

Budapest 62
T. c.

Postafiók 282.

„Ujság” szerkesztősége

Cs. p.

Magyar Népi Ujság

16. évfolyam

Novisád, 1935 január 13. vasárnap

II. szám

A középeurópai benemavatózói egyezmény öszhangba hozható a kisantant államok érdekeivel

Átadták Genfben a marseillei merénylet vizsgálatával kapcsolatos magyar jelentést

Genfből jelentik: Bár a genfi körök érdeklődésének középpontjában a népszavazás áll, a Tanács mostani ülésének különös jelentőséget tulajdonítanak azért, mert a Tanács a római megegyezés után ült össze. Érdeklődéssel tekintenek a marseillei merénylettel kapcsolatban folytatott vizsgálat eredményéről szóló magyar jegyzék betérjesztése elé is. Általában nagy meglepetést keltett, hogy a magyar kormány haladéktalanul és teljes lojalitással iparkodott megfelelni a Tanács határozatának.

Londoni jelentés szerint a Times genfi levelezője azt írja, hogy az a tény, hogy Jevtucs miniszterelnök nem utazott Genfbe, megerősíti azt a benyomást, hogy a marseillei merénylettel kapcsolatos vizsgálatról szóló magyar jelentés előterjesztése nem vezet majd további tárgyalásokhoz.

Eden főpecsétör, az ügy előadója most tanulmányozza a jelentést. A Daily Telegraph valószínűnek tartja, hogy Eden nem javasolja a jelen tésnek a Tanács ügyrendjére való kitűzését,

hanem azt fogja javasolni, hogy nincs szükség további eljárásra.

Átadták a magyar válaszegyzéket

Genfből jelentik: Eckhardt Tibor magyar főmegbízott

szombat délelőtt tíz órakor átadta Avenol népszövetségi főtitkárnak a magyar kormány terjedelmes közlését, amelyben beszámol a marseillei merénylet ügyében a Népszövetségi tanács decemberi határozata alapján folytatott vizsgálata eredményéről

s az ennek alapján tett intézkedésekről. A magyar jegyzék közzététele iránt a Népszövetség titkársága intézkedik s a jegyzék a genfi közzététellel egyidejűen kerül Budapestre nyilvánosságra.

Laval francia külügyminiszter péntek este Genfbe érkezett.

Az angol sajtó a lyublyanai kisantant-értekezletről

Londonból jelentik: Az angol lapok hosszabb tudósításokban számolnak be a lyublyanai kisantant-értekezletről. A Times azt írja, hogy

a kisantant külügyminiszterek meg vannak győződve arról, hogy a középeurópai benemavatózói egyezményt öszhangba lehet hozni a kisantant államok érdekeivel.

A Daily Telegraph ezeket írja: A lyublyanai tanácskozások eredményeként a kisantant elfogadta a római egyezményeket a további tárgyalás alapjául, de ezekben a tárgyalásokban egységesen akar fellépni. A kisantant álláspontját dr. Benes csehszlovák külügyminiszter terjeszti a Népszövetség elé.

Titkosrendőrök serege Genfben

Litvinovot — mint jelentették — Genfben a titkosrendőrök egész serege őrzi. Az egyik titkosrendőr Litvinov hálószobája mellett, a másik a hálószobával szemben alszik.

A Népszövetség épületében 25 titkosrendőr őrökködik állandóan.

további ötven detektív pedig naponként bejárja az összes genfi szállodákat, hogy gyanus elemek után kutasson.

LITVINOV

Vissza a katolikus egyházba

Az elmúlt években különböző akciók folytán a bácskai egyházmegye területén több hívő tért át az ókatolikus vallásra, akiknek jelentős része most ismét felvételét kérte az elhagyott egyház kötelékébe.

A szubotici római katolikus püspökség a napokban negyvenkét malligyoosi, szrbobrani és szombori lakostól azt a kérelmet vette át, hogy tegyék lehetővé számukra a római katolikus egyház kötelékébe való visszatérést.

A kérvényezők néhány évvel ezelőtt tértek át az ókatolikus hitre, most azonban ismét régi vallásukat kívánják felvenni és ezért nyújtották be kérelmüket a püspöki hivatalhoz. Értesüléseink szerint a megtért hívek kérelmét az egyházi hatóság kedvezően intézi el.

Öfelsége II. Petar király új adjutánsai

Öfelsége II. Petar király nevében a helytartótanács a hadügyminiszter előterjesztésére Öfelsége első adjutánsává nevezte ki Csolak Antics divízió tábornokot, lovassági felügyelőt, Öfelsége adjutánsaivá pedig Bozsics Dusan mérnök tábornokot a hídász csapatok parancsnokát és Popovics Radovan gyalogsági ezredesét a katonai iskola osztályfőnökét. Ugyanazzal az ukázzal felfelmentették Jecsmenics Milan divízió tábornok és Sztojanovics Dusan tüzérezredes adjutánsokat. Jecsmenics Milan tábornokot ezzel egyidejűleg Öfelsége tiszteletbeli adjutánsává nevezték ki.

Közlekedésügyi miniszter új helyettese

Vatkovics Zdravkot, a közlekedésügyi miniszterium vasutépítési osztályának főnökét a közlekedésügyi miniszter helyettesévé nevezték ki.

Sztalin tovább folytatja a tisztogatási akciót

Moszkvából jelentik: Sztalin lankadatlan erővel folytatja a Trockij féle belső ellenzék üldözését. Hollandert,

a fehér orosz köztársaság elnökét, valamint a moszkvai földmívelési népbizottság 3 vezetőjét kizárták a pártból.

Egy egyetemi hallgatót letartóztattak, mert kijelentette, hogy az igazi bolsevisták Trockij és társai, nem pedig Sztalinék.

Megkezdődött a bolívia-paraguai háború legvéresebb ütközete

Londonból jelentik: Bolívia és Paraguay között ismét teljes erővel fellángolt a hárc.

A Gran Chaco vidékén rettenetes erővel tombol a három év óta tartó hádjárat legvéresebb esatája.

A paraguai haderő új általános támadást indított az egész fronton. A bolíviaiak Via Montez körül a legsúlyosabbak véraldozatok árán visszaverték a támadásokat. Több ponton óriási tömegben hervernek a halott katonák.

A béke iskolája

Az angol pedagógusok kongresszusán igen érdekes elnöki megnyitó hangzott el, amelynek gondolatmenete éppen azért figyelemreméltó, mert közismert, de hivatalos tanügyi aktusoknál gondosan elhallgatott körülményeket sorakoztat fel érvekkül Európa iskolai reformjának sürgőssége mellett.

Minden ország iskolai rendszerét államalkotó faji többségének nemzeti szelleme hatja át. Ez rendjén is van, mert minden országnak joga, sőt kötelessége, hogy ifjúságát a nagy nemzeti közösség érdekeinek odaadó szolgálatára nevelje. Az angol pedagógiai kongresszus elnöke azonban felveti a kérdést, szükséges-e ehez, hogy serdülő ifjak és lányok csupa gyilkosról és véres kalandról szóló, különösen pedig a háborút és az idegenek meggyilkolását dícsőítő könyveket olvassanak. Nem kiméli a bátor tudós hazája és a külföldi államok történelmi tankönyveit sem, amelyekre nézve hibáztatja, hogy a vitéség és igazságság erényeit egy-egy nép monopoliúmául tüntetik fel, továbbá, hogy sok győzelemről és feltűnően kevés vereségről számolnak be. A tanítási szellem gyökeres átalakítását írják elő az egészséges fejlődés követelményei, de vajjon honnan induljon ki ez a metamorfozis, amikor az ember lelke még mindig nagy vonzóerőt gyakorol a háború. Maga a pedagógiai újításokat szorgalmazó angol professzor is elismeri, hogy még sok nemzedék fog leperegni az idő homokórájáról, míg sikerül majd változtatni az emberi léleknek azon beállítottságán, amellyel az ősi indulatok világába tartozó háborúnak fogalomból a lehetőségéhez ragaszkodik. Mindazonáltal az eredmények felé törő haladás pszichológiája szerint a tökéletesedésért hevülő akarát nem ijed vissza a századok távlatába helyezett célok nehézségeitől. De hogyan képzelhető el az első lépés, ha a háborúhoz szító téves gondolkodás nem nevelés eredménye, hanem atavisztikus beidegzettség?

Az angol tudós kimondja a Kasszandra jóslatot: Európa el fog pusztulni, ha az egyes nemzeteknél az iskolai nevelés nem szakít végleg a háborús gyűlölködés ideológiájával. Ennek a sötét perspektívát nyitó igazságnak megértése képessé teheti az embert, hogy igyekezzék erőt venni évezredekben át beléje öröklődött, mégis a kultúra térhódításával lassanként lefékezhető vad ösztönén. Nincs nagyobb és régibb hajtóereje az emberi elhatározásnak, mint az életöztön, amely veszély esetén minden más ösztönt maga alá gyűr. Ha az európai ember tudatára ébred annak, hogy a háborúra vezető nevelési irányzatok veszét okozzák, akkor felsejken a megszokottságokba beleeragadó tespedéséből és lerázza magáról azt a véres varázst, amely minden üdvös új eszme jelenkezésekor ellentállásra uszítja.

Az angol pedagógusok kongresszusa elfogadta elnökének azt a javaslatát, hogy alakuljon egy nemzetközi nevelésügyi bizottság az egyes országok nevelési szellemének megfigyelésére. Ennek a bizottságnak az lesz a feladata, hogy ébren tartsa a világ közvéleményének érdeklődését a pedagógia terén szükséges leszerelés iránt. Laval római útjának sikere jelentősen megrendítette az általános bizakodást Európa népeinek béke együttműködésében. Magának a leszerelésnek évek hosszú sora óta vajdó problémáját is eredménnyel kecsegtető stádiumba juttatta az a történelmi nevezetességű fordulat, amelynek a francia külügyminiszter és az olasz miniszterelnök a legfőbb tényezői. A csodák megvalósulásának jeleit mutató korban miért volna tulzott a várakozás, hogy a békét kövacsoló politikusok az iskolamestereket is vissza fogják tarthatni a háborús szellem propagálásától?

Bajos szabályozni a serdülő ifjúság olvasmányait, mert azokat a fantázia szeretlen csapongása és a féktelen tudásvágy határozza meg. Nem lehet korlátokat szab-

A SZARAZ ÉS ZSIROS

SOA

NARANCSKRÉM

táplálja, tisztítja és megóvja arcborét. Doboza 3, 6, 10 és 15 Din.

Ma dől el a Saarvidék sorsa

A Népszövetségi Tanács kiáltványban nyugodalomra inti a Saarvidék lakosságát — A Saarból és a Pfalzból egységes német kerületet alakítanak

Kedden reggel rádió útján teszik közzé a népszavazás eredményét

A Saarvidék népe ma szavaz arról, hogy csatlakozzék-e Németországhoz vagy pedig továbbra is fentartsák a jelenlegi állapotot. A saarvidéki lakosság hangulatát illetően egy, a helyzetet jól ismerő újságíró a következőket mondotta:

— A lakosság előtt

a vasárnapi népszavazás már elintéztetnek látszik. A Saarvidék német volt és német marad.

Ezen nem változtat az sem, hogy a jelenlegi német helyzetet vegyes érzelmekkel itélik meg. A státusquo fentartása mellett vannak a szocialisták, komunisták és a katolikusok, azonban ezeknél is nagyobb a nemzeti szolidaritás érzése, mint a hitlerizmussal szemben való ellenszenvedés. Az egységfront az utolsó napokig erősen agitált a jelenlegi helyzet fentartása mellett, és sikerült is a katolikusokat egy ideig maguknak megnyerni, azonban

a német püspöki kar állásfoglalása döntő csapás volt a szeparatista törekvésekre. Ez a német front győzelmi kilátásait megkétszerezte.

Az a megoldás, hogy Franciaországhoz csatolják a Saarterületet, már eleve kiesett és ilyen irányban semmiféle agitáció sem nyilvánult meg.

A német front hívei már előkészületeket tesznek Saarbrückenben a diadalünnepre. A két szembenálló párt vezetői természetesen minden eszközt felhasználtak a hangulatkeltésre. A német front hívei körében nagy izgalmat keltettek a német front helyettes vezérének leleplezése a szeparatisták szándékairól. A német front panaszai fordult a kormánybizottsághoz és közölte, hogy

az ellentábor agent provocateurjai mozgósítást küldenek az utcára és a betiltott »Heil Hitler« kiáltásokkal a német front híveit úgy akarják beállítani, mint ha azok nem tartanák meg a kormányzóbizottság rendeleteit.

Kétségtelen, hogy az egész világ feszült érdeklődéssel néz a saarvidéki nép vasárnapi megnyilatkozása elé, azonban — az előjellekből ítélve — tulajdonképpen csak arról van szó, hogy hány százalékos lesz a németiséghez való csatlakozás többsége.

ni a háborús irodalom kelendőségének sem, amely nem a háború iránt táplált rokonszenven, hanem a háborús tárgykör izgalmaságán alapszik. Bűnügyi regény olvasása korántsem vall még bűnöző hajlamra és a háborús tárgy művek kapossága még nem háborús mentalitás jele. Bizonyos, hogy a bűnügyi vagy a háborúról szóló könyvekkel — a kettő egy kategória a Kellogg-paktum szerint, amely a háborút gonosztettnek nyilvánítja — érdekesség tekintetében semmiféle más irodalmi alkotás sem vetekedhetik. Az iskolának nem áll módjában sem a kötelező olvasmányok kijelölésével, sem a legzigorubb felügyelettel az olvasmányok lélektanát elhajlítani ter-

Genfi jelentés szerint a népszövetségi körök figyelmét is elsősorban a népszavazás ügye foglalkoztatja.

A Tanács szombaton zárt ülést tartott, hogy határozon a Saarvidék ügyének elintézésére kiküldött népszövetségi bizottság vasárnap lejáró mandátuma dolgában.

Francia hírforrások úgy tudják, hogy a bizottság megbízatását meghosszabbítják. Ez a meghosszabbítás annyit jelent, hogy bármi is legyen is a vasárnapi népszavazás eredménye, a Népszövetségi Tanács megmarad amellett, hogy a bizottság feladata a vasárnapi népszavazás eredményének tolmácsolásából áll. Simon angol külügyminiszter kijelentette, hogy ha a népszavazás világos eredményekkel jár, nagy súlyt vet arra, hogy a Tanács mielőbb meghozza a döntését a Saarvidék ügyében. Ez is egyik oka annak, hogy amilyen gyorsan csak lehet, az angol külügyminiszter a jövő héten ismét vizsátér Londonból Genfbe.

A saarbrückeni népszavazási bizottság közölte, hog előreláthatóan

január 15-én reggel 8 óra tájban teszik közzé rádióan a népszavazás eredményét.

Részletes eredményeket nem közölnek. Először az egyes választókerületek eredményét hozzák nyilvánosságra, végül pedig az ideiglenes, összesített eredményt.

A Temps jelenti, hogy a

francia hatóságok arra számítanak, hogy német győzelem esetén 40.000 ember, kommunisták és emigránsok távoznak el a Saarvidékről.

Ezeket az embereket Franciaország különböző városaiba irányítják. Megtörténtek az előkészületek arra, hogy Franciaország és a Saarvidék között felállítsák a vámvonalat.

Német hivatalos részről közleményt adtak ki, amely a Saarvidék átvételéről illetve az ezzel kapcsolatos kérdésekről szól. Eszerint a Saarterületet a németek abban a zárt egységben veszik át, amelyben a németiségért való harcban éveken át állott.

A Saarból és a Pfalzból egységes nemzeti szocialista kerületet alakítanak, amelynek vezetője Bürckel, Hitler kancellár saarvidéki meghatalmazottja lesz.

mészetes irányától. De függetlenül attól, hogy milyen jellegű könyveknek van keletjük, az iskolának részt kell vennie a háború elleni hadjáratban és ex cathedra kell megfosztania az intézményesített vérengzést és értékpusztítást eddig élvezett presztízsétől. Az iskolának kell meggyökereztetnie az ifjúságban azt a tudatot, hogy az édes dicsőség nem a Horatiustól magasztalt hősi halál, hanem a becsületes alkotó munkával eltöltött élet. Nagy történelmi érdeme lesz az angol pedagógiai kongresszusnak, ha kezdeményezése hozzá fog járulni az iskolaügy terén ilyen nemzetközi szellem kifejlesztéséhez.

MENTOR.

Utazás a status quo körül

Tardieu és a francia etapp politika - emigránsok és a status quo - francia propaganda - egy jogi forrészülőt szüleitől Genfiig

Saarbrücken, január 11

(Saarbrückenbe kiküldött tudósítónk telefonjelentése)
Mire e sorok megjelennek, már a sulis vasárnak alján gyűl össze halomba a Saar vidék népének szavazata. Szuronyos katonák őrzik a majd egykor még történelmi hírességűvé váló hatalmas perselyeket s a legkülönfélébb szintű és formájú uniformisok szolgálják díszkíséretül, ha ez a sok ezer cédula utjára megindul, arra a keresztútra, melynek egyik vége Genfién át Franciaország, másik vége pedig Németország felé vezet.

E percben még nem dönt el a nagy kérdés, mi vár ezután a Saar vidékre és dolgozó polgáraitra s a status quo lehetősége (a Franciaországhoz való, annexió egyre inkább vesztét hívőkben) pedig egyáltalában nem tudott még mindig eléggé meggyőző erővel a napirendről lekötülni.

Status quo... rövid hangzású latin szavak, a versaillesi zöld asztal mellől elindulva, Lord Robert Cecil és Wilson elnök eszméi. A szó elhangzott, s a német birodalom testéből egy darab vált le, hogy önálló életét megkezdje. De ez az élet csak nehezen akart megindulni. Nehézségek, roppant akadályok hátráltatták a tervbe vett fejlődést, 15 év óta küzd az életreléléséért ez a politikai forrészülött, a nagy államok nem veszik komolyan, a kicsinyek lenéznek, a törpe államok kigunyolják: fattyu, kinek nincs se apja, sem anyja: ország Európa kellős közepén, hatalmas, szeszélyek és reváns eszmék ütőkártyája.

Tardieu maga is felismeri a helyzet sulos abnormalitását, amikor a „La Paix“-ban megállapítja, hogy a Saar kérdés megoldása azért olyan nehéz, mert az egész probléma tulajdonképpen kétoldalú, gazdasági és történelmi-morálú; egy francia publicista pedig ugyanakkor nem csekély rezignációval jegyzi meg, hogy Franciaországban a Saar vidékről csak akkor hallani, ha ott megint egy tüntető gyűlést rendeztek a párisi kormány ellen.

34 §

Status quo.... a Saar statutumok 34 §-nak legtöbbet vitatott pontja, távoli eszméje.

A francia politika felismerte, hogy e percben a végső cél: a csatlakozás még elérhetetlen, az éres még nem fejeződött be, s így lett a status quo a jelenlegi állapotokkal kapcsolatos francia megoldási indítvány. Maga az „Association Française de la Sarre“ írja egyik itt, előttünk fekvő köriratában: „Lehetetlen remélnünk, hogy a Saar vidéknek 1935-ben Franciaországra szavaznak, ehhez még tulsok hibát követtünk el, de ha erőnket összeszedjük, legalább azt remélhetjük még, hogy a status quo állapot további fenntartását vívhatjuk ki.“ Ugyanezt Maupas már úgy formulázta: „A francia politikának keresztül kell vinni a status quo-t, miután

a Franciaországgal való összekapcsolás még lehetetlen, a Németországhoz való kapcsolás pedig veszélyes.“

Az ígéretek földje

Megindult a propaganda. Megmozgatott mindent a francia zsenialitás, sajtó is munkába lépett, a Saar vidéken francia laptulajdonosok kezdtek németnyelvű lapokat kiadni, az iskolásgyermekeket autóbuszokon vitték iskolába, a polgároknak autómotort ígértek, aféle fiók parlamentet; adókedvezményeket, ipari megrendeléseket a gyárosoknak, kórházakat és üdülőhelyeket a munkásoknak, parkiróházakat a városoknak, utakat a falvaknak, olcsóbb élelmiszereket a háziasszonyoknak, földet a parasztnak és luxust a városiaknak, mindent megmozgattak, ami csak az ég világon egyáltalában mozgatható volt. Mialatt Barthou az emlékezetes múlt évi augusztus 31-i jegyzékkel Genfién hivatalosan is megindította a nagy világ közvélemény előtt Franciaország status quo-ért vívott harcát.

Mi tehát végeredményben a status quo — kérdészetli most már az olvasó — az újságíró a válas, helyett épp olyan hiábavalóan forgatja a jogtudomány lapjait mint maga a jurista, mert

a Saar vidék status quoja, a nemzetközi jogban egyedülálló konstrukció.

Itt nincs sem önálló államról, sem mandátumról, sem protektorátusról szó, tehát sem megbízásról, sem védelumról: Talán hűbéruralom? Kérdésheti a kíváncsi érdeklődő, azonban erről sincs szó. Miről van szó? Semmiről nincs szó! — A Saar vidék jogilag, nem a logikus szavak produktuma, hanem az önkény és öklöjögé.

A szavazók statisztikája

Kik szavaznak s döntenek majd „országuk“ sorsa felett? Erre a statisztika válasza:

652,818 Saar lakos, melyből 648,100 németajku, 4,376 vegyes és 342 francia honos. Ezek foglalkozásra nézve így oszlanak meg: 54,5 százalék bányász és ipari munkás, 18,1 százalék földmunkás, 12,1 százalék kereskedelem, közlekedés, 6,1 százalék szabad pálya, alkalmazott, 9,2 százalék munkanélküli. Vallásuk szerint 558,857 katolikus, 201,354 evangélikus, 9,319 vegyes.

Pártállásuk szerint pedig, alapul véve az 1932 március 15-i statisztikát: 156,615 katolikus centrum-párti, 34,112 kommunista, 35,968 szociáldemokrata, 24,455 nemzeti szocialista és 61,481 három féle törpe-párti.

Egy kérdés: Vajon az utolsó statisztika, utolsó csoportja, a nemzeti szocialisták ma is egy évre hol fognak állani?

Papen nyilatkozata

von PAPAN

Szólaltassuk meg még mai cikkünk keretében a Saar-kérdés egyik kitünő ismerőjét Franz von Papen volt német kancellárt, aki a Hitler uralom alatt, hosszabb ideig vitt alkancellári tarcája mellett, mint ismeretes Bűrekel, jelenlegi Saar megbízott elődje volt, amíg a Dollfuss-merénylet után Bécsbe nem küldötte kormányra. Papen e sorok írójának, múlt év május 31-én, amikor a Berlinben akreditált külföldi laptudósítók vendége volt lunchre, szöszörnt kijelentette: „Azt szokás mondani, hogy a barát a veszélyben mutatkozik meg. Ha azonban

A Standard rádiók
noviszádi lerakata:

JUNG HENRIK cég

Tulajdonos: Szuscskú János, Salarikova uca 9.

ezt a mondást gazdasági értelemben a Saar vidék és Franciaország viszonyára vonatkoztatjuk, úgy nyilvánvaló, hogy a francia gazdasági krízis növekedésével, a francia piac egyre inkább eltávolodik a Saartól. A megrendelések szemmelátomást csökkentenek, megpróbálják a Saar cégeket a különféle szubszidiókból kizárni és szentermelésüket a francia termelés javára csökkenteni. A francia pénzemberek ridegen visszavonják kölcsöneiket, s ezzel a bányászokat, kis embereket hallatlan anyagi nehézségekbe sodorják.“

Ez a diagnózis valóban nagyrészen találó s érthető, hogy ilyen auspiciumok mellett milyen elmentét jelent egyrészt a franciák annexió vágya, másrészt a sokkal előbbre való anyaország helyzetéből folyó intézkedések egységes keretbe való foglalása.

S ha mégis — status quo?

Felvethető mindezen kívül a kérdés: de ha létre is jönne a status quo helyzet további fenntartása, mi történik akkor, mi lesz a Saar; állam az államon belül, vagy pedig, ami ennél sokkal valószínűbbnek látszik nem olvasztja-e be a Saart — nem a francia állam — hanem a francia impérium? Ez esetben Franciaország főkvánságai három pontba oszthatók:

1. Ura akar maradni a bányáknak s ezzel Lotharingia iparának olcsó nyersanyagot szállít.
2. Megtartja a Saart mint vevő piacot s ezzel évi 2 milliárd frankot tud belkereskedelmének forgalmazni, végül:
3. Tőkeérdekeltségeit és érdekeit a Saar vidéki vas és széniparban tovább fejleszti.

Az a nap tehát, melyen Litvinov majd egybegyűjt a Népszövetség elnökségét, hogy előttük a Saar sorsának döntését tudassa, történelmi nap lesz mindenképpen, ekkor fog eldőlni, hogy Franciaországhoz, Németországhoz, vagy pedig a jelenlegi status quohoz ragaszkodik-e a nép. Biztos azonban egy, hogy minden további döntésre irányuló akció, csak árthat a status quo fenntartása, éppen a már vázolt francia törekvéseket és politikát figyelmebe véve, nem prolongációja, hanem részlete lenne annak az utnak, mely Berliennek hátát fordítva, egyenesen Párisba vezet.

A választási urnák mélyén heverő szavazólapok még történelmet fognak csinálni.

Doros Ferenc

Az ázsiai Népszövetség

A tokiói pánbuddhista kongresszus a pán-japán eszme szolgálatában – Japán az ázsiai mohamedánokat is egyesíteni akarja a maga céljai érdekében – Japán újból fel akarja állítani a kalifátust – Japán herceg lesz a kalifa?

A fehér hatalmak most már tudatában vannak annak, hogy elmúlt az az idő, amikor korlátlan urai voltak Ázsiának – és azt teheték ezzel a világrósszal, illetve ennek népeivel, amit akartak. Ázsia népe öntudatra ébredt. Először Japán volt az, amely az európai gondnokság mellőzésével, olyan nagyhatalommá nőtte ki magát, amely minden tekintetben teljesen egyenrangú Európa és Amerika hatalmaival.

Törökország is teljesen nagykorúsította magát,

de hasonló óhaj nyilvánult meg a többi ázsiai államokban is és ezek nagyrészt már meg is valósították teljes függetlenségüket. Azok az államok, amelyek még mindig függnek Európától a maguk részéről szintén mindent megtesznek, hogy ez a függőségük minél hamarabb véget érjen.

E tekintetben Japán jóakarata tanácsok kal látja el őket.

A felkelő nap országa mindent megtesz, hogy Ázsiából teljesen kiszorítsa az európai hatalmakat

és ezért nemcsak politikai és katonai, hanem gazdasági, kulturális, sőt vallási téren is olyan nagyarányú szervezőmunkába kezdtek amellyel ma az összes gyarmati hatalmak nagyon is számolnak. Japán ügyesen használta ki azokat a lehetőségeket, amelyek a buddhista nemzetek kibékítésével adódtak számára.

Az elmúlt év júliusában Mahatma Buddha születésnapjának 2500. évfordulója alkalmából pánbuddhista kongresszust hívott egybe Tokióba.

Ezen a pánbuddhista kongresszuson a hinduk is megjelentek.

A pánbuddhista kongresszusnak a buddhista nemzeteknek a fehér uralom elleni harcban való részvételét célja és ez sikerült is.

A buddhista öntudat életrekelése azonban még nem volt elég ahhoz, hogy az összes ázsiai népek egyesüljenek a maguk érdekeinek védelmére, illetve a fehér faj ázsiai uralmának megdöntésére. Ázsiában igen sok mohamedán is él és ezeket is meg kell nyerni a pánázsiai gondolat számára.

Japán nagy felkészültséggel fogott hozzá a mohamedán nemzetek megnyeréséhez.

Tokióban Izlám egyesületet alapított, a Koránt lefordította japáni nyelvre, hogy Japánban is megismerjék az Izlám legfőbb törvényét. Az a körülmény, hogy a mohamedánok között számos szekta van, amelyek egymás ellen sokszor késhegyig menő harcot folytatnak, nem zavarta Japán számításait. Bizott benne, hogy a fehérek elleni gyűlölet idővel kibékíti a most még egymással szemben álló mohamedánokat.

Ibn Szaudnak az Arábia feletti uralomért indított harcát nagy rokonszenvvel nézték Japánban, mert tudták, hogy végeredményben ez is közelebb juttatja őket a célhoz, mert a nagy akaratú pusztai király Arábia egyesítésével, erős, hatalmas mohamedán államot alapít, amelyet sikeresebben lehet felhasználni a fehérek elleni harcra, mint az apró országocskákra tagolt Arábiát.

A japánok minden eszközzel az Izlám segítségére siettek: mecseteket emeltek, is-

kolákat építettek és az Izlámot bevett felekezetnek minősítették. A legfelsőbb japán körök nagy érdeklődéssel kísérték az Izlám terjedését a mikádó birodalmában.

A legelőkelőbb japán körökből származóan tértek át a mohamedán hitre, sőt a császári család egy hercege is Mohamed követője lett.

Nagy feltűnést keltett ez Japánban, de senki sem ütközött meg rajta, mert tudták, hogy ez is a nagy cél szolgálatában történik. Japán azzal is meg akarja nyerni tervének az ázsiai mohamedánokat, hogy egy császári hercegüket az Izlám hitére téríteti át.

Tokióban különösen azért helyeznek nagy súlyt az Izlám államok megnyerésére, mert tudatában vannak annak, hogy

milyen nagy jelentőséggel bír az Izlám államok kialakulásában fevő szövetségi tervei megvalósítása érdekében.

Törökország már megegyezett Perzsiával és Afganisztánnal és ehhez a mohamedán szövetséghez csatlakoznak a többi Izlám államok is. Mindezen felül igen nagy a mohamedánok száma elsősorban Indiában, vannak szép számmal Kinában, Turkesztánban és más ázsiai országokban is. Ázsiában százhatvan millióra becsülik a mohamedánok számát és ez jelentős tényező még az ázsiai kontinensen is, különösen akkor, ha arról van szó, hogy idővel szembe lehet őket állítani Európával.

Japán nagyon jól tudja, hogy máról holnapra ez a terve nem valósítható meg, de azért mégis dolgozik rajta, mert a távolabbi jövőbe is tekint.

Japánt különösen a kalifátus kérdése érdekli.

Amióta Musztafa Kemal pasa 1923-ban megszüntette a kalifátust, a mohamedánok legfőbb egyházi tisztségét, azóta már több irányban kísérleteztek annak újbóli felállításával, de mindezek eredménytelenül. Most Japán vette át a kezdeményezést ebben a kérdésben és ezért

Pánizlám kongresszust hív össze Tokióba, amelynek feladata a kalifátus újbóli visszaállítása.

Japán titokban azt a reményt táplálja, hogy a kalifátus székhelyét Tokióban állítsa fel és talán

ezzel áll összefüggésben az is, hogy a japáni császári család egy hercege áttért a mohamedán hitre.

Japánnak a buddhista és Izlám kongresszusok egybehívásával kétségtelenül elsősorban politikai céljai vannak. A mikádó országa számára igen jó jelszó az, hogy Ázsia az ázsiai népeké, mert tényleges célja a fehér hatalmak kiszorítása Ázsiából és a maga hatalmának kiterjesztése az egész kontinensre, vagyis legalább annak egy jó részére.

Japán kulturális és vallási eszközökkel akarja egyensúlyozni Anglia fegyveres megerősödését,

mert az a véleménye, hogy Ázsia népeinek rokonszenvével sokkal nagyobb eredményt tud elérni célja megvalósítása érdekében, mint Anglia minden flottájával és hadseregével.

Ez azonban egyáltalán nem jelenti azt, mintha Japán a hadsereg és haditengerészet fejlesztését háttérbe szoritná.

Sőt a lelki előkészítés mellett a legnagyobb gondot fordítja a fegyveres felkészülésre is. Japán a következő évtizedekben olyan meglepetésekkel szolgál majd Európának, amire ma talán még gondolni sem lehet.

TOMÁN SANDOR

Szentai hírek

Szentáról jelentik: öfelsége II. Petár király nevében a helytartótanács az igazságügy-miniszter előterjesztésére Perovics Novak, Kasjević és Popovics Velja beogradi bírósági jegyzőket a szentai járásbíróshoz nevezte ki bírókká.

Szentán a sikos járdának eddig két áldozata van. Nagy Andrásné, 25 éves fiatalasszony elcsuszott az uccai járdán és balkarját törte. A szentai villanytelep pénztároskisasszonya, Frau enhoffer Mária az esti órákban hazafelé tartott a villanytelepi irodából, megcsuszott a járdán és oly szerencsétlenül esett el, hogy eltörte a jobb karját.

A szentai Római Katolikus Nőegylet január 20-án délután 4 órakor tartja meg rendes évi közgyűlését az Eugén szálló nagytermében.

A szentai Nagy Gazdakörben vasárnap, január 13-án délelőtt 10 órakor dr. Ferenc Antal szakszerű előadást tart a földmives törvényről. Az előadás ingyenes és azon bárkit szívesen lát a gazdakör vezetősége.

Szentáról jelentik: Tamás Ferenc, az újonnan kinevezett szentai-belvárosi esperes-adminisztrátor csütörtök délelőtt bemutatkozó látogatást tett Vujics Száva, városelnöknél, akit hivatalos helyiségében, a városházán kerestek fel. Lotterer Péter volt belvárosi adminisztrátor, akit a püspök Kulára helyezett át kápláni minőségben, súlyos betegen fekszik a belvárosi plébánián és orvosi vélemény szerint több heti orvosi kezelésre van szüksége, hogy új állomáshelyét elfoglalja, de ugyancsak orvosi vélemény szerint legalább félévi pihenésre szorul egészségi állapotának helyreállítására. Az elhelyezett adminisztrátor iránt a legnagyobb részvét nyilvánul meg a szentai hívek részéről, akik benne kiváló lelki vezetőt vesztek el.

Temerini hírek

Akik dohányt akarnak termelni, jelentkezzenek 1935. január 31-ig Princip aljegyzőnél. — A gazdakör csütörtöki választmányi ülésén Stuchlik Lajos elnök beszámolt az 1934. évről. A tagok közül tizenkettőt törölték. A szarvasmarha tenyésztő szakosztály új tagjainak 100, a régi tagoknak 30 dinárt kell fizetniük. A lótenyésztő szakosztály 47 törzskönyvezett kancát tart nyilván. A szakosztály a múlt héten a vukovári Eltz uradalomban 14 ezer dinárért egy Naniusz tenyészmént vásárolt, ami egyeseknek nem tetszett és gidrány vagy angol félvérmen beszerzését javasolták. Az 1935. évre a Reggeli Újságot, a Munkát, a gazdasági egyesület hivatalos lapját, a Világ postát és a Temerini Újságot rendelte meg a kör vezetősége. A gazdakör közgyűlését február 2-án tartják meg. — A községi képviselőtestület 15-én közgyűlést tart.

SZULÓK!

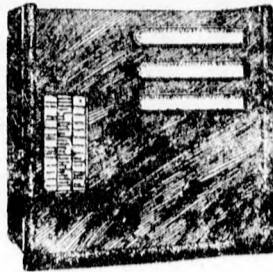
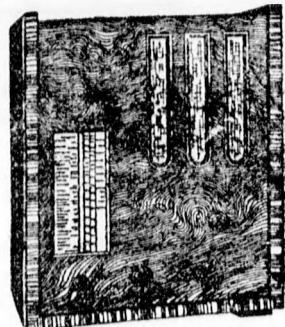
Ha gyenge az iskolába járó gyermeke, adjon neki mindennap reggel és este egy-két kiskanál „ENERGIN”-t a vér, idegek és étvágy erősítésére. Azok a gyerekek, akik rendszeresen vesznek be „ENERGIN”-t, étvágyuk és ellenállnak minden megbetegedésnek. A tizöt tizenhét évig terjedő kor a gyermek életében a fejlődés kora, ezért főleg ebben az időben fontos, hogy a gyermeke „ENERGIN”-t vegyen be. Adjon „ENERGIN”-t minden családtagának, akinek nincs étvágya, aki gyenge és vérszegény.

„ENERGIN” kapható gyógyszertárakban félliteres üvegekben, amelynek ára 35.— dinár.

Reg. S. Br. 9174/3

Kellemes estéi lesznek

a fárasztó napi munka után, ha jó rádiója van. — Próbálja ki új

SUPER 303. 403. és 505.

készülékeinket, rövid, közép és hosszú hullámokra fadina egyensúlyozóval, zajtalan szabályozóval mindelefajta áramra, valamint **kétsóvű 203-as** készülékeinket.

ORION RADIO kapható kedvező fizetési feltételek mellett **GELB villamossági vállalatnál, Noviszád, Fufaki ut 9**

A Don Juan vállalkozott, de a vállalkozó fizetett rá a szerelemre...

Fegyencruhás koronatanu és ártatlan vádolt a noviszádi hármastanács előtt

Nem mindennapi érdekességű vesztegetési perben tartott tegnap délelőtt kedélyes jelenetekben bővelkedő főtárgyalást a noviszádi törvényszék Vasziics elnök hármastanácsa. Ami egyszerre nagyon érthető lesz, ha elmondjuk, hogy a bonyodalmat egy hét év előtt elégett gépkocsi illetékei idézték elő, a koronatanu az ismert noviszádi Don Juan volt s még hozzá fegyencruhában, míg a vádlottak padján ugyanaz a nagykereskedő ült, aki felőrával előbb szabadult ki a fogházból, kegyelem útján...

Elégett a gépkocsi — megmaradt az illetéktörvény

Frank Kornél gazdag noviszádi vállalkozót és hajótulajdonost 1928-ban kisebb kellemetlenség érte. A szerencsétlen esztendőben ugyanis elégett jókárban lévő, pompás gépkocsija.

A vállalkozó megsíratta a hasznavehetetlenné vált gépkocsit és lassan el is feledkezett róla, amikor 1932 májusában kellemetlen meglepetés érte. Az adóhivatal ugyanis értesítette, hogy

sürgősen rendezze a gépkocsija négy éves illetékhátralékait, a kamataival együtt.

Az összeg, amit követeltek 4060 dinárra rugott.

Frank először mosolygott a dologon és nyugodt lélekkel felment az adóhivatalba. Itt elmesélte, hogy sajnos, a gépkocsi már négy évvel ezelőtt kiszerveződött a lángok karjai között és így világos, ha nem fizette az illetéket. Ekkor azonban felettébb furcsa választ kapott. Az adóhivatalban ugyanis kijelentették, hogy

merőben mellékes körülmény az, elégett-e a gépkocsi, vagy még most is vigan gurul.

A lényeges és egyedül mérvadó körülmény, hogy az autót nem jelentette ki, amiért mindenképen fizetnie kell a négy évi illeték hátralékot, a kamatokkal együtt.

Fogházból a vádlottak padjára

Frank Kornél kénytelen kelletlen megértette, hogy a gépkocsi illetéket rendezni kell és rendezte is. Hogy hogyan, azt egyelőre meglehetősen sűrű homály fedi. Kétségtelen azonban, hogy

az államügyészség vádat emelt a vállalkozó ellen, megvesztegetésért.

A vádirat szerint Frank Kornél kifizetett Csosziics Zsárkónak, az egykori nagy hírű Don Juannak és adóhivatali sikkasztó tisztviselőnek

1500 dinárt, amiért Csosziics ugyan nem a legszabályosabb módon, de gondoskodott arról, hogy a vállalkozótól senki se kérje tosszu ideig az elégett gépkocsi illetéket.

Igy történt azután, hogy Frank Kornél, akit becsület-sértés miatt a katonai bíróság két hónapi fogházra ítelt és aki csak tegnap reggel 8 órakor szabadult ki a karácsonyi kegyelem útján a noviszádi törvényszék fogházából, tegnap reggel fél 9 órakor már ismét a vádlottak padjára került, megvesztegetésért.

Ha pénzzel fizetik a bélyegilletéket...

Frank Kornél nyugodtan áll meg a bírói emelvény előtt és határozottan válaszol Vasziics elnök kérdéseire. Kijelenti, hogy nem bűnös.

Nem ő akart csalni, hanem becsapták.

1932 májusában felszólítást kapott az adóhivataltól az illeték rendezésére. Mikor közölte vele, hogy dacára annak, hogy az autó elégett, az adót ki kell fizetnie, elhatározta, eleget tesz kötelezettségének. Május 26-án sürgetési felszólítást kapott. Pénzt vett magához és először adóigazgató szobájában akarta rendezni az illeték tartozását. Ott azonban az egyik kisasszony a 10. számú szobában, Csosziicshez utasította.

Csosziicsnak ki is fizette a 4062 dinárt, amiről elismervényét kapott.

Igaz, az előbbi években bélyegben kellett kifizetnie az illetéket, most azonban úgy mondták neki, hogy elmaradt adósságról és különös esetről lévén szó, készpénzben kell kifizetnie az adót.

Megjegyzni még, hogy Csosziicsot csak felületesen ismerte. Nem is lehetett olyan jóban vele, hogy valamilyen közös visszaélést beszélhettek volna meg.

Egy visszaéléssel több vagy kevesebb, olyan mindegy...

Csosziics Zsárkót, az egykori délcég Don Juan szuronyos őr vezetői be. Mitrovicáról toloncolták, ahol öt éves fegyházbüntetését tölti ki sikkasztásaiért és dicső multjának egyéb vitézi tetteiért. Az egykor mindig elegáns világi most barna darócruhában áll meg a bírói emelvény előtt. Göndör fűrtjeit kiméletlenül lenyirták és sziveket hódító, kackiás bajusza torzonborzzá növekedett.

Csosziics Zsárkó a per koronatanuja, Elmeséli, hogy a nagyvállalkozót régebből és igen jól ismeri. Az egyik noviszádi kávéházban mutatták be neki az Ivkovic-testvérek. Május hónapban összeakadt Frankkal, aki felháborodva panaszkolt elégett autójának bonyodalmait. Azután váratlanul azzal a kérdéssel fordult Csosziicshez, hogy

nem lehetne-e itt valamit tenni?

— Nem az bosszant, hogy ismét pénzt kell kiadnom, csak az, hogy nemlétező autó után kell illetéket fizetnem, — mondotta Frank a tanu állítása szerint.

Csosziics eltűnődött és azután kijelentette, hogy lehet, hogyne lehetne tenni valamit.

Hiszen megoldott ő már nehezebb feladatokat is. Igaz, nem egész törvényesen, de hát ezt is csak „kértő uton” lehetne rendezni. Frank azt válaszolta, nem bánja miként s hogyan, fontos, hogy ne kelljen kifizetni az illetéket.

Jobb ma egy veréb...

— Ugy gondoltam — mondja Csosziics — ez az ügy aránylag még bizonyosabb lenne, mint a többi sikkasztásaim és csekély 1500 dinárért vállaltam a feladatot. 26-án Frank felkeresett,

kihívott a folyosóra, suttymban átadta az 1500 dinárt, aminek fejében én elismervényét adtam neki arról, hogy kifizette a 4062 dináros illetékhátralékát.

— Miért szólította fel Frankot 26-án a sürgős kifizetésre, ha már előzőleg megegyeztek? — kérdi az elnök.

— Hja, — feleli Csosziics — nekem április elejére felmondtak, Frank nem jelentkezett, nem akartam elszalasztani az 1500 dináros boltot.

— Azt mondja meg — kérdi újra az elnök — miért egyezett ki Frankkal 1500 dinárban, mikor Franknak 4062 dinárját is elsikkaszthatta volna?

— Ahhoz a közmondáshoz tartottam magamat: Jobb ma egy veréb, mint holnap egy tuzok. Tudtam ugyanis, hogy ha Frank 4062 dinárt akar fizetni, akkor nem velem köt üzletet.

A veréb hizni akar

A továbbiak során azt is elmeséli még Csosziics, hogy mikor rájöttek visszaéléseire, Beogradba szökött. A fővárosban néhány napig nagy fju volt, de azután elfogyott a pénze. Akkor eszébe jutottak régi kapcsolatai és egyik barátjával levelet küldött Franknak, hogy fizessen számára

legalább még 500 dinárt, — mert még mindig jó üzletet csinált.

Frank azonban nem akarta megadni a kért összeget. Azt válaszolta, semmivel sem tartozik Csosziicsnak.

A bíróság szembesíti a vádlottat és a koronatanut, azonban minden eredmény nélkül. Frank továbbra is azt hangoztatja, hogy Csosziics épen úgy hazudik most, mint ahogyan annak idején becsapta.

— Maga csapott be engem, — fakadt ki Csosziics.

— Miért? — kérdezi csodálkozva Frank.

— Azért, mert nem küldte meg az 500 dinárt. Pedig ha megkapom a pénzt, még ma sem kerültem volna rács mögé.

Elnapolják a tárgyalást

Mirkov volt adóigazgatót hallgatja ki a bíróság, aki elmondja, hogyan intézte el Csosziics az adóilleték rendezését. A tanu nem tartja lehetetlennek, hogy Frankot valóban becsapta a sikkasztó tisztviselő.

Damjanovic Dusan államügyész a bizonyítási eljárás kiegészítésére a két Ivkovic-fivér kihallgatását kéri, amihez Aradszki Miha dr. védőügyvéd is csatlakozik.

A bíróság tanácskozássra vonul vissza, majd elrendeli az előterjesztett tanuk kihallgatását és a kedélyes főtárgyalás folytatását január 25-ére állapítja meg.

Az ésszerűség diadala

Látogatásom a jugoszláv Bata gyárban — Hetenként 100.000 pár cipőt készítenek — A fiatalok Eldorádója — Kétezer munkás a borovói telepen — Három szoba, konyha, folyóvíz, beépített kád: munkáslakás

Ki ismerte három esztendő előtt Borovót? Ez a név néhány szétszórt házikót jelentett több kilométerre Vukovartól. Vasutállomása sem volt. Még a térképészek sem tartották érdemesnek külni az országnak-világnak ezt a jelentéktelen pontját. Ma amerre a szem ellát jól konstruált épületek pirosának szerte szét. Szeli a vonat a sik végtelent és a szürke egyhangúsághoz szokott szemünk vidámságot vetít belénk, amikor a fekete földből a sok viritó pirosságot megpillantjuk.

Megérkezem Borovóra

Az állomás neve: Vukovár, predgradje. Innen egy kilométerre van a gyár. Nyirkos az idő, az eső szítal. Nincsen kedvem sétára. Egy árva autó áll a pályaudvar mögött, a volánál urvezető ül. Látom, a gyár felé indítja autóját. Szeretném ha felvenne. Közöntöm és szólok:

— Uram, vigyen ki a gyárba, úgy látom arra felé indul.

— Magánautó — világosít fel.

— Nem tesz semmit — és mosolygok, hogy szemtelenségemen enyhítsek. Furesán néz rám, de szavát előzőm:

— A Reggeli Újság munkatársa vagyok és a gyárat szeretném megnézni, mert arról írni szándékozom. Lapunk nevének hallatára az urvezető arca felderül és szives mosollyal invitál autójába. Bemutatkozunk. Megtudom, hogy Jirisevics a gyár árusító osztályának főnöke. Kellemesen beszélgetünk, miközben a gyár épületei hatalmasan bontakoznak ki előttem. Szememet a négyemeletes anya-épület köti le. Ugyyszólván nincs is fala. A német saechlicheit stílusban épült. Vasból, betonból és üvegből van konstruálva. Dekoratív, látványosság. Teteje lapos. Megszakítás nélküli ablakosorok mint szallagok csikozzák hosszában a piros csiknak tűnő falat.

Szégyenkezem a portás előtt

Korán érkeztem, félórát kell várnom. Kíváncsian nézelődöm. A „portásfülke“ különálló, nagy szoba. Falai üvegből vannak. Berendezése: amerikai butorok, csölvítés, telefonok. A gyárba özőnlő munkásokat figyelem. Öt, egy emberre méretezett vaskorlát között tódulnak be. A vasszerkezetre ellenőrző villanyórákat szereltek. A zsekből kis kartonlapok kerülnek elő és az órák kis szerkezete rányomja a belépésük idejét. Az igazgatót keresem. Nincs itthon, de a délután folyamán megérkezik. Hát a helyettesét — alkudozom a portással. Milyen ügyben? Van-e meghívásom, — kérdi. — mert anélkül nem fogadnak. Igazolom magam és látom, hogy a portás kissé zavarban van. Nem tudja, hogy kihez osztjon be. mit csinálnak velem. De hát újságíró és így a propagandafőnök mellett dönt. Szimpatikus fiatalember jelenik meg előttem, még legénytoll is alig pelyhedzik állán. Úgy gondoltam, hogy ezt a fiatal gyakornokot küldték elém, hogy a gyárba bevezessen, ámde nagy csodálkozásomra kiderül, hogy ő a propagandafőnök és a sajtóosztály vezetője: Vladimír Prah. Elmondom, mi járatban vagyok. A belépésre engedélyt szerez és a portás felveszi nacionálémat. Neve, foglalkozása, milyen ügyben és végül az előírási nyomtatvány szerint megkérdi:

— Bata cipőt hord, vagy más gyártmányt?

En tudok hazudni, de csak pillantást vessenek elnyűt cipőimre, rögtön meglátják, hogy „idegen“ cipőt hordok. Teljesen átéreztem, hogy ahol minden fűszál Batát

lehel vakmerő illetlenség idegen cipővel a földet taposni. Szégyeltem magam és kínos zavaromban ide-oda tekintettem. Végül egy ismeretlen várakozó megsajnál és harsány hangon diktálta:

— Bata cipőt!

— Megvan vele elégedve? — kérdi a portás.

— Nagyon — mondja helyettem idegen megmentőm.

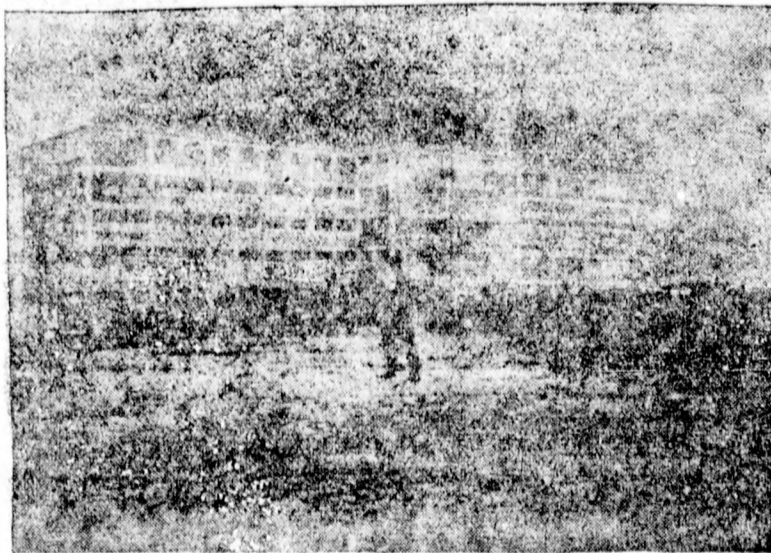
A legmodernebb iroda

A gyár-épülete szemmértékem szerint százötven méter lehet. Földszintjét nagy irodai terem foglalja el. Ez a nagy terület nincsen falakkal széttagolva. A gyár egész adminisztrációját minden bonyolult tevékenységét ebből a nagy közös teremből intézik. Sima asztalok, kareu kartoték: szekrények Monroe könyvelőgépek, számológépek és író gépek szerkesztés az asztalokon. Egy-egy asztalcsoport különálló osztályt jelent. Az ide-

Makszimovics Toma
a Bata-gyár igazgatója

gen szemnek ez a látványosság zűrzavaros lehet, valóságban a legszigorubb racionális elvek alapján, teljesen leegyszerűsítve kapcsolódnak az osztályok egymáshoz. A legkisebb nyomtatványt is átgondolt célszerűséggel tervezték meg és amit az irodai technikai segédeszközök nyújthatnak a Bata irodában mind alkalmazták. Hiányzik a régi típusu könyvelőpult nehéz könyvekkel és a betűragó öreg könyvelővel. Ehelyett mosolygóarcu fiatalembereket látunk mindenütt. Egyik sem idősebb harminc évnél. A gyár vezetősége jól tudja, mit jelent az amerikai jelszó: kip smiling! Derű és optimizmus teríti a levegőt és érezni az alkotó szellem lüktetését.

A gyár anya-épülete.

Vezetőm Prah propagandafőnök jelzi, hogy az igazgató hazaérkezett. Körültekintek, de semerre sem látok olyan valakit, akit szemem igazgatónak ismerne el. Keresem az igazgató szobáját abból kiindulva, hogy majd bejelentetem magam a titkárral, várakozom egy bőrfotelos előszobában, míg végre elnyel majd egy vastagon párnázott ajtó. De semmi sincsen így. Az igazgató is benn ül a nagy terembe sima asztal előtt, amelynek nincsenek fiókjai. Asztalán nincsen semmi, még egy papírszeletke se. Kezében ceruza és előtte a jelentkezők sora. Harmincöt év körüli szimpatikus arcu nyűt tekintetű fiatalember, neve: Toma Makszimovics. — Gyorsan és határozottan intéz minden ügyet és megvan az a képessége, hogy pillanatoként másra koncentrálja figyelmét. Mindent lát, mindent hall és mindent tud. Energiát sugároz ki minden mozdulata. Most már látom, hogy a tempót ő diktálja.

Bemutatkozom és utólagos engedélyt kérem a gyár megtekintésére. Készséggel járul kívánságomhoz és nem tesz semmi külön kikötést amihez néhány helyen hozzá szoktattak. Nincs rejténivalója.

A gyárban

Széles betonlépcsőkön haladunk fel. Az első emeleten a nyers anyagok raktára. Mindenfajta bőrök végnélküli sora, szövetek, vásznak, sok fajtája és vegyszerek bádoggördőkben, demizsónokban és üvegekben. Minden a legszigorubb rendben a nyilvántartás szabálya szerinti kezelésben. Vezetőm arról tart magyarázatot, hogy a nyersanyag kezelő osztályok egymással szemben mint külön cégek állanak, adnak, vesznek és könyvelnek. Az üzemeknek átadott anyaggal is megterhelik a gyárat. Ezáltal kalkulációjuk illetve az előállítási ár megállapítása a legpontosabb. Ez nemcsak adminisztrációs érdek hanem a közönség érdeke is, mert azt a biztonságot nyújtja a gyár vezetőségének, hogy ócsón adhatja a termelt árucikket.

A második emeleten gép gép mellett. Vastag nyaku acélkaru préselőgépek soraköznak egymás mellett és egész uccasorokat képeznek. Ezek a mammutgépek a nyers bőrökből vágják ki a cipőkhöz szükséges formát. A finom női cipők bőrfelsőrésztől a vastos turista-cipők talpbőrőig itt kapják meg az első formát. Dübörög, zakatol, mo rajlik minden. Itt is feltűnik az idősebb munkások teljes hiánya. A gépek mellett sportoktól izmos, meglegedett arcu fiatal emberek állnak.

Feljebb megyünk egy emelettel. A fűcsőházban nagy bádoggartályok vannak, amelyekben a hulladékokat gyűjtik össze. A hulladékokat osztályozzák és az utolsó szálíg felhasználják. A termekben ez a felírás olvasható: hulladékot eldobni lopás.

A harmadik és a negyedik emeleten történik a mindenfajta lábbelik teljes kikészítése. Itt sokkal finomabb szerkezetű gépek vannak, ugynevezett folyóasztalok kö-

rül csoportosítva. A folyamat megindul az egyik munkásnál, aki gyors egymásutánban a géppel egy részletes munkát végez, rögtön továbbadja és így megy kézről kézre. Mire hozzá vissza érkezik egy tökéletesen elkészített kifényesített lakkozott cipő van készen. Saját tapasztalatom szerint egy ilyen csoportból két percenként dobnak ki készen egy-egy cipőt. Egyes gépek hitetlen leleményességgel vannak konstruálva. Nemesak szögelnék és varrnak, hanem csipnek, furnak, puhítanak és a cipőgyártáshoz szükséges minden emberi mozdulatot elvégzik.

A munkatermeken keresztül a mennyezet alatt több hatalmas cső az előálló port viszi ki a szabad levegőre. A port okozó gépek mellett nagy szájak tátognak, amelyek villanyerőtől hajtván a képződő port utolsó szemecskéig felszívják és a nagy csövekbe ömlesztik. Ha ehhez még a munkatermek szárazságát, szalonszerű tisztaságát és világosságát elképzeljük, akkor mindenki előtt bebizonyított lesz, hogy a Bata gyár üzemei a higiénia legmagasabb fokán állnak. Heti negyven órát: öt napon át nyolc órát dolgoznak a munkások, szombaton és vasárnap teljes a munkaszünet.

Jugoszlávia első gumifeldolgozó gyára

Egész külön gyárépületbe rendezkedett be. Gumicsizmákat, sárcipőket, hócipőket, ipari és mezőgazdasági munkások részére vastag talpu gumicipőket stb. állítanak elő.

A nyers gumi nagy acélhengerek közé folyik és mire a hengerek közül kikerül kézen áll a lábbeli gumianyaga „Made in Jugoszlávia”. Az ország külkereskedelmi mérlegének nagyon jelentős tétele volt a gumikészítmények behozatala. Most hogy ezt az országban állítják elő, nagyban hozzájárulnak a valuta javításához. Egyébként az eljárás a készítmények gyártásánál szintén a fordított folyamattal rendszeren épült fel. Egy-egy hosszú ovális asztal körül hetven munkás áll. Az asztal széle megállás nélkül mozog. Az első munkás a csizma sámfáját teszi fel és mire ráerősítette, a szallag elmozdul előle s a második munkás elé folyik. Pontosan kiszámított mozdulattal dolgoznak. Nincs hanyag munkás, ha a tempót nem tartja valamelyik, az egész folyamatot megakasztja.

Külön teremben vannak a nagy vulkanizáló gépek amelyek külön látványosságot nyújtanak.

A munkáslakások

A nőtlen fiatalok penziószerűen laknak külön-külön egy-egy kéttáblakos szobában. Szobájukban folyóvíz, porcellán mosdóval felszerelve és minden ilyen penziószerű épületnek külön fürdőszobája van. A családok munkások három szobában laknak, a konyhában folyóvíz van és beépített fürdőkád. Egy-egy épületben négy család lakik. A lakások világosak és egészségesek. Csőfűtés melegíti szobájukat. A telepen a közeljövőben szállodát építenek a vendégek részére, tánctermet, olvasótermet, kaszinót a munkások részére. Egyidejűleg mozi és könyvtár is gondoskodik. Külön orvosai specialistái, gyermek-orvosai vannak a gyárnak.

Bucsuzom

Óreg este lett és még nem is voltam minden épületben. Makszimovics igazgató barátságosan rosszalja felületem, pedig már alig állok a lábamon és úgy érzem, mintha az agyamban összesűrítettem volna

Prah Vladimír
a Bata gyár propaganda főnöke

valamennyi gép zaját. Vladimír Prah ez az intelligens és képzett fiatalember elkísér Vukovarra. A látottak felett és az abból adódott problémákon vitatkozunk: a Taylorizmusról, a fordizmusról, az ipar fejlődéséről a kollektív társadalomról.

Vonatom elmegy a gyár előtt, fényárban uszik minden. Az éj sötétjében az éjszakai és a munkának ez a nagy üzeme a sok villanyfénytől tündérpalotának hat. Azon gondolkozom, nem lehetne-e egész társadalmunkat ilyen észszerűen és logikusan berendezni. Régióta foglalkozom ezzel a kérdéssel és többször nagy könyvet akartam írni. Azért nem tettem, mert Plátó és Morus Tamás is nagyon jó könyveket írtak erről és mégsem hallgattak rájuk.

Diviny Dániel

Szenta 32 százalékos kedvezményt kap a villanyteleptől a közvilágításra

Megegyezés előtt a szentai villanykérdés

Szentáról jelentik: Vujics Száva Szentai város elnöke csütörtök este gazdasági bizottsági gyűlést hívott egybe. Az egyes ügyosztályi vezetőkön kívül a gyűlésen résztvettek dr. Ludaics Milos, Vámos János, Sztrefánovics Dusan, Szlavics Ignác, dr. Vig Károly és Izsák Dezső, gazdasági és jogügyi bizottsági tagok, Petrovics Gyura a szentai villanytelep igazgatója és Sztrefánovics Zvonimir, a szuboticei villanytelep képviselője. A gyűlés tárgysorozatán egyetlen pont szerepelt, a szenta-szuboticei villanytelep beadványa Szentai városhoz. A villanytelep ebben a beadványában olyan nyilatkozatot kért a város vezetőségétől, hogy

a Szubotícáról Szentára vezetendő villanyáram után nem szed semmiféle behozási díjat, hanem a szerződés lejártáig, 1965-ig.

Vujics Száva városelnök röviden ismertette a villanytelep és Szentai város között megindult tárgyalások helyzetét.

Szenta város a villanytelep tervével kapcsolatban, hogy az áramot, a szentai telep beszüntetésével, Szubotícáról fogja Szentának szolgáltatni, az 1931-ben kötött és a városra nézve majdnem minden pontjában hátrányos szerződés kikötéseinek a város javára javítsa, múlt év december havában azt kérte a villanyteleptől, hogy a szerződésnek a szentai telepi gépek karbantartására vonatkozó pontját vegyék felülvizsgálás alá, egyúttal

adjon a városnak állandó 20 százalékos engedményt a városi közfogyasztás után.

Nikolics Dobrivoj városi főmérnök ismertette azután a villanytársaság választását, amely szerint a város feltételeit a társaság elfogadja, ha a város kötelező nyilatkozatában kijelenti, hogy a Szubotícáról behozandó árammennyiség után a szerződés teljes tartama alatt nem szed fogyasztási illetéket. Nikolics főmérnök számítása szerint a város fogyasztási illetékeiről való lemondási joga a várost körülbelül évi 200 ezer dinártól ütné el, ezért azt javasolja, hogy

a villanytelep negyven százalékos adjon a városi közfogyasztás javára, mert ez az összeg fedelné meg a lemondási jog ellenértékének.

Sztrefánovics Zvonimir, a szuboticei villanytársasági képviselője igen magasnak találta az engedmény követelését, melyet a társaság nem bír megadni. A kettős bizottság tagjai azután zárt tárgyaláson a következőkben állapodtak meg:

1. A villanytársaság fogadja el a városnak a villanytelepi gépek karbantartására

és a szerződés lejártakor való átadására vonatkozó felülvizsgálati kikötését.

2. Az eddig élvezett 12 százalékos engedményt bővítsék még 20 százalékkal, a közvilágítási számla javára, amely engedményösszeg, tekintettel arra, hogy a városnak az utcák, középületek és a vágóhid villanyáram fogyasztása évi félmillió dinárra rug, összesen évi 160 ezer dinárt tenne ki. Ez esetben a város 1965-ig nem szed a behozandó áram után semmiféle fogyasztási illetéket.

3. Ha a villanyáramnak Szubotícáról való behozatala következtében a magánfogyasztók villanyberendezésének átdolgozására lenne szükség, annak költségeit a villanytársaság viseli.

Vujics Száva városelnök közölte a villanytársasági képviselőkkel a bizottságok feltételeit, amelyeket azok elvben elfogadtak. A kiküldöttek a megállapodást közölni fogják a társaság igazgatóságával, a város pedig a legközelebbi közgyűlés elé terjeszti jóváhagyás végett. Így remény van arra, hogy a város és a villanytelep között fennálló érdekküzdelmek hamarosan békés megegyezéssel végződnek, s megszűnnek.

(uti).

Vénéget talált el a lakodalmas golyó

Becskerekéről jelentik: Véres eseménnyel szakadt félbe egy jól kezdődő bányai lakodalom.

Jakobec Sztjeván 38 éves vladimirováci gazdálkodó résztvevő Szelencsen Oprea Mojsze nevű barátja lakodalmán. A lakzi a megszokott jó hangulatban zajlott le éjfélig. Ejjéltájban Jakobec, aki már tetemes mennyiségű alkoholt fogyasztott, az udvarba ment, hogy fejét szellőztesse. Alig tett azonban néhány lépést a sötét udvaron, közvetlen közelről lövés dördült el. A golyó Jakobecet találta, aki eszméletlenül rogyott össze.

Az előhívott községi orvos tanácsára a súlyosan sérült gazdálkodót a becskerei kórházba szállították, ahol mindaddig nem tért eszméltre és így nem lehetett kihallgatni. A nyomozás megindult a tettes kézrekerítésére és annak kiderítésére, hogy büntény vagy véletlen szerencsétlenség történt, mert a bányai románoknál hagyományos szokás, hogy a lakodalmak alkalmával lövöldöznek.

— Gyógykedés idején, különösen ha a rosszullétet szorulás vagy keresztfájás okozza, az enyhe és igen kellemes természetes „Ferenc József” keserűvíz mindig puha, könnyű székürítést és kielégítő emésztést szerez.

HIREK

Reggeli Ujság

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Noviszád, Kralja Petra ucca 30., I. emelet. Telefon 21-37, éjjel 20-58.
Szubotica, Knjaza Mihajla ucca 2. Telefon 6-70
Előfizetési ára egy hónapra 18 dinár, 3 hónapra 50 dinár. Külföldön 1 hónapra 30 dinár, három hónapra 90 dinár. Egyes szám ára hétköznapokon fél dinár, vasárnapon 2 dinár.
Megjelenik hétfő kivételével mindennap reggel.

Január 13

Marius Gaius, római hadvezér Marius földműves családból származik, de esze révén hamar vezető szerephez jut Róma életében. Hét ízben volt konzul. Majd a római hadsereg parancsnokságát veszi át. Sikeresen befejezi a Jugurtha féle háborút, legyőzi és szétoszorja a teutonok és cimberok hadseregét. Sulla, római császár kezéből ki akarta venni a hatalmat, s előidézi az első római polgárháborút. A forradalma nem sikerül, száműzve menekülnie kell Rómából. Később visszahívják Rómába, ahol konzul és a hadsereg parancsnoka lesz.

Marius Gaius Krisztus előtt 86. év január 13-án halt meg, Rómában.

József, osztrák főherceg, magyar királyi herceget 1795 november 12-én egyhangulag Magyarország nádorává választották meg. Méltóságát 51 éven keresztül hiven viselte. József herceg alatt támadt az a mozgalom, mely 1848-ban a rendi alkotmány megdöntésére és a szabadságharc kitörésére vezetett. Igaz magyar becsületességgel igyekezett a bécsi udvar és a szabadságáért küzdő ország jogos kívánságai között az ellentéteket kiküszöbölni, de eredménytelenül.

József főherceg különösen sokat tett Magyarország közgazdasági fellendítésének és megszervezésének érdekében. A szellemi életet magas nivóra emelhette Magyarországon. Pest felfejlesztése neki köszönhető. Célja mindig az volt, hogy Pest Budával az ország fővárosa legyen minden tekintetben. Az ő nevéhez fűződik a Magyar Nemzeti Múzeum, a Ludovika katonai egyetem és a József műegyetem megalapítása. 1848-ban a nemzet hálája jeléül törvénybe iktatta az ország érdekeiért és fejlesztéséért kifejtett munkásságáért és szobrot emeltetett.

József főherceg 1847. január 13-án halt meg.

Enyhül az idő

Nyugateurópában szeles, esős, enyhe az időjárás, Középeurópában havazik, a nyugati részekben többhelyen hófúvások vannak. A hőmérséklet enyhült.

A legközelebbi 24 órára élénkebb szél várható, sokhelyen havazással, esetleg hófúvással. A hőmérséklet enyhül, többhelyen az olvadáspontot is eléri.

A Duna Noviszádig apad, lejjebb árad

Vizállás

alacsony vizállás. Noviszádnál tegnap 125 centiméter volt a Duna vizállása. A tegnapi előtti helyzettel szemben hét centimétert apadt. Dombóvár és Budapest között a Duna jege több helyen áll s így a jégzajlás Noviszádnál lényegesen csökkent és a folyónak mindössze 25 százaléka érzékelhető.

— Bérenyheség és kízó főfájások, a máj és az epeutak bántalmai, gyomor és bélhurut. aranyeres bajok és a végbél megbetegedései esetén a természetes „Ferenc József” keserűvíz gyorsan és biztosan megszünteti a hasiszervek pangását.

Ma indul a Reggeli Ujság új regénye

A gavallér zsvány: Sobri Jóska regénye

Lapunk mai számában kezdjük közölni új folytatásos regényünket, amely olvasóink legnagyobb érdeklődésére tarthat számot. A regény a múlt század betyár-romantikája történelmi regényének mondható, mert írója Faragó Jenő huszéves fáradságos munka árán állította össze, hiteles adatok alapján a gavallér zsvány viselt dolgainak sorozatát.

Sobri Jóska a romantika általában ga-

vallér zsvány néven ismeri, s a regény adatait igazolják, hogy Sobri rászolgált valóban erre az elnevezésre. A legszenzációsabb kalandorfilmmel is kiállanak a versenyt Sobri Jóska viselt dolgai, amelyeket Faragó Jenő az újságíró riportszerű frissességével formált eljéjétől-végig izgalmas és lebilincselően érdekfeszítő regénnyé.

A regényt máától kezdve naponkénti folytatásokban közli a Reggeli Ujság.

Vrbászi hírek

Breitnieser Péter sztarivrbászi lakatos felesége a konyhában elcsuszott és oly szerencsétlenül esett el, hogy lábát törte. — A báni hivatal immár harmadszor visszautasította Novivrbász községi szabályzatát. A község tanács a napokban ismét tárgyalja az ügyet. — Pénteken a községi jubileumi bizottság ülést tartott és elhatározta, hogy a jubileumi ünnepeket augusztus 9, 10 és 11-én tartják meg. — Gruber Herman maribori színész pénteken este a vrbászi ipartestület nagytértermében nagysikri szavalóestet rendezett. — A VSC. vezetősége a jövő hét folyamán tart ülést és előkészíti a közgyűlést, melyen át szervezik az egyesületet.

—o—

— Öngyilkosságot követett el, mert meg kellett halnia. Tegnap délelőtt 9 órakor felakasztva holtan találták lakásán Joszipo vic Jovanka noviszádi lányt. Az öngyilkos bucsulevelében azt írta, hogy gyógyíthatatlan betegsége miatt megy a haláiba és kérte, hogy ne boncolják el.

— Önként jelentkezett egy gákovói tálvaj. Janicsics Mátyás 23 éves koluti napszamos tegnap délelőtt jelentkezett a szombori vizsgálóbírónál és elmondta, hogy január 10-én éjjel Gákovon Bromberger Antal kocsmáros kamrájáról lefeszítette a lakatot és a kamrából négy zsák lisztet vitt el. A gákovói rendőrök letartóztatták esőtörtökön és azt mondták neki, hogy majd másnap beszélnek vele. Ettől annyira megijedt, hogy megszökött és önként jött Szomborba jelentkezni. Együttal bevallotta, hogy 1933 karácsonyan ugyanott két zsák lisztet és fehérneműt is lopott.

— Bartók és Kodály a Kisfaludy társaság tagjai. Budapestről jelentik: A Kisfaludy társaság legutóbbi ülésén a két megüresedett írói helyre Bartók Bélát és Kodály Zoltánt, a világhírű két zeneszerzőt választotta meg.

Kályha Tűzhely
SZENES
Edény Thermos

— Ha kellemesen akar szórakozni, jöjjön el ma este a Szlobodába. Előbb azonban hívja fel a 20-06 telefonszámot, mert a nagy érdeklődésre való tekintettel ajánlatos előre lefoglaltatni az asztalát. A Szloboda vezetősége igen nagy előkészületeket tesz, hogy a pravoszláv újévet beváró közönség minél jobban érezze magát. A kítőnően összeállított tarka-est műsorán sorsolás, rulett-tánc, bécsi csárda, (külön zenekarral), szerpentin- és konfetticsata szerepelnek, az elsőrangú ételek és italok pedig méltóképpen fogják kiegészíteni az emelkedett hangulatot.

— Elhújasodásánál, köszvényénél és cukorbetegségénél, oxaluria és phosphaturia képződésénél, huxaluria sók lerakódásánál a természetes „Ferenc József” keserűvíz javítja a gyomor és a belek működését s tartósan előmozdítja az emésztést.

— Uj miserend a noviszádi beltéri plébánia templomban. A noviszádi beltéri plébánia templomban vasárnaptól kezdve új miserend lépett életbe. Az új miserend a következő: reggel hat órakor csendes mise, háromnegyed nyolc órakor mise magyar népénekekkel, fél kilenc órakor mise német népénekekkel, negyedik órakor mise horvát népénekekkel, tíz órakor szentbeszéd és nagy mise, tizenegy órakor csendes mise. A liturgia ezután nem délután három órakor, hanem este negyedhat órakor kezdődik.

Bajmok község közgyűlése. A bajmoki képviselőtestület közgyűlését Vujkovic Márkó elnök nyitotta meg. A képviselőtestület a következő tisztségviselőket választotta meg: főjegyző: Drakulics Dániel, közigazgatási aljegyző Beslics Antun, adóügyi aljegyző: Lulics Pájó, anyakönyvvezető: Fábrián Simon, végrehajtó: Kébert Antal, telekkönyvvezető: Nagy András, községi irnokok: Babics János, Karakásevics Dusan és Kaics József, Zagorica Szevan katonai referent csak a tanfolyam elvégzésével erősítik meg állásában. Községi orvosnak Dr. Milojevics Momirt, állatorvosnak Dr. Krpász Videt, községi bábáknak: Kubatovic Mária és Patarcsics Mária választották meg. Vágóhídi felügyelő lett Kuluncsics Ferenc. Az öt kézbesítőt megerősítették hivatalukban, ezenfelül három tisztségviselői, kilenc rendőri és egy községi szolgai állásra irtak ki pályázatot.

— Női felikabát, pullover, fűző, fehérnemű, kezlyű és harisnya szükségletét FISCHER J. és FIA cégénél Noviszádon szerezzék be.

Angol szöveteket

legnagyobb választékban és szolid áron ajánl

PRITEX, Szubotica

— A Szloboda-kávéházban mindennap délután ötfőtől hétfőig uzsonnahangverseny.

— Segítség. Jakovetics Teréz szubotinai munkásszony hat kis gyermekével minden segítség nélkül a legnagyobb nyomorban küzd. Az inségbe jutott szegény asszony kéri a jószívű embereket, hogy élelmiszerekkel, vagy pénzbeli adománnyal segítsék hozzá a betegeskedő gyermekeinek táplálásához.

Kötött női divatkesztyű minden színben 24 dinár helyett **19 D.**
Gyapjú női divatharisnya selyemmel piattirozva 32 dinár helyett **28 D.**
Gyermek patenharisnyák **3 dinártól** felfelé.
Női pullovek nagy választékban modell és minta szerint **38 dinártól** felfelé.
Ski- és rődligarnitúrák méret és model szerint nagyon olcsó áron.
Gyapjú flanel sportingek, divatos kockás minták **68** és még rengeteg a szakmába vágó divat- és rövidruccikák a legolcsóbb árakon az

Olcsó Perepaticsnál:
Noviszád, Futaki ut 27.

Temerinben több száz család a legnagyobb kétségbeeséssel látja a téli segélyakció elmaradását

Temerin lakosságának háromnegyed része nincstelen napszámos, akik kora tavasztól késő őszig dolgoznak, hogy maguk és családjuk mindennapi kenyerét megkeressék. Több száz kilométeres távolságokra is eljárnak kubikolni és mindenhol becsületet szereztek maguknak. Az elmúlt év azonban gazdaságilag igen gyengén sikerült és a munkások közül sokan, még a legnagyobb munkaidőben sem tudtak elhelyezkedni és így kerest nélkül maradtak. Nagy kárt okozott a szegény napszámosoknak a sertésvész is, mert igen soknak hullott el egyetlen vagyónakája, a hizó.

Az elmúlt évben nem kis részben épen a Reggel Újság kezdeményezése folytán nagyszabású segélyezési akció indult meg Temerinben és ez sok becsületes magyar munkásnak juttatott kenyeret a téli hónapokban. Az idén azonban még semmi jel sem mutat arra, hogy a község és tehetősebb polgárai bármilyen módon is a szegénység segítésére menének.

Az idén még fokozottabb mértékben lenne szükség a segítésre és azért a Reggel Újság fordul Temerin községhez és módosabb polgáraihoz hogy siessenek az ellátatlanok segítségére. Minden város és község gondoskodik azokról, akik saját hibájukon kívül maradtak télire kenyér nélkül és e tekintetben Temerinnek nem szabad elmaradni a többiétől. Ha másképp nem lehet, akkor Temerin polgárai maguk vegyék pezúkbé az ellátatlanok ellátását és biztosítsák számukra a mindennapi kenyerét és meleg szobát.

Temerinben több százra tehető azon családok száma, amelyek a legteljesebb kétségbeesésben élnek és ezért sürgős segítségre van szükség.

Felhívom a t. hálygközönség szíves figyelmét külföldről újonnan beszerzett legmodernebb

plissé gépemre

amelyen legrövidebb időn belül végzek mindennemű tetszés szerinti megrendelést, a legméréskeltebb árban.

Egyben felhívom szíves figyelmüket, hogy üzletemben továbbra is saját gépeimen végzek

aszurozást és endlízést, közi- és géphímzést

a legkényesebb igényeket is kielégítően, ugyancsak mindennemű sömbáthuzást, azonkívül szakaszerűen végzek függöny és mindennemű kézimunka montírozást, valamint vállalom szimróna és perzsa szőnyegek stuccolását, a minden e szakmába vágó munkák lelkiismeretes és gyors elvégzését.

Előnyömdában mindennemű új minta óriási választékban. Egyben értesítem a n. b. közönséget, hogy üzletemben vállalom ruha és kézművesi valamint ruhatisztítást is.

Tisztelettel

őzv. Nagyfejőné

előnyömda és kézimunka üzlete

Noviász, Kraljiica Mariia u. 2. (Srpska Matica épület)

Meghalt Lalosevics Joca dr.

Szomborból jelentik: Lalosevics Joca dr. volt országgyűlési képviselő, a feloszlott országos radikális párt főbizottságának tagja és több társadalmi egyesület elnöke szombaton délután öt órakor, 64 éves korában elhunyt. A nagy közmegebecsülésben álló közéleti férfit hétfőn délután két órakor temetik.

Szivbetegeknek és érelmeszesedésben szenvedőknek reggel éhgyomorral egy fél pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz — a legkisebb erőlködés nélkül — igen könnyű ürülést biztosít, a gyomor és a belek működését elősegíti s az emésztés renyhességét csakhamar megszünteti. Klinikai tapasztalatok igazolják, hogy a rendkívül enyhén ható Ferenc József víz első sorban agyvérzésre és gutaütésre hajlamosabb embereknek tesz nagyfontosságú szolgálatot.

Tűz Szarbovában. Csütörtök este nyolc óra tájban tűz keletkezett Kapéarszki Milán szarbováni gyógyszerárban. A tüzet a rövidesen kivonult tűzoltóság a házbéliek segítségével eloltotta.

Enyhe idő és árvizek

Bukarestből jelentik: A Temesvár-Craiova közti vasutvonalat a hóvihár Orsova közelében több száz méter hosszúságban járhatatlanná tette. A forgalmat nagy kerülővel, Brassón át bonyolítják le. Bukarestben a hideg csökent és szombatra virradó éjszaka óta megszakítás nélkül esik az eső. Besszarábiában még mindig igen hideg az idő. Kisenevben 6 ember megfagyott.

Ottawai jelentés szerint a hirtelen beállott olvadás és a hatalmas esőzések következtében Kanada több részében árvíz pusztít. Az újskociai Truro város uccáin kisebb-nagyobb jégdarabokat magával sodró ár hömpölyög. Sok folyó szintje kerek 8 méterre emelkedett a normális vízmagasság fölé. Több hidat elsodort az ár. Az egyik kerületben az árvíz több tartományt teljesen elzárt a világtól. Nagy-kiterjedésű szántóföldek kerültek víz alá.

— A noviászadi Magyar Daloskör énekeseit értesítem, hogy a szokásos énekpróbákat szolamontként kedden és szerdán este 8 órakor tartjuk. Összkar-énekpróbák péntek este, melyre a dalostestvérek pontos megjelenését kérem. — Ügyvezető.

— Megérkezett Noviászra a karácsonyi kegyelmzés. Ismeretes, hogy a helytartó tanács Ofel-sége II. Petar nevében pravoszláv karácsonykor nagyarányú kegyelmzést rendelt el az egész ország területén. A kegyelmi végzés tegnap reggel érkezett meg Noviászra és azonnal szabadlábra helyezték azt a 26 elíteltet, akire a rendelkezés vonatkozott.

— Tegyen próbát egy nyolcad kiló kávéval s győződjék meg kávéján elsőrendű minőségéről. — Gausz Viktor, fűszerkereskedés, Noviász, Haltér.

Táncórák!

Gyors és eredményes oktatás! — Privát órák!
Nemes táncanárnál Lakás: Carinszka ucca 4

Még ebben a hónapban főtárgyalásra kerül a becskerekli pénzhamisítók ügye. Becskerekről jelentik: A Reyser féle pénzhamisítás ügyében befejeződött a vizsgálat és az ügyészség elkészítette a vádiratot, amelyben 8 személyt vádol pénzhamisítással. A nagy érdeklődéssel várt főtárgyalást a pénzhamisítás ügyében még január hó folyamán tartják meg.

SPORT

A noviászadi alszövetség régi vezetősége átvette az ügyek vezetését

A noviászadi alszövetség vezetősége visszatérésére után csütörtök este tartotta első igazgatósági ülését. Hadzsi Koszta dr. elnök beszámolt azokról a tanácskozásokról, amelyeket a beográdi és vidéki alszövetségek vezetői Beográdban folytattak, Auer testnevelési miniszter jelenlétében. Az igazgatótanács tudomásul vette az elnöki bejelentést és Hadzsi Kosztának jegyzőkönyvi köszönetet szava-

zott. Az igazgatótanács úgy döntött, hogy tekintettel a kedvezőtlen időjárásra a karácsonyi serlegmérkőzések folytatását későbbi időre halasztja. Kassa: BBTE—CsSK 9:1. Jéghoki mérkőzés. Bécs: Winnipeg Monarch—Osztrák válogatott 6:0 (2:0). Jéghoki mérkőzés.

Ma folytatódik a noviászadi kuglizószövetség egyéni bajnoki versenye

A noviászadi kuglizó alszövetség ma délután 3 órai kezdettel folytatja az egyéni bajnokságért kiírt versenyt. A mai, második forduló a Kott-pályán rendezik. Az első forduló után — mint megírtuk — Fancsevics (Olvasókör) vezet 72 ponttal, a további sorrend Resnyák II. 71, Fülöp II. 70, Drieszler I. 67, Baumgartner 65, Gyurasevics 63, Romics 61, Eror 58, Lauterer 57, Nagy 57 ponttal.

A ma délutáni versenyre a bírák és alszövetségi kiküldöttek beosztása: 3—4 óra

Huszonegyedikheti keresztretjvénypályázatunk sorsolása

A december 31-től január 5-ig terjedő huszonegyedikheti keresztretjvény pályázatunkra helyes megfejtést beküldők közül jutalmat nyertek:

Damjanovics Mária (Noviász) egy pár selyemharisnyát a Klein Eugen cégtől.

Kaurics Péterné (Dudarszka 9) ötven kiló tűzfát házhoz szállítva a Bratya Krajacsevics cégtől.

Hajdu Kató (Noviász, Temerini 12) tíz süteményt a Mignon cukrászdától.

Matisa Mátyás (Noviász) villamos zseblámpát Zmaj elemmel az Engl Drug cégtől.

Csoloviev Iván (Noviász, Aleksza Szanticsa 44) borotválást hajvágással Klemm Ferenc fodrászüzemében.

Erdélyi Lajosné (Bajmok) három könyvet a noviászadi Antikvár (Menahem Papo) könyvkereskedéstől.

Talzon Károly (Noviász, Szlovaeska 4) berotválást hajvágással és manikúrral Jurik Jovan többszörösen kintüntetett fodrászüzemében.

Bartók I-né (Szkadarszka 11) egy pár finom selyemharisnyát a Perepatics cégtől.

Kérjük a vidéki nyerteseket, hogy akik nyereségüket eddig talán nem kapták meg, közöljék ezt szerkesztőségünkkel.

A noviászadi nyertesek a szerkesztőségben vegyék át az utalványokat, a vidékieknek postán küldjük el a jutalomtárgyakat.

Keresztretjvénytervezetet szívesen fogadunk. Kérésünk csupán az, hogy a kockák száma vízszintes és függőleges irányban ne legyen több 14-nél és hogy a tervezet tényleg készülődjön. A tervezetet beküldők résztvesznek a rendes heti sorsolásban. A papír hátsó oldalát kérjük mindig üresen hagyni.

Matisa Mátyás, ifj. Riesser Péter, Horváth Lajos, Hermann Ferenc, ifj. Stiri István, Pető Béla, Tihanyi László. A beküldött rejtvényeket köszönettel vettük, most állanak áttanulmányozás alatt.

A múlt vasárnapi keresztretjvény sorsolása

Jutalomban részesünek: Gimpl Tilly fényképet kap Hering Stúdióból. Kiss Gábor Foto Boulevardtól kap egy kabinet felvételt.

A szombori Magyar Nőegylet teája. A szombori Magyar Nőegylet január 15-én délután 5 órakor a Lloyd nagytermében tartja meg a szokásos havonkénti teáját.

A GAVALLÉR ZSIVÁNY: SOBRI JÓSKA REGÉNYE

Irtá: Faragó Jenő

Ékszerrablás a megyei bálon

A betyár gavallériája, vagy a gavallér
betyársága

Az Ur 1835-ik esztendejében nagyon élénk volt a pesti farsang. Minden napra esett egy nevezetes bál és néhány vidám táncoszuor. A közeli vidék nemes kuriáiból és a kastélyokból minden leány, asszony Pestre jött mulatni; a hatvani kapun át a hintók, delizsáncok és bőrös kocsik szakadatlan sora özönlött a városba. Az „Aranyas”, a „Vörös ökör” és a „Fehér ló” minden szobája megtelt e napokiban és a „Hét választófejedelem” fogadója sem állt üresen. Ennek a tánctermében ezer pár fért el, kávéházában a honorációrok gyülekeztek, éttermében az előkelő társaság vacsorázott. Itt rendezték a zártkörű és nyilvános táncmulatásokat, amelyeket néha-néha József főherceg, a palatinus is fölkeresett. De a megyei bált az „Aranyas”-ban rendezték. Táncterme nem volt akkora, mint a „hét választófejedelem”-é; de tükrös, csilláros fényében szívesen mulattak az uraságok. Nagy szárnyas ajtók vezettek a terembe, amelyet pirosbársony kerevet futott körül a falak mentén. A nagy csillárban száz szál gyertya égett: hol fellelőlván, hol összeszezsugorodva, aszerint, hogy honnan fujt a szél. A tükör fölött képek pompáztak: a király és a királyné portréi, a palatinus arcképe és más loyális tárgyú festmények.

Ezen az estén a palatinus öfensége is megjelent. Persze: nem olyan korán jött, mint a többi báli vendég, de viszont egyike volt azoknak, akik legkésőbbben távoztak a mulatságból. Körülményes dolog volt Budáról átjönni Pestre; ha már megtette az utat: itt is marad éjszakára és a Károlyi-palotában szállt meg. Oda meg ráért hazamenni.

Addig is, amíg megérkezett az „Aranyas”-ba: szólt a zene és néhány pár táncra perdült. De az urak inkább kártyával szórakoztak, az asszonyok meg egy kis tereferére ültek össze.

Majthényiné Károlyi Józsinéval vonult el egy esőndes sarokba.

— Mikor érkeztetek? — kérdezte a grófnő.

— Ma hajnalban! — felelte kedvesen a főispánné öméltségével.

— Nem féltetek egyedül hagyni a házat?

— Miért féltünk volna? Nem bánt minket senki!

— No, no, kedvesem; sohase tudhassuk: mikor tréfál meg bennünket Vay Józsi?

A főispánné nagyot kacagott:

— Hát te elhiszed ezt a mesét?

— Mért ne hinném!?... Ő maga se tagadja!

— Mulatja magát vele. Megtréfálja a világot, hogy úgy tesz, mintha maga is hinné!

— Nem tudom... igazán nem tudom... de nem merem rája bízni magamat!

E percben egy előkelő, elegáns, frakkos, színesmellényes ur lépett a terembe. A diskuráló asszonyok csak akkor vették észre, amikor már betette a szárnyas ajtót, a zárban megfordította gondosan a kulcsot és feléjük fordult hirtelen.

Mindketten nagyot sikoltottak. A férfi, akinek arcát kis selyem-maskara fődte, sietve hozzájuk lépett.

— Méltóságok megijedtek tőlem!... Esküszöm, nincs okuk a félelemre!

Majthényiné megkönnyebbülten sóhajtott fel:

— Mindjárt tudtam, hogy tréfa!

Károlyi Józsiné még mindig szepegett:

— Jesszusom!... Máriám!... En nagyon megijedtem!

Az álarcos férfi nevetett:

— Mondtam már, hogy semmi ok sincs a félelemre!...

Méltóságok lesznek szívesek ideadni a gyöngysoraikat, gyűrűiket, karpereceiket, láncukat és semmi bántódásuk nem esik!

A hangja lágy volt és behizelgő. A két megrémült asszony egymásra nézett. Sápadtak voltak és reszkettek a félelemtől. Majthényiné még mindig azt remélte, hogy tréfa az egész. Károlyiné már húzta az ujjáról a gyűrűket.

— Siessünk, méltóságos grófné! — mondotta az álarcos és maga akarta a remegő asszony nyakáról levenni a drága gyöngysort.

— Ne, ne nyuljon hozzám! — kiáltotta Károlyiné ijedten. — Odaadok mindent önmagam!

— És úgy is tett, ahogyan mondotta. Odaadott minden ékszert, drágaságot.

— A karikagyűrűmet megtarthatom? — kérdezte végül szepegeve.

— Oh, hogyné, hogyné! — nevetett az álarcos és udvariasan meghajolt a grófnő előtt. Azután Majthényinéra került a sor. Neki is oda kellett adnia mindent. De ő legalább tréfára vette a dolgot és nagyot kacagott.

— Hogy csodálkozik majd az uram! — mondotta és derűsen nézett az álarcos rablóra.

Az nem zavartatta magát, gyorsan elvégezte a munkáját és az ajtó felé hátrált.

— Méltóságok lesznek szívesek és meg nem moccannak egy darabig!

Azzal hirtelen kinyitotta az ajtót és kisetett a teremből.

A két asszony holtraváltan, mozdulatlanul ült a tükrök alatt. Csak nagysókára szólalt meg Majthényiné:

— Sobri!

Károlyi Józsiné megragadta a kezét s a szívére tette, amely úgy kalapált, mintha ezer ácslegény döngötte volna a falát.

— Én mondom neked, kedves, Vay Józsi tréfált meg bennünket!...

Az ajtószárnyak kinyitak újra, a szomszéd teremből behallatszott a muzsika és senki se sejtette, hogy milyen kalandja volt az imént Károlyi Józsinének és Majthényinének.

Legkevésbé Osztroluczky Melitta, aki lelkesedve jött a táncteremből és izgatottan szólt az elősiető ruhatárosnőhöz:

— A köpenykémet kérem!

Nyomon követte legjobb barátjánője, Bogdán Mária. Ő is ideges volt és türelmetlenül rendelkezett:

— A köpenykémet kérem!

A két ruhatárosnő elsietett, hogy eleget tegyen a parancsoknak, az ajtónálló hajdu pedig szolgálatkészen kérdezte:

— A kocsikat nem parancsolják méltóságok?

Egyszerre válaszoltak:

— De igen!... Minél hamarabb!

A hajdu is dolgára ment hát és Melitta gunyos arccal fordult most a barátjánőjéhez:

— Hát igazán elmész?... Most kezdődik csak a mulatság.

Mária az ajkába harapott:

— Engem nem érdekel!... Majd te mulatsz helyettem is.

Neked van kivel mulatnod.

Melitta hidegen felelte:

— Van, a vőlegényem!

— A vőlegényed! — ismételte Mária és némű guny volt a hangjában.

— Igen, a vőlegényem, akit irigyelsz tőlem.

— Én!?

— Te!... Mindig irigykedtél rám. Már a zárdában riválisok voltunk.

— Te hercegnőnek játszottad ki magadat!

— És te nem tudtad ezt elviselni. Irigyelted a bécsi frizurámat, a párisi ruhámat, a londoni toilettvizemet, Irigyeltél, mert mindenki a kedvemben járt; mert Osztroluczky János leányát kényeztették, becézgették...

— Hát igen, nem tudom miben vagy különb nálamnál.

Melitta kihúzta magát. Olyan volt e pillanatban, mint egy kegyetlen démon. Erősen a szemébe nézett Máriaéknak és keményen megropogtatta a szavakat:

— En nem születtem parasztnak!

Mária belesápadt a sértésbe. Kis keze ököllé szorult és neki akart rontani a barátjánőjének. De hirtelen mást hártározott. Mintha nem is hallotta volna a sértő szavakat, hal-kan, egyszerűen szólt:

— Azt hiszem: a kocsim előállott már... Isten veled!

Melitta felkacagott:

— Menekülsz?

— Te előled?

— Magad elől.

— Nem értelek!

— Nem az fáj neked, hogy Vay Józsi engem megtán- coltatott... hanem...

— Hanem?

— Hogy téged nem vitt táncba!... Hát ne haragudj és ne fuss el! Vay Józsi meg fog táncoltatni téged is.

Mária megállt egy pillanatra. Azon törte a fejét, mit feleljen a kegyetlen szavakra. Nem jutott eszébe semmi. Különben sem felelhetett volna, mert ebben a pillanatban lépett a terembe gróf Vay József, a megye és az ország leghíresebb gavallérja.

Bogdán Mária most már igazán menekülni szeretett volna de nem tehette. A vetélytárs hozzája lépett, megfogta a kezét és odavezette a grófhöz.

— Mária barátnóm magának tartogatja a lengyelkét!

Vay József udvariasan meghajolt:

— Oh, ezer örömmel!

Es már nyújtotta is a karját, hogy a táncterembe vesse a leányt...

Szédületes volt a tánc. A zene szólt és andalító hangjaira forogtak összefogódzva erősen. Máriának úgy vert a szíve, hogy a gróf pontosan kivehette gyors ütemét. Ő nem szédült bele a forgásba. Ő csak mosolygott és nézte a pihegő kis madarat, aki ott vergődött karjaiban. Mária közel volt az ájuláshoz. Már nem csak maga forgott, hanem körülötte minden. A csillár, a tükör, a cigány! És Vay József mosolygott. Az volt benne a mosolyában, hogy ő tudja: miért kalapál olyan nagyon az a szív és miért van annyira közel az ájuláshoz ez a lány. Erősebben magához szorította:

— Rosszul van, kedves?

— Nincs semmi bajom.

— Talán megszedítette a tánc?

— Nem szédülök!...

Pedig úgy érezte, hogy mindjárt vége mindennek!

Szerencsére a cigány befejezte a fengyelkét és egy kis pihenőt tartott. A gróf ajkához emelte Mária kezét és megcsókolta. Aztán a karját nyújtotta.

De Mária hirtelen megfordult és elszaftadt. Keresett egy csöndes kis zugot, ahol szinte leroskadott a kerevetre.

Vay Józsi nyomon követte. Odaült melléje és megfogta ismét a kezét.

— Megijedt tőlem, kedves!?

A lány nem felelt.

— Talán Melitta mondott valamit?

Máriának erre sem volt válasza. Csak nézett maga elé esendesen, szomoruan.

Es Vay gróf suttogva folytatta:

— Melitta sejti, hogy én szeretem magát!

Letérdelt a lány elé és a szemébe nézett mélyen.

— Én szeretem magát!

Arcát Mária kezeibe temette; a kis kacsókat erősen magához szorítva.

Mária végtelenül meg volt hatva. Ugy érezte, hogy a nagy boldogságtól mindjárt meghasad a szíve.

Es ekkor, hirtelen valami egészen különös érzése támadt. Mintha valaki a nyaka körül kereskednék. Onkéntelenül a szemközti tükörbe nézett és látta, hogy a háta mögött egy selyemlárcos férfi áll és azon iparkodik, hogy le oldja nyakáról a gyöngysorát.

Ijedten sikoltott fel:

— Józsi!... Segítség!...

A gróf nem hallotta a sikolyt és még jobban arcához szorította a leány kezét.

— Józsi!... Józsi!... — kiáltozott most Mária rémülten.

— Rabló!... Elviszi a gyöngysoromat!

Csodálatsképpen ezt a riadt kiáltozást se hallotta gróf Vay József. Ott térdelt a lány előtt, arcát a kezébe temette

és se hallott, se látott. Amikor később fölemelte a fejét, nem akarta elhinni a gyöngysoros mesét.

— Agyrém volt!... Bizonyosan otthon felejtette a gyöngysorát!...

Künnről trombitaszó, dobpergés és harsány vivátozás hallatszott. Mindenki a vesztibülbe sietett: a fenséges palatinus-főherceg érkezett kíséretével. Előtte két hatalmas kandelábert vittek a lakások. Mögötte katonák jöttek. Az öreg Majthényi ékes szóval fogadta:

— Fenséges uram, alázatos hódolattal köszöntöm...

A népszerű palatinus mosolyogva válaszolta:

— Szívesen jöttem, talán jól is mulatok majd itt!...

Azzal bevonult a táncterembe.

Majthényiné ezaiatt a nagy tolongásban odafurakodott az ura mellé és ezt sugta a fülébe:

— Te, Laci. Sobri Jóska itt van a teremben!...

Az öreg nagyot nevetett és sietett a palatinus után.

Mária haza sietett. Szobájában egy rózsabokrétát talált, amelyről nem lehetett kideríteni: ki küldte. Az öltözőasztalkán pedig, a tükör előtt: a gyöngysor. Boldogan csatolta a nyaka köré. De megint furcsa érzése volt. Az, hogy a gyöngyszemek kisebbek és fénytelenebbek lettek este óta...

A madarasi csárdában

Osztróuczky Melitta

hat órán át lóháton üldözi a betyárt

Éjfél tájban türelmetlenkedni kezdett Milfajt Ferkó.

— Eredj Zsuzska, nézz ki az országotra: jön-e már. Kitekintett a leány és azzal tért vissza, hogy sehol híre hamva még Sobrinak...

Együtt ültek a betyárok a madarasi csárdában. Edes rizling a kancsóokban, száz szál gyertya az asztalon. Három cigány hegedült és Virrasztó, Franczli, Kalarábi, meg Liliom hetykén mulatott.

Korond között nevelkedtem.

Ne, te, ne!

Jaj, de fene legény lettem.

Ne, te, ne!

Veszprémi híres lányok,

Nem is nézek én reájok;

Ne, te, ne, te, ne, te, ne!

Régen volt ilyen jó kedvük. Az tette-e, hogy tele volt iszákjuk aranypénzzel; vagy az, hogy a tekintetes vármegye rájuk uszította minden pandurját; vagy talán éppen az, hogy először látják szemtől-szemben Sobri Jóska a vezért ezen a vaksötét éjszakán!?

Az ő kedviért gyűltek össze itt, a madarasi csárdában. Eddig csak Milfajt Ferkó találkozott vele; ő hozta el mindig az ezenetét:

— Szegény embert, árvát, özvegyet ne bántsatok!

Egyideig megelégedtek ennyivel. Később már faggatni kezdték Ferkót:

— Miféle ember?.. Hol bujkál?... Miért kerül bennünket úgy, mintha félne tőlünk?

(Folytatjuk)

Kikről beszélünk?

Az egyik leggazdagabb francia bankárt C...t megkérdezték:

— Mivel szerezte vagyonát?

— Azzal, hogy minden ügyemet úgy intéztem, mintha azzal kellene megkeresnem mindennapi kenyeremet.

S midőn valaki arra kérte, leplezze le a titkot, amely szerint a börzén játszik, C... mosolyogva felelte:

— Egyáltalában nem titok. Ime, az egész: venni a pesszimistáktól s eladni az optimistáknak.

— o —

Az év végén újra aktuálisak lettek az év nagy halottjai. Poincaréről is jellemző epizódokat elevenítettek fel a francia lapok.

Poincaré állandóan élesen szemben állt a kommunistákkal. Midőn Neversbe utazott a hősök emlékének felavatására, figyelmeltették, hogy a kommunisták tüntetésre készülnek ellene. Poincaré erre ki-

jelentette, hogy gyalog megy a pályaudvar tól az ünnepély színhelyére.

Ez a makacs bátorság megfélemlítette a kommunistákat. Egyetlen fütty, egyetlen gyalázó szó sem hangzott el. Egyszer aztán — a féluton jártak — egy kutya ugatni kezdett.

Poincaré a polgármesterhez fordult — Egy kommunista kutya! — jegyezte meg.

— o —

Poincaré híres volt arról, hogy nagyon gyorsan dolgozott. A tengerészeti minisztérium irattárában van egy levél a következő feljegyzéssel.

— A miniszter éjjel után 15 perccel irt levelet Poincaré urhoz.

S a levél mellett ott a válasz is a megjegyzéssel:

— Válasz a miniszter ur levelére. Erkezett éjjel után 50 perccel.

— o —

Rejtvényrovatvezető üzenetei

R. Gy. Vel. Beeskerek. Nagy kereszt-rejtvényét félretettem, alkalomadtán lekölöljük.

K. M. Szubotica. Sajnos nem áll módunkban a rejtvényeket honorálni.

Annon mus. Rejtvénye sorra kerül.

H. Et. Rejtvényét köszönettel vettük.

K. J. Debeljacs. Kivánsága szerint fogadjam.

Haus Klári Zagreb. Várom az ígért rejtvénytervezetet. N. érdeklődött utánad. Irj! Anyával együtt esőkollak.

Eterné. Apatin. Gyerekeknek üzenet meg. Sok üdvözet!

„Keresztut” Nem tudom, s nem akarom elhinni.

H. Mariska. Köszönet az ujévi gratulációért. Sok üdvözet.

Hirdessen a Reggeli Újságban!

AVALA MOZI, SZUBOTICA
TELEFON 7 CIRIL ES METOD-TÉR 19 TELEFON 7

Ma és a következő napokon:
Csak felnőtteknek!
ZSAROLÓK

Pikantéria a kultuszák mögül. Mesés nagy revü- és zeneszáng. **A női test kultusza.** 100 szebb-nél-szebb meztelen görli a filmben. Főszereplők:
Ivan Blondel, Buby Keeler.
Kísérő műsor: Heli híradó és színes Miki Burleszk
A terem hellemesen tüve van!
Előadások kezdete: 4, 6.15 és 8.30 órákor.

APOLLO

Január 14-15. Csak két napig!

Egy bécsi kislány
Filmoperett
MAGDA SCHNEIDER-rel
a főszerepben. 100%-os német tonfilm.

Jön! Január 16-tól **GRETA GARBÓVAL:**
„Krisztina királynő“

I-a Ski-garnitúrák
170- dinár

Ruhák, cipők és korcsolya minden ábrán, legolcsóbban

Hajdu M., Sportmagazin
Noviszád, Kralja Aleksandra uca 28

Karácsonyra megérkeztek
a legmodernebb
Kapsch Elz Pán rádiókészülékek

Kérjen díjlan bemutatást!
Képviselet:
Dipl. Ing. Maller Béla
SZUBOTICA, Petrogradszka u. 8

Fűszert és konyhabereendezést
jól és olcsón
Mihajlović Miladin
fűszer-, csémege és konyhafelszerelési üzletében
NOVISZAD, Futaki ut 48, vásárolhat.
Nagy választék konyhadényekben!
Versenyen kívüli árak! Tekintse meg üzletemet!

GOLGOTA	Halál esetén
GOLGOTA	Vállal temetésrendezésel
GOLGOTA	Szállít bárholonnan bárhova
GOLGOTA	Exhumál
GOLGOTA	Figyelmes és árban szolid
GOLGOTA	Részletfizetésre is kiszolgál
GOLGOTA	Nagy raktárt tart minden cikkben

Lenkey Imre és fia, Noviszád, Uspenska 12
Golgota temetkezési vállalata

Fizessen elő a Reggeli Ujságra

APRÓHÍRDETÉSEK

ugy hétköznap, mint vasárnap egy szó 1- dinár, NAGY BETUS 2- dinár.
A legkisebb apróhirdetés ára 10- dinár.

A keretes hirdetések ára hasábmilliméterenként
1. a hirdetési oldalán 0.80 dinár
2. a szövegterésben 2.00 dinár.

Többszöri hirdetésnél ismétlődési engedményt adunk, az álláskeresők pedig 50% kedvezményben részesülnek. — A február 20-án életbelépített új hirdetési adó a hirdetőfelet terheli.

A hirdetések ára kisebb megbízásoknál előre fizetendő, vidékről beküldött postabélyegben is

Hirdetéseket a másnapi lapra este 6 óráig, szombaton délután 4 óráig veszünk fel

APOLLO

Január 10-13-ig

A csodabár

Tüneményes revüfilm kitűnő ének- és táncszámokkal. — Szereplők:
Dolores del Rio, Kay Francis, Ric. Cortez, Ali Jolson, Dick Powell

Előadások kezdete 7 és 9 órákor.
Vasár és ünnepnapon 3, 5, 7 és 9 órákor.

Állást keres

Üzletvezetőt állást keres hármincegy éves kereskedő, három nyelvismeréttel. — Ajánlatokat „Kaució” jellegre a kiadóhivatal továbbítja. 114

Ügynököket keresek tűzifa, szén és koksz eladására. Cím a kiadóban. 110

Veszek 40-45 HP iko-mobilt. Ajánlatokat ár megjelöléssel kérek — Eladók 8-as gőzkazánt. — Singer Lajos, Novi Vrbasz. 94

SZÉPIRODALMI könyveket, esetleg teljes könyvtárakat keres megvételre képzéniizetés ellenében a Temerini Katolikus Kör. Ajánlatok címjegyzékkel együtt Land György, Temerin küldendők. 78

Házmesternek házaspár felvétetik. A férj legyen közműves, szerelő és értsen a motorkezeléshez. Noviszád, Jevrejszka 4. 82

Eladó

Szép ház Noviszádon, a Szokolovitya u. 22. (Detelinara) olcsón eladó. Érdeklődni: Futaki ut 25, a cipészüzletben 79

Kereslet

Egy agilis fiatalember, aki a fűszerszakmában jártas, helyi ügynökök kerestetik. Cím a kiadóban. 101

Azonnali belépésre keresek mézárósepedét, aki kiszolgálásban is járatos. — Szuboticska 73. 108

Röfösáruban, jóforgalmu helyiségbe bizomány-lerakatot keresek. Ajánlatokat „Készpénz és jó garancia” jellegre a kiadóhivatal továbbítja. 113

KIFUTÓ saját kerékpárral kerestetik. Petra Zriny-szög 66, első emelet jobbra. 116

Tisztviselő 1200- dinár havi fizetéssel, szerb, magyar, esetleg német nyelvtudással, képzéniizővadászkál felvétetik. Írásbeli ajánlatok „Beosztás” jelleggel a kiadó továbbítja. 84

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, akik felejthetetlen halottunk **Kopolovics József** elhunyt alkalmából koszoru- és virágadományaiikkal, részvénytilatkozatukkal s a temetésen való megjelenésükkel mértetlenül fájalmunkon enyhíteni igyekeztek, ezuton mondunk őszinte köszönetet. Külön köszönetet mondunk a Vendéglősök Egyesületének a temetésen való testületi megjelenésért.
Noviszád, 1935. január 13.
A gyászoló család

ODEON

Január 12-13-14-én

George O'Brien
és **Claire Trevor**-ral
„S 72 seoltséget kér“

című nagyszabásu kalandromáma. — Kísérőműsor: „Ciril Metod énekar” és Szerelmi dalok
Előadások kezdete 5, 7 és 9 óráig, vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor

Telce gumigolyók és babák
box-fából kaphatók
GERBER I. cég SZUBOTICA, Szudarevity u. 32.

Éneklő kanárimadarak olcsón eladóak a tenyészőnél: Lerch István, Pounova 15, Noviszád. 3361

Eladó új ház husz évi adómentességgel, 2 szoba, 2 konyha, melléknelyiségekkel. — Noviszád, Jana Kopitara ul. 19. Adamov, nasszelye. 3379

Jöjmenő trafik Noviszádon, családi ügyek miatt sürgősen eladó. Érdeklődni a kiadóban. 58

Kiadó

Háromszobás komfortos családi ház március elsejére kiadó a Cara Ousana uca elején. Cím a kiadóban. 100

Udvari lakás, két szoba, konyha, speiz és mellékhelyiségek január 15-ére kiadó. Zseljeznicska ul. 5. 106

Kiadó olcsón roda, raktár, műhely és istálló. — Futaki ut 70. 57

SZOBA teljes ellátással hólgyuek (diáknak) kiadó Laze Koszticsa 35. 112

Társ

körülbélül 25.000 dinár tőkével azonnal keres-tetik. Kb. 2000 d. havi jövedelem. — Ajánlatokat „Biztos fedezet” jelleggel a kiadóhivatal továbbítja.

Koronás keretek — legszebbek, Öfelségeik, a királyi család tagjainak képeihez
Bachinger keretevő cégénél **Szubotica**
Szudareviceva ul. — kaphatók

Reggeli Ujság naptára
az 1935. évre
korlátolt számban megrendelhető még a kiadóhivatalban. Darabja 1.50 másfél) dinár.

Különítele

Utazó urak figyelmébe!
Szubotican a „Park Hotel” szobái fütve vannak. Olcsó, leszállított árak. Tisza, szép szobák. Elsőrendű konyha. Garázs. Telefon 70. KÖZ-PONTI FÜTES! 190

Varrónő vállalná házak-nál női teltóruhák készítését napi 25- dinárért. — Pobranyi Rózi, Vojvoda Knicsanina 4, Noviszád. 115

Zsák
ponyva, zsineg
legolcsóbban
AVRAM SCHIFF
zsák és ponyva-
köicsönzönéi
Afrik, lószőr
és **lótakarók**
gyári lerakata
HEVEDEREK,
TOMLÓK STB.
NOVISAD Telefon 24-03
Telegr. Jutešit
Kérjen árajánlatot!

Felelős szerkesztő és kiadó: André Dezső, Noviszád, Kralja Petra ulica 30. A kiadóhivatal felelős vezetője: Blazsek Ferenc, Noviszád Kralja Petra ul. 30. Nyomatott az Urania nyomdai műintézet és kiadóvállalat, Komlós Márton, körforgógépén, Noviszádon.

A FRANCIA FASIZMUS

a „francizmus“ a szabadkőművesség és marxizmus ellen küzd az új Franciaországért

Külpolitikájának alapvetése az Olaszországgal való szoros együttműködés

Páris, december hó.

A parlamentáris demokrácia és a gazdasági liberalizmus elveinek örökéletűvé proklamált rendszerében a világháború után bekövetkezett a nagy összeomlás. A kompromittált és elvénhedt elméletek bukása nyomán támadt úrban és zürzavarban általános lett a szükséglete annak, hogy a bukott rendszereket új eszmékkel, életképes gazdasági, politikai, társadalmi elgondolásokkal és programokkal helyettesítsék. Ebben a tekintetben az elsőbbség kétségtelenül a fasizmust illeti s ma már alig van európai, vagy délamerikai állam, ahol az új eszmék legalább is mint erőteljesen növekvő politikai mozgalmak, vagy létjogosultságot követelő eszmei áramlatok és reformtörékvések meg ne jelentek és el ne terjedtek volna.

A múlt év december közepén Montreauxban, tizenhárom ország fasiszta szervezeteinek képviselői gyűltek össze nemzetközi fasiszta kongresszusra, ahol megállapították, hogy „a fasizmus mint új politikai, gazdasági és társadalmi tan, egyetemes jellegű jelenséggé vált.“ A fasizmus azonban elutasítja magától a gondolatot, hogy valamely állam belügyeibe beavatkozzék, sőt „minden nemzet jogát és kötelességét ismeri el, hogy életét hagyományainak megfelelően rendezze és önmagában keresse és találja meg belső bajainak orvoslását.“ Ugyanakkor, amikor megállapították, hogy minden nemzet saját maga dönt belső állampolitikai berendezkedése felett, hangsúlyozták azt is, hogy a fasizmus általános elvi tanítását, amelyek bátran szembeszálltak és sikeresen megküzdöttek a liberális-demokratikus rendszerrel, világszerte terjeszteni kell. A nagy cél elérésére alakított bizottság az elfogadott határozat értelmében „gyűjtő- és találkozóhelye lehet azoknak, akik elhatározták, hogy a jövő új útjait járják és közös egyetértéssel készek az emberiség érdekében közreműködni magasabb erkölcsi színvonal eléréséért, a haladásért és a megújulásért“.

„A haladás megújulás és a jövő új útjai“ bizony Franciaországban, a kontinentális demokrácia (az angol demokrácia más!) őshazájában a legutóbbi időkig el voltak zárva. De a parlamenti pártok és klikkek meddő, kicsinyes küzdelmei, a pénzügyi panamák felháborító botrányai politikai sok, képviselők, állami alkalmazottak sorozatosan előforduló megvesztegetései és az egekig magasztalt demokrácia-szabadkőműves uralomnak egyéb tipikus „elszólásai“ lassanként és fokozatosan szervezkedésre és ellenállásra tüzeltek azokat a rétegeket, amelyek Franciaország terheit elsősorban viselték a múltban és viselik a jelenben és a jövőben is: megindult a parasztság, a frontarcosok és az ifjúság szervezkedése. Ma már hatalmas parasztyűlések tiltakoznak „a demokrácia korrupt rendszere“ ellen, a két hatalmas frontarcos szövetség, az Union Nationale és az Union Fédéral többmillió szervezet új erőt képviselnek, a fiatalok számos szervezetei közül pedig különösen a de la Roque ezredes vezetése alatt álló Croix du Feu (Tűzkeresztövetség) jelent állandó gyarapodó erőt és hatalmat.

A francia fasiszta mozgalom, az úgynevezett francizmus (francisme) is ilyen előzmények és körülmények között született meg. Alapítója és vezetője, Marcel Bucard, a Légion d'honneur egyik legfiatalabb tisztje, Bucard a frontról való hazatérése óta vesz részt a fiatal generáció új mozgalmainak szervezésében. Eleinte de la Roque táborához, a Tűzkereszthez tartozott, majd Gustave Horvé, a Victoire főszerkesztőjének csoportjához csatlakozott. 1933 októberében különvált és 25 bajtársával megalapította a francizmust. Az új mozgalom, mely nagyban és egészben átvette Mussolini tanításait, természetesen a francia természethez és sajátosságokhoz alkalmazva — rohamosan növekedett s ma,

tehát rövid tizenhárom hónappal megalapítása után 25.000 taggal rendelkezik, ami arányba állítva a hasonló célú és rendeltetésű többi francia szervezetekkel, igen nagy eredményt jelent. A tagok kék inget és fekete kis sapkát, úgynevezett bére-

viselnek. Jelvényük a buzakalász-nyalápból és fogaskerekből kiemelkedő kétágu bárd, a franciák régi nemzeti fegyvere. Jelképezi az ipar és mezőgazdaság harmónikus együttműködését a nemzeti jelvény, a kétágu bárd, a francisque védelme alatt.

Küzdelem a fasiszta államért, amelyben összeomlik a szabadkőművesség uralma

Bucard franciszta tábora főleg a volt frontarcosokból és az ifjúság sorából tevődik össze. Céljük a jelenlegi demokratikus, parlamentáris állam megdöntése és annak romjain az új fasiszta állam megteremtése. A pártok egészségtelen uralmát, amely Franciaországot az örvénybe viszi, meg akarják törni, de azokat az elemeket, melyek a pártéletben életképesek, átveszik. „A tekintély és szabadság szintézisére törekszünk — írja egyik cikkében Marcel Bucard, — a háború szenvedéseiben született eszményeket, a fiatal generáció vágyait és követeléseit kell megvalósítanunk és visszaállítani hazánk közeleti lelkiismeretét.“

Az 1930 októberében nyilvánosságra hozott program főbb pontjai: erős központi hatalom megteremtése, törvényhozó testület létesítése, amely a kibővített államtanáccsal működik együtt, az egyes foglalkozási ágakból megszervezendő korporációs rendszer bevezetése, a közigazgatás racionalizálása és újjászervezése s az erkölcsi és szellemi erőtevézőkkel való szoros összhang megteremtése. Ezekben a tervekben végigvonul az az ellenállhatatlan vágy és törekvés, hogy az ország érdekét főlébe helyezik a pártok kártékony vetélkedésének. A végső cél: valamennyi franciának nemzeti alapon való egyesítése csak úgy érhető el, ha a politikai pártokat végleg megsemmisítik. Mivel mozgalmuk Vordun és Champagne véres mezőin született

meg, követelik, hogy az állam ügyeinek intézésében csak azok nyerjék el a vezető szerepet, akik a legnagyobb áldozatokat hozták Franciaországért.

„A francizmus győzelme — írja Bucard — egyértelmű az „értékek“ jelenlegi rendszerének tökéletes felforgatásával.“ A franciszta, akik a világháborúban megvédték Franciaország határait, új harcot kezdenek az állam belső ellenségei ellen. Ez a harc elsősorban a szabadkőművesség ellen irányul, amely ma szinte kizárólagos uralmat gyakorol Franciaországban. A franciszta célja, hogy megtörjék a szabadkőművesség hatalmát, amelynek céljai ellentétesek az állam érdekeivel és belső katasztrófák véres örvényébe taszítják a francia népet. A mozgalom küzdelmeinek második frontja a marxizmus ellen fordul. Ezt a küzdelmet „a hazug elméletek gyűlölete“ tüzei, az a törhetetlen, nemes akarat, hogy a munkástömegeket kiszabadítsák Leon Blum-ék osztályharc-elméletének börtönéből és hogy a munkásságot a társadalmi rétegek együttműködését biztosító korporatív állam keretei közé vezessék.

A mozgalom gazdasági téren irgalmatlanul szakít a kapitalizmussal, de elveti a kollektívizmust is, mert hiszen végeredményben mindkét gazdasági irány szétzillogja és előbb-utóbb a tönk szélére állítja Franciaországot.

A liberté, fraternité és égalité bukása

A francia forradalom három nagy jelszaváról: liberté, fraternité, égalité — a franciszta nyíltan hirdetik, hogy nem felelnek meg többé az új idők szellemének, mert elavultak, értelmüket és jelentőségüket veszítették abban a korban, amikor az életviszonyok gyökeresen megváltoztak és új problémák vetődtek fel, amelyeket a régi jelszavakkal gyógyítani akarni többé nem egyéb, mint lelkiismeretlen demagógia, vagy legalább is üres illúzió. A meghazudolt liberté helyett a franciák rendet (ordre) követelnek, a megvalósíthatatlan fraternité helyett az érzések fegyelmét (discipline des sentiments), a megcsufolt égalité helyett pedig az értékek egyenranguságát (hierarchy des valeurs) követelik.

Külpolitikai téren a mozgalom nem képviseli a merev, sok veszélyt és megrázkódtatást magában rejtő orthodox francia külpolitikát. Nacionalista, de ez a nacionalizmus nem exkluzív. Azt kívánja és követeli, hogy minden népnek és nemzetnek tartsák tiszteletben jogait, mint ahogy Franciaország is elvárja, hogy nemzeti becsületén és elfoglalt világhatalmi pozíciójában csorba ne essék. Ebben a, értelemben és az egyes nemzetek szempontjainak őszinte és becsületos összegyűjtésével igyekszik áthidalni és elsimitani azokat a súlyos ellentéteket, amelyek ma a népek együttműködését akadályozzák. Külpolitikai gondolatmenetének alappillére a szoros együttműködés Olaszországgal, hogy ilymódon biztosítsák a latin faj fennmaradásának és érdekei érvényesítésének nagy eszméjét. Bucard a Roma Univerza című folyóiratban ezekkel az egyszerű lapidáris szavakkal fejezte ki a francia-olasz együttműködés szükségességét és természetességét: „Francia vagyok, de a civilizációmla-

tin, ennek felnemiserése bűnös megtámadása lenne saját fajunknak.“ És a latin eszmének a franciszta szerint át kell hatnia minden francia polgárt... B—y B.

Nem csoda...

A megérett fűt napcsókos tőkét,
Egész a porig húzza,
A nyári rónát alázatos fejű
Kalászbudd koszorúzza.

A gyöngyvirágnak esüing harang-virága
Minden új tavasz táján,
Az őszi rózsá esővert földre hull
Az őszenek muzsikáján.

A temetőben a szomorufűzek
Ráborulnak a hantra,
A hegedűnek, mert sok benne a bú,
A feje le van hajtva.

Nem csoda hát, ha én is néha-néha,
Amikor jön az alkony,
Fáradt fejemet ernyedő két karomra
Szomorúan lehajtom.

Alföldi Géza

Csillagokból kivándorolt élőlényeket fedeztek fel a Földön

Irta NEUFELD ARMIN, hites szabadalmi ügyvivő

A naprendszer összes bolygói között Földünk legalkalmasabb a természetes organikus élet kitenyésztésére, mert tápanyagokat termelő szilárd kérge és felületén víz van, mely pára alakjában felszállván, földgolyónkat védő atmoszférapáncéllal veszi körül. Földünk a központi Naptól oly távol-ságban van, hogy az atmoszféra által megszürt hősugarai az élelet fel nem perzselik, de mégsem oly távol, hogy az organikus élet fenntartásához szükséges napsugarak energiája ne érvényesülne. Földünk egyik szomszédja a titokzatos Mars, egy és félszer oly távol van a Naptól, mint a Föld. Ezért a hideg világtéren át a Mars felületéhez átköző napsugarak erejének tekintélyes mennyisége ebben az utban megsemmisül, miáltal éghajlata sokkal hidegebb, ridegebb és valószínűtlen, hogy földi élet kiserjedezésére alkalmas volna. Ehhez járul még az a körülmény, hogy a Mars-nak a Nap körüli egyetlen egy körülkeringésére 687 napra, tehát kb. két földi évre van szüksége és az évszakok, azaz tavasz, nyár, őszi és tél megegyezzen annyi ideig tartanak, mint Földünkön.

A többi bolygón, melyeknek pályája még távolabb vagy közelebb van a Naptól, a földi élet kitenyésztésének előfeltételei még rosszabbak. Nincsen kilátás, hogy belátható időn belül a csillagok között közvetlen megfigyelésekkel sikerül valamely égitestben az élet jeleit kimutatni és csak a spekuláció vezet bennünket a világok lehetőségébe.

Es mégsem mondható, hogy a kiállítások fantasztikus utópiái! Habár teleszkóppal meg nem figyelhetjük a távoli égitestek gyanított lényeit, azok közül mégis egész hadsereg létezik és vendégszerepel Földünkön, anélkül, hogy a földi élet feltételeivel törődjenek.

Felfedezték az amylobakter-bacillust, mely csak légüres vagy légritkított térben fejlődik és szaporodik. Az oxigén, amely minden földi lénynek nélkülözhetetlen éltető eleme, a Földre hulló meteoritokban és más kőzetekben parányi élő lényeket találtak, melyek nemcsak levegő, hanem meleg, víz és fény, tehát az összes földi életfeltételek hiányában tartják fenn életüket. A kénbaktérium csak kénhidrogénben élhet, melyben minden egyéb földi lény elpusztul. Míg a földi lény organikus szénvegyületekből táplálkozik és szén-savat lehel ki, addig a kénbaktérium tápláléka a kén és kénsavat lehel ki.

Oly baktériumokat fedeztek fel, melyek életük veszélyeztetése nélkül plusz 300 C. fokig megfagyhatnak és minusz 250 C. fokra megfagyaszthatók. Sőt Colyanokat találtak, melyek 800.000 rezgésszámú váltakozó áram tízórás hatástartama alatt a legcsekélyebb sérelmet sem szenvedték és végül olyanokat is, melyek 3000 atmoszféra nyomás alatt meg nem semmisülnek.

E lényeknek életfenntartási törvényei nem egyeznek a földi élet törvényeivel, ezek más égitestek kivándorolt lakói és Földünkön csak vendégszerepelnek.

De ilyen elképzelhetetlen, csodálatos közlekedési eszközt használnak fel a rejtélyes vendégek, mely azokat a csillagvilágból Földünkre szállítja?

Földünk és a távoli csillagok között más gyorsfutár nincsen, mint a fényugár és nincsen más kozmikus hajtóerő, mint az erőnek korlátlan energiája, a fénynyomás! Az idegen égitesteknek utasai a fényugár hátán, a fénynyomás kényszerhatása alatt vándorolnak Földünk felületére, melyen életüket összekövik és törvényük szerint folytatják.

Svante Arrhenius hírneves vegyész ki is számított, hogy a fénynyomás ezeket a földöntúli lényeket a Marstól 20 nap, a Jupitertől 80 nap és a Neptuntól 420 nap alatt szállítja Földünkre. Rejtélyek elképzelhetetlen rejtélye, csodák legképrázatosabb csodája ez a földöntúli mikrovilág! Ez a fenomén arra enged következtetni, hogy más égitesteken is található az élet minden variációja, mely az ottani életfeltételeknek megfelelően van szervezve.

A fénynyomás a távoli égitestekről ismeretlen lényeknek hatalmas hadseregeit szállítja, állandó üzemből, Földünkre!

Az utóbbi években figyelni kezdték szereplőket és megállapították, hogy az elmagyarázhatatlannak vélt papagájveszt, valamint több járványt ezek a földöntúli vendégek okozták. A távoli csillagokból kivándorló lények milliárdjai lepik el Földünket és várják azt a kedvező alkalmat, hogy érvényesülésük érdekében a földi élet organizmusával egyesülhessenek.

Nincs tehát okunk abban kételkedni, hogy más égitesteken van-e élet és csak az a kérdés, vajjon lehetséges-e azokon magasabbrendű organizált élet, mint pl. az ember és a növény fenntartása.

Tudjuk, hogy a földi életforma minden fajtajának alkalmazkodási képessége oly kiváló, hogy gyökeret vert a sarkvidékek jégmezőin, a sivatagok izzómeleg homokjában és a legmélyebb tenger fenekén. Ellentárolóképességük minden képzelet felülmúl. Ha jégbe fagyasztott, az életműködést nélkülöző, bizonyos állat- és növény-állományokat gondosan fölmelegítünk, akkor normális életüket folytatják. Halak, életük veszélyeztetése nélkül -15 C. fok, békák 28 C. fok, csigák -120 C. fok hideget bírnak ki.

Azonban a magasabbrendű organizált életvilág fenntartása ily fagyhatárok között lehetetlen. Ily szervezetnek különös fontos alkatrésze a sótartalma fehérje, mely azonban már alacsony hőmérsékletnél megolvad, a sejtek pedig már 40-45 C. foknál elpusztulnak és akkor a lény minden élet-

működése megszűnik. Valószínű tehát, hogy az ember existenciája, mely a földi hőmérsékletekre van beszabályozva, Naprendszerünk más távolabbi vagy közelebbi bolygóján ki van zárva és ott csak oly lényeknek adnak lakhelyet, melyek a bolygókön uralkodó életfeltételeknek megfelelőek.

Ha azonban elgondoljuk, hogy Földünk mily parányi kicsi a nagy Világmindenséghez képest, melyben Napunkhoz hasonló milliárdnyi számú Napok (álló csillagok) távesőveinkkel már nem látható bolygókkal együtt, hasonló, sőt nagyobb naprendszereket is alkotnak,

akkor nem lehet kétséges, hogy ezeknek a naprendszereknek is oly kiváltságos bolygójuk van, mint a Föld és azon az ember élet talán még tökéletesebb formában is gyökeret vert.

A Világmindenségben a fizika, kémia és kozmikus törvények egységesek és változatlanok. Hasonló erők hasonló törvényeket követve hasonló anyagokat és életet termelnek. Ugyanazon elemek sugároznak felénk a világegyetemből, mint amilyenek Földünk és a földi építőanyagát alkotják. Az erő és anyag egységessége folytán a kozmikus erőjáték a világegyetemben egy és ugyanazon törvény szerint bonyolódik le és elképzelhetetlen, hogy a sok milliárd Naprendszer közül pont a Földünk legyen az egyedüli kiválasztott égitest, mely emberhez hasonló lények kitenyésztésére alkalmas.

Vasárnapi levél

Nyájas Olvasó!

Ez egyszer hozzád írom leveletem. Elégtételt szeretnék neked adni, azért az elhanyagolásért, amiben általában részed van.

Az újságok kivált így karácsonytóján, nyüzsgenek az olvasóforma címetől, hogy: Az író a művéről. Az író kedvence írójáról. Írók egymásról, író a darabjáról, író az első szerelméről, az első hosszadrágjáról, az első ... na nem is mondom! Mindig az író, az író, az író. Esetleg a kritikus, az esztétikus, az új darab főszereplője. Mindenki, csak te nem! Mindenki fontos, mindenki érdekes, csak az olvasóval nem törődik senki, az legyen nyájas, vegye meg a könyveinket és lapjainkat és hallgasson.

Lassankint eltűnik a könyv mögött, amit olvas, nincs sem egyénisége, sem véleménye. Legalább így hinné az ember.

A valóság az, hogy nagyon is érdekes és sokféle. Skálája olyan széles, mint az íróé. Amint ahogy írni tudni is egy végnélküli relativitás, a négy elemi betűvetésőtől, a Goethe Faustjáig, úgy az olvasás is sokoldalú, különböző és fokonként változik.

Van a kíváncsi olvasó. Ő az, aki először a regény végét nézi meg és éjjel nem teszi le a könyvet, amíg ki nem derül, hogy az apa végre is beleegyez-e Kunigunda grófnőnek a jobbágyfiúval, avagy korszerűbben, Gladisnek, a sóffőrrrel való házasságába. Vagy még korszerűbben, nem is kell az apa engedélye és nem is kell annak házasságnak lenni.

Azért ne vessük meg a kíváncsiságot. Az emberiség haladásának a kíváncsiság egyik mozgatója. Az olvasottság és ennek folytán a műveltség nagyrészt kíváncsiságból ered.

Mert van egy kíváncsiság, amit tudásszomjúnak nevezünk, amely ugyancsak azért olvas, hogy a könyvből, megtudjon valamit. Csakhogy nem Gladis és a sóffőrről szerelmi viszonyát, hanem mondjuk Ady és Lédaét. Es nem az agyafurt gangster sorát, hanem Dzsingisz kánét, vagy Lord Byronét.

Mindenesetre szimpatikusabb az ilyen őszinte kíváncsiságból, mondjuk érdeklődésből olvasó, annál, aki csupán sznobizásból olvassa el, mert ezek a könyvek éppen divatosak mostanában és illik olvasni őket.

A sznobok közé tartoznak azok is, akik csak külföldi írókat olvasnak (lehetőleg idegen nyelven) és válogatás nélkül kijelentik a hazai irodalomra, hogy ők azt „képtelenek“ elolvasni.

Mindenesetre, akik sznobizmusból olvasnak, még mindig lényegesen különbek azoknál, akik még sznobizmusból sem olvasnak.

Van egy csoportja az olvasóknak, amely unalomból olvas. Tiszteljük őt is. A magányos ember passzióját is rakhat, keresztretjévényt is fejthet, sőt ha nő, még kézimunkázhat is. Az unatkozó magányosok közt, nem az Olvasó a legrosszabb.

Vannak, akik életük eseménytelenségéért keresnek kárpótlást az olvasmány mozgalmaságában. Ezeknek csak a történet a fontos. Falják a könyvet, szinte hajszolják a hőst, tovább, tovább új bonyodalmak, még több tett felé és mikor célhoz ért, fáradtan omlanak össze, mintha ők maguk kergették volna a betörőt, menekültek volna a farkascordától, küzdötték volna le az akadályokat.

Vannak a szomorúak, az elkeseredettek, akiknek a betű menekülés önmaguktól, akik feledést, vigasztalást keresnek a könyvben. A hős még nagyobb izgalmai mellett kisebbnek tűnik a maguk gondja, idillikus boldogságával egy-egy percre sikerül azonosítani magukat.

Van még ő, akit legszívesebben az áhítatos olvasónak neveznek. Lelke fűdik azokban az igazságokban, melyeket a könyv lapjain talál. Meggyőződését táplálja az olvasmány. Az ígét keresi benne, mely élete értelmét adja.

És aztán van az Igazi Olvasó. Az Igazi Olvasó nem tanulni akar, nem értesülni és nem izgulni. Nem bibliophil. A könyv külső formája másodrangú fontosság számára. Nem is elfogult a nagy nevekkel, az elismertekkel, akiket már sem illet bírálat, csak dicséret. Nem azért olvas, hogy megerősödjék az ő hitében és nem aszerint bírál egy könyvet, hogy annak világnézete egyezik-e az övével.

Az igazi olvasó nem akar felejteni és nem akar meggyőződni. Az igazi olvasó olvasni akar. Ehhez ugyanugy szüksége van művészi hajlamra, fantáziára, átélési képességre, mint az íróknak az íráshoz.

Nem csak az íróknak kell képzeletelő, hogy beleélhesse magát a lélekbe, melynek alakot ad. Az igazi olvasónak is kell. Az igazi olvasó tudja, hogy írni éppen olyan művészet, mint muzsikálni, vagy festeni. A könyvtől művelzetet akar, szemlélődést, elmélyedést, minden formában. Azt az önmagunkon felülemelkedést, amit Krjkor, a Muse

Egy világsiker karrierje

Bemutatjuk a Reggeli Újság olvasóinak Walt Disneyt, a Miki egér a rossz farkas, a három kis malac feltalálóját és tanulságos titkait

Hollywood, Los Angeles (Cal.) 1934. dec.

Lángban áll az egész erdő

A madarak hamar főlészálnak a magasba, ahol kővér felhő gomolyog, hegyes csőrükkel kiszurják a felhőt és már zuhog is az eső és eloltja az erdőt. Vagy: az öreg Neptun nagy kővön ül a tenger fenekén és csinos dalt énekel, kitérte száját és a hang olyan hosszúra nyulik, hogy közben beuszik egy hal és békésen újra előjön, Neptun pedig még mindig énekel. Vagy: óriási sztrkemedve üldözi a kis egeret. Repülőgépen követi mindent, míg végre a kis egér talál egy új mosógépet, beleül és már el is reptül rajta a medve elől. Vagy: egy csomó esontváz bált rendez és vígan táncol a sápadt holdfényben, lekapják lábszársontjukat és bordáikon szlofonkoncertet rendeznek.

Es ez nem egy kokaintól mámoros egy rémképe: mindenki láthatja a legközelebbi moziban, Disney meglevevített rajzain.

Sok-sok évvel ezelőtt egy középamerikai városka uccasarkán egy fiatalember szomorúan vett búcsút kis barátjától: egy kis egértől. A fiatalember Walt Disney volt és az egér: az eredeti Mikiejégér, amely azóta alighanem elpusztult egy háziasszony egérfogójában, aki nem is sejtette, hogy milyen ünnepeit lény harapott bele a csapda sajtjába.

A Disney-család furcsa család volt

Nyughatatlan, egyre vándorolt s a fiatal Disney hol egy vidéki majorban futkározott a mezőn és barátokozott az állatokkal, hol pedig valamilyen nagyvárosban élt, Csikágóban, Portlandban, ahol éppen a család vándorolt. Még egészen kisfiú volt, mikor rajzolni kezdett, de nem volt benne közhírnök. Egyszer szülei elmentek hazulról és Walternek nagyon megtetszett a tiszta fehér, frissen meszelt fal. Nekiállt és ceruzával telerajzolta azokkal az állatokkal, amelyekre még a majorsági életéből emlékezett. Alaposan elnépárgáltak érte.

Első nagy sikerét a portlandi borbélynál aratta, ahol apja mindig borbélyalkozott. Walter unatkozott, míg apját a borbély kapargatta, nekiállt és rajzolatott. A borbélynak megtetszett a rajz és a következő füzetet kötötte a tízéves Walterrel: minden helyen köteles neki egy szép rajzot készíteni, amelyet a vendégek várakozás közben nézegethetnek. Ezért kap hetenként 25 centet vagy egy-egy ingyen hajnyírást.

Később a család visszaköltözött Csikágóba és Waltet beírták egy rajziskolába. A Disney-családnak „rosszul ment”. Walternek a rajzoláson

Dagh patikusa, még haldokolva is kapott a könyveitől.

O, nyájas olvasó! Bármelyik csoporthoz tartozol, ismerd el, hogy a könyv legjobb barátod. Nem okoz veszteséget, mint a szeszélyes kártya, nem rontja tudódod, mint a cigaretta, még a virágnál is igénytelenebb, mert azt is meg kell legelőbb locsolni. Kanári madaradról nem szabad elfeledkezned egyetlen napra sem, elkényesztetett cicád leveri legszebb virágvázadat, kedvenc kutyádat séltálatni kell, ápolni, etetni, felteni és mégis, mikor magad vagy némán néz rád, nem felel gondolatádra.

A könyvek szerényebbek mint a virág és szebben szólnak mint a kanárimadar. Hogy az emberek-nél mennyivel különbek, arról nem is beszéllek.

Mellette vannak jobban, rosszban, nem sértődnek meg ha elhanyagolod, az éhezvevel felejtetik a vacsorát, nevetnek, vigasztalnak, hűtlenek csak akkor lesznek, ha rossz helyre adod kölcsön őket.

Mind ezen felül pedig kikapadhatatlanok. Mindig vannak újak és újak, amiket még nem olvastunk és amiket érdemes elolvasni.

Mindez aked és érted Nyájas Olvasó. Légy büszke rá és hálás a könyveknek.

Lucia

kívül pénzt is kellett keresni. Kocsis volt, meg csomagkőhordó, keményen kellett dolgoznia és még nem nagyon gondolt arra, hogy a rajzolásból valaha vagyont fog keresni. Mikor Amerika beleavatkozott a világháborúba, Walter mindenáron katona akart lenni. De minthogy csak tizenöt éves volt, a hadseregbe nem vették föl. Végül is sikerült becsempésznie magát a Vöröskeresztbe és át is vitték Franciaországba. Mikor Európába ért, a háborúnak éppen vége volt, de az amerikai sebesültek hazaszállításában Walt Disney becsületes munkát végzett.

Itthon újra szétnézett, hogy már most mihez kezdjen. Allást kapott egy rajzolóirodában és ekkor nekiállt, hogy első rajzos filmjét elkészítse. Várárt egy ócska filmfelvevőgépet és egy üres garázsban dolgozott éjjelente, míg végre elkészítette első kis filmjét, amelyet 150 dollárért eladott. De a roppant munka nem fizetődött ki. Önállóította magát és kis társaságot alapított a rajzos filmek készítésére. A filmeket elküldték, a pénz egy részét sose kapták meg; a kis társaság hamarosan tönkrement és Walt Disney megint itt állt munka és kereset nélkül. Elhatározta, hogy Los Angelesbe utazik. Ekkor vett búcsút Miki egértől s akkor még nem tudta, hogy neki fogja jónéhányat. Nem volt szive elpusztítani őket, nagy félművésztől kis lakást rendezett be nekik és mindennap hozott nekik ebédet. Egyik egeret annyira megszelídítette, hogy ott sétált rajztábláján, míg dolgozott s legfőbb a ceruzákat rága el szívesen, ha Walter Disney nem nézett oda. Ez volt a Mikiejégér, akitől olyan nehezen búcsuzott el, mikor elindult Hollywoodba, a szerencse felé.

Disney első hollywoodi filmjének hőse Oswald, a nyul volt. Nem keresett vele sokat, mert a filmet minden joggal együtt adta el s így az első nagyobb összegben kívül más pénzt nem látott belőle. De azután kitalálta a Mikiejégér alakját és akkor egyszerre megnyílt előtte a világ. Mikiejégér neve eredetileg Mortimer volt, Disney felesége keresztelte el Mikiéne.

Mikiejégér, Minnie egér, Flip, a béka, Betty Boop, Bosko, mind ott készülnek Hollywoodban, egy szép fehér épületben, ahol Walt Disney műtermei vannak. S ebben a fehér házban száz és száz ember dolgozik s mind Mikiéből élnek, Walter Disney kis egeréből, amely annyira szerette a ceruzát.

Az „eleven rajzok” üzleti értékesítésének bizonyos nehézségei vannak

Rövidségénél fogva csak mint kísérőfilm szerepelhet. Nem lehet a műsor főrésze és ezért természetesen a tantémje is kisebb. A tapasztalat az, hogy egyedül a jó kísérő rajzosfilm nem vonz közönséget a színházba, igazi értéke csak mint kísérő attrakciónak van. Minthogy azonban — legalább Amerikában — a rajzos kísérőfilmet már szinte követeli a közönség, Mikiejégér, ha nem is nagy, de biztos és állandó jövedelmet hajt. Kivételesen sikerült „karton”-ért persze nagyobb árat is lehet kapni, de az árak mégis korlátozva vannak. Walt Disney legnagyobb sikerű filmjével, a „Három kis malac”-cal mindössze 25.000 dollárt keresett.

A Mikiejégér filmek eredetileg némák voltak és mikor a hangosfilm bevonult a mozikba, Disney kitalálta a Silly Symphonies-t s mikor látta sikerét, kezdte csinálni a színes rajzokat, bár munkatársai veszedelmes üzletnek tartották. A zene és a színezés ugyanis annyira fokozza a film előállítás költségeit, hogy a korlátozott bevételi lehetőségek veszélyben forogtak.

Az „eleven rajz”-nak éppen úgy megvan a sztárja, mint a nagy filmeknek. A Silly Symphonies egyidejűleg jól megvan a sztár nélkül, de csakhamar ki-

derült, hogy hősök nélkül csökken az érdeklődés. A rajzos film sztárjának, Mikiéne, Minnieéne, a malacoknak azonban hangjuk is van. Sőt, gyakran több hangjuk is. A vezető sztár hangja szinte mindig az üzem vezetőjéé. Így például Mikiejégér helyett mindig Walt Disney maga beszél. A rossz farkas hangját Pinto Colvig adja és mikor a farkas áruhában jelenik meg és elváltoztatja a hangját, akkor Billy Bletcher beszél helyette.

A rajzos film gyártásának egyik főtényezője a „tréfacsináló”

Öreg színészek, humoristák, komikusok ezek, akik ötlettel látják el Mikit és társait. Es nincs az a képtelenség és valószínűtlenség, nincs olyan hazugság és lehetetlen ötlet, amit Miki ne tudna megvalósítani. A „tréfacsináló” szabadjára eresztik képzeletüket. Es hogy milyen jól dolgoznak, bizonyítja, hogy Harold Lloyd vagy a nagy Chaplin akárhányszor kölcsönkérlik Disney „tréfacsináló” ötletekért.

Mikor a műterem vezetője eldöntötte a rajzos film meséjét, megbeszéli a témát „végrehajtó bizottságával”, amelynek tagjai: a tréfacsináló, a „főmegelevenítő” (chief animator) és a vezető rajzoló. A témát nem tartják titokban, boldogan fogadnak minden ötletet. Így a három kis malac felvételeinél egy munkás ajánlotta, hogy mikor a farkas el akarja fújni a harmadik malac téglaházát, kéküljön el az erőlködéstől. Mikor végleg elkészült a szcenárium, akkor következik a film másik fővezérének, a zenei vezetőnek a szerepe.

A szcenáriumban pontosan meg vannak írva a párbeszédok, hangok. A zenei vezető megkomponálja és összeállítja a megfelelő zenét s pontosan összeméri a jelenetekkel. Kiszámítja, mennyi ideig tart egy zenedarab és ugyanilyen hosszúságúra tervezi a megfelelő jelenetet. Ekkor a főrajzoló mintegy hatvan rajzon elkészíti a történet főalakjait, helyzeteket és megrajzolja a szereplők jellegzetes arckifejezéseit. Ha például a történetben szerepel egy veszett kutya, a főrajzoló megrajzolja a kutya, amint zavarban van, nevet, sir, beszél, ugat, mosolyog, haragszik stb. Ezeket a rajzokat szétosztják a rajzolók között. A Disney-műteremnek például több mint száz rajzolója van.

Mindenesetre nem olyan hely az ilyen műterem, ahol egy művésznek tág tere nyílik egyéniségének érvényesítésére: a három kis malac filmje körülbelül 12.000 rajzból áll. A Disney-műterem négy hónapig dolgozott rajta és Disney figuráit száz rajzoló sokszorosította pontosan az eredetiek alapján.

Igen fontos még a történet technikai felépítésében a „nevetőpontok” elosztása. Számolnak azért, hogy a közönség nem az elején nevet legjobban, tehát az első nevetető jelenetet lehetőleg későre teszik, azután gondosan beosztják a nevetető helyzeteket úgy, hogy a komikum a film vége felé érje el tetőpontját.

Mielőtt még egyetlen rajzot is lefényképeznek, lefényképezik a párbeszédet. Filmre veszik föl a beszédet, nyávogást, ugatást, nyerítést, cínogást. Akkor nekiállnak a rajzolóknak a munkának. Pontosan tudják, hogy egy mondat mennyi ideig fut a vetítógép előtt, hány kép forog le ennyi idő alatt, tehát a hangnak megfelelő szájmozdulatot hány képen kell ábrázolniok. A rajztáblák előtt kis tükrök áll: a rajzoló a megfelelő szájmozdulatokat saját arcukon tanulmányozzák. A már lefényképezett szöveget utánamondják és a tükrökben figyelik, hogyan mozog arcuk. Az arcmozdulatot azután rárajzolják a macska vagy a víziló „arcára”.

Ha az állatok táncolnak, elsőrangú táncművészek „tanítják be” őket

A táncosokkal megfelelő ideig tartó táncot tanoltatnak el, fölveszik filmre, azután lassított felvételen leforgatják és a rajzoló így tanulmányozza a mozdulatokat. A legtöbb rajzos filmműteremnek állandó táncosai vannak, akik olyan táncokat

találtak ki, amelyeket kizárólag nyulak vagy malacok táncolnak.

A műterem legjobban fizetett embere a „főelevenítő”, a chief animator. Ő szabja meg, hogy a zene ritmusára hány képből álljon egy mozdulat. A szakértők ekkor megrajzolják a mozdulat kezdeti helyzetét és a befejezett mozdulat képét. A chief animator kijadja a munkát az „inbetweener”-eknek, a „közrajzolók”-nak, akik a mozdulat részleteit, közbeeső fokozatait rajzolják meg. Egy másodperc alatt 22 filmkocka, tegát 22 kész rajz fut el a vetítógép lencséje előtt. Ez a rajzos film ütemének egysége.

Rendszerint csak a jelenet háttérét fényképezik papírosról. A figurákat celluloidlemezre rajzolják, amelyeket erre a papírosra rajzolt háttérre helyeznek. Többnyire legalább három ilyen celluloidlemez fekszik egymáson a papírosra illesztve, mikor egy filmtelvélet készül. Az egyik példánul virágok vannak, amelyeket a szél fúj, a másikon valamivel közelebb egy madár repül, a harmadikon pedig egy százlábu az előtérben, amint tánclepet csinál. A virágok, a madár és a százlábu akciója külön-külön celluloidlemez-sorozatból áll. Bonyolult cselekménnyel előfordul, hogy nyolc

celluloidlemez tesznek egymásra.

Mikor a mintegy 12.000 rajz elkészült és a filmszalagra ráfényképezték a hangot is, akkor a zenekar eljátsza a zenei vezető által időközben összeállított zenét.

Erdekes, hogy a zenészek — nem hallják, amit játszanak. Fülükön hallgató, amelyen központilag adják le a már kész rajzos film mozdulatainak ritmusát és szereplőinek hangját. Nem hallanak tehát egyebet, mint egy-egy szót, mondatot, közben az állatok rőfögését, nyivakolását, morgását, amelyen áthallatszik egy metronom ütemes kopogása. A zenészeknek nincs egyéb gondja, mint hogy a kottáját a legkínosabb pontossággal a fülhallgatóon hallott ütemre játssza le. Ez az egyetlen mód, hogy a zene tökéletesen összeilljen a rajzokkal.

És mindez a roppant munka, végtelen gondosság, figyelem, technikai felkészültség és tudás arra való, hogy Disney kis állatai, a gyerekek barátai meglevenedjenek. És az egész nagy apparátusban talán a legcsodálatosabb teljesítmény az, hogy ennyi munka és ilyen végtelenül bonyolult eljárás után a Disney-filmek mégis egyszerűek maradnak. (NANA)

Rablólovagoktól a gangsterekig

Új eszközök, új vonalak a gazdasági életben

A gazdasági tevékenység lényegében mindig különböző akadályok leküzdéséből áll. A természetben a természeti akadályokat, a kereskedelemben a forgalmi akadályokat, a fogyasztásnál a vásárlóképeség akadályait kell megküzdeni. Ezek az akadályok mindig másfélék voltak és leküzdésükhöz mindig más eszközöket kellett felhasználni. Nemcsak korszakonként találunk különbségeket, hanem ugyiszólva évenként változnak, amióta a társadalmi élet üteme és fejlődése meggyorsult. Hosszu időn keresztül a gazdasági tevékenységnek egyetlen nagy akadály a rabló volt. Rablók és utonállók, önkényuralmat gyakoroló váruak állították meg és fosztották ki a kereskedők karavánját és ugyancsak az erőszakos önkényi tette bizonytalanná, hogy a termelő a jól megérdemelt munka jutalmát élvezhesse.

A civilizáció előrehaladásával a gazdasági tevékenységnek ez a primitív akadály eltűnt és amikor a XVIII. század végén a kapitalista gazdasági rend tört be, a gazdasági tevékenység legfőbb akadály a bűnös ember, hanem a békés embertárs volt. A szabadság érvényesülésével a pusztító verseny rabolta meg a gazdasági életben tevékenykedő embert. A tökeerős konkurencia kíméletlenül törte le a gyengébb társat, a nagyipar a régi kézműipart tizedelte meg, a szabadosságban a módszert nem válogató kereskedő és pénzüember pedig az új szellemhez alkalmazkodni nem tudó régi módi szakmai társát pusztította el. Az eseményeknek hullámzásában békés eszközökkel törték egymásra.

Ez a korszak is végetért, nemcsak az állam beavatkozása folytán, hanem inkább a magángazdaságoknak egymással kötött megegyezése révén. Az emberek lassanként megszokták, hogy figyelni kell a piacot, mert a piac dönti el, eredményes volt-e fáradozása. A dolgok belső, vagy úgy is mondhatjuk, magasabbrendű értékét elhomályosította a piaci érték bírói szerepe, amelyet, miután annak lényegével megismerkedtek, nem hagyták már önmagára, hanem érdekeinek megfelelően irányítani akarták.

Ezután a korszak után, amikor a gazdasági berendezkedés alapjait már nem változtatták meg és ennek következtében kiegyensúlyozottabb korszak kezdődhetett, a gazdasági tevékenységnek az államnak a közérdekért történő beavatkozásai emeltek újfajta akadályt. A megkötöttség korszaka ez, amely a világháború alatt indult meg s amely 1929-től kezdve vehemens erővel jelentkezett a világon mindenfelé. Ezek az újabb akadályok ismét egész másfélék voltak a korábbiakkal szemben. A gazdasági tevékenységnek alkalmazkodniok kellett vagy a törvényben, vagy a rendeletekben körülírt szabályokhoz, vagy pedig jószántából eleget kellett tennie a kormány gazdaságpolitikai kívánságának.

Minden akadály, minden új helyzet a kereseti lehetőséget változtatja meg, amely az államintervenáló korában is a magángazdaságok tevékenységének irányító elve marad. Egy rendelet csökkentette az áru kelendőségét, mérsékelte az

profitot, vagy egyszerűen feleslegessé tett egy-egy szakmában nagyon sok embert. Ugyanakkor, amikor ilyen szabályozás történik, a kereseti lehetőségnek új ágai nyílnak, vagy pedig annak következtében, hogy közérdekből bizonyos foglalkozási ágat kívánunk fejleszteni.

A megkötöttség például nálunk számtalan addig itt élő nem állított kisebb jelentőségű cikk termelését tette lehetővé. A behozatal elzárása termelési ágak fejlődését indította meg. Aki idejében tisztában volt az állam gazdaságpolitikájának jövő útjával, mindenesetre abba a helyzetbe kerül, hogy kiaknázhassa a maga előnyére az új viszonyokat. Minden megkötés és szabályozás nemcsak sorozat, hanem konjunkturát is teremt. Gondoljunk a devizagazdálkodással előállott új helyzetre. Hogy a külföldi hitelezők pénzüket nem vihették ki, egyes emberek azt maguk hasznára fordították. Ezeknek a pénzeknek felhasználási módját a gazdaságpolitika szabályozta. Sőt az idők folyásával újabb és újabb felhasználási módokról gondoskodtak olyan mértékben, amilyen arányban az ügyes üzletemberek az irányelvvel összeegyeztethető ajánlatokat terjesztettek elő. Új vállalatok alakultak, a felhasználási módban rejlő kereseti lehetőség kihasználására.

Vagy nézzünk egy másik példát, az utóbbi években a külkereskedelmi politikában a kivételnek egy kézbe való összpontosítása jutott előtérbe. Mi történt erre? Alkalmi egyesületek alakultak sorjában, szindikátusok vették kezükbe az uralmat. Azok, akik ebbe a szervezési folyamatba idejében belenyultak, vezető szerephez jutottak és olyan kereseti forrást szereztek, amely bővebben is buzog, biztosabb nyereséget is jelent, mint korábbi gazdasági tevékenységük.

Igy megy az tovább minden vonatkozásban, ahol a beavatkozás jelentkezik. Nagy jövedelmek apadnak el, nagy jövedelmek keletkeznek. Az új idők új szellemét aki felismeri, boldogulását megtalálja benne. Minden akadályt le kell és le lehet győzni, csak megfelelő eszközöket kell kihasználani. A rablók ellen a kereskedők összeálltak, fegyveres csapatokat béreltek és ilyen módon védekeztek a gazdasági tevékenység gonosz akadályával szemben. A fegyveres erők tartása pénzbe került, de a nyereségből kijelölődött. A mai akadályok ellen nem lehet fegyveres erőket bérelni, de a leküzdési módjuk is egyszerűbb eszközökkel érhető el. A mai új helyzetben egyedül a gazdasági tudás szélesítése segít. Pontosan és hiánytalanul ismerni kell nemcsak az egyes szakmákra vonatkozó speciális dolgokat, hanem a gazdasági tevékenységet szabályozó állami akaratnak útját, valamint a világgazdasági eseményeket. Nem történik semmi az ég alatt, amit bizonyos körülmények előre nem jeleznek, egyedül ezeknek a körülményeknek felismerése és értékelése a nehéz. Ezt a nehézséget kell legyőznie a mai kor emberének, hogy gazdasági tevékenysége eredményes legyen.

Dr. Tóth József

Üzent a föld

cimen egy verskötet jelent meg a csehszlovákiai magyar könyvpiacra. Ebben a kötetben négy falusi költő adta ki verseit. A karácsonyi könyvpiacra megjelenő könyv dokumentuma a mai sors viszonyosságainak.

A kötet szerzői: Agárdy Zsigmond, Csontos Vilmos, Sass János és Veres Vilmos.

A szerzőkről és könyveikről Tamás Lajos ír, ez a finom kulturájú költő, aki a modern formák utvesztőin felülemelkedve egyik (ha nem az első?) képviselője az igazi kisebbségi költőnek a csehszlovákiai magyarság meglehetősen sokrétű irodalmában. Ennek a magyarságnak megtartani irodalmi önállóságát valóban csak a Tamás Lajos szabasu költői egyéniségek tették lehetővé. A magyar költészet egyéni hangja (amit semmiképpen nem szabad összetéveszteni a valóság affektálójával, minden élelyökértől távol álló, gyarmatosító törekvésű „pesti” költészettel, amely valójában soha át nem érzett és alkalmazhatatlan „nyugati” erőszakoskodásával egy Ady, vagy Móricz magyar zsenije nélkül már régen a feledés örök tengerében pihenne jól kiérdemelt halotti álmát) jobban mondva a magyar líraiság sehol sem állott ki nagyobb teherpróbát, mint ott náluk. A földhöz s annak ősi bensőségeihez kötött magyar néplelek szembekerült egy nagy ipari civilizáció nyelláló, parancsoló szükség-szerűségével. Megállni ezzel a civilizációval szemben, az életforma eddigi minőségének megtartása nélkül — lehetetlen lett volna. Összeegyeztetni ezt a minőséget az új helyzettel, a legnagyobb művészi feladatok egyike volt. (Mecs László költői egyéniségét meg mindig sokan nem méltányolják eléggé. Pedig az ő Ábeli fehér arca különös súlyt kap azonnal, ha rálátunk a feladat gyökerére, a szemben álló tényezők természetére. A Mecs Lászlói szociális kereszténység a legerősebb összetevője annak az új művészi öntudatnak, mely lassan, de biztosan tért hódít a csehszlovákiai magyarság kulturális megerősödésében. Tamás Lajos költői egyénisége ennek a művészi öntudatnak mely gyarapodását jelenti a formai megoldás aktualitásokhoz egészen benső kapcsolatba kerülő emberi gyakorlatiassága által). A megoldás sikerült. Annnyira, hogy az élő néplelek alkotó, tevékenység alapja maradhatott a kulturális öntudatnak. (Nálunk van egy „európai” művészi öntudat, amely azonban semmi kapcsolatban sincs népünk lelkével. Ezért negatív és sorvadó az irodalmunk. Kulturális öntudatunk pedig a „lokál kulörös” ravasz és nyegle támadások sorában már-már alig van. Szenteleky megoldotta a mi „lokál kulörünket” is. Nem kicskával... Hancem problémáink — itt természetes csak kulturális problémáinkról volt szó — igazi feltárásával, a való élet, a mi életünk szociális követelményeinek európai látkörbe való emelésével. Mennyi gyönyörű írás született ebből! Mert aktív, igazi szjntje volt a vágyunk, emberségünk becslést követelő! Vajjon ma is a mi életünket éljük-e? Tagadom! Fantazmagóriák, egészen távol eső és ezért önkényes példák öntudatot súlyosztó és megemészto súlyával hazugul, de céllal elsúlyesztk kulturára termett minden vágyunkat. Nézzünk körül és itéljük. És aztán, egészen végül: a kilökött népek mi köze ehhez az egész „művészethez”? És aztán?... Mi csoda ez az erkölcsi harakiri?... Szenteleky óta nincs utmutató kritikánk sem. Ami van, az a „Kázméri” — az ellenőrizhetetlen. Szenteleky kritikái: vajdasági szemlélete az az egész nyilvánosságunk ellenőrzése alatt állott. Ez ejtette rémületbe a „kázmeri” kritikátlanlanságot. Ez nincs élettel szerves ellenőrzés alatt. Ez maga a legszörnyűbb passzivitás. S a mérlegünk — a kulturális öntudatunk mérlege egyre „kázmeribb”. S a passzivitás esetleg, egyelőre lehet jó üzlet is. De aztán?... Ott fönt azonban egymásra találunk a dal és nép:

Imára kulesolt kéz vagyok:

Tiértetek szegény magyarok.

(Csontos Vilmos: Lássatok meg).

A másik az ablakpárkányra kített kenyeret szólaltatja meg:

Nem lehetek a földön megváltó béke:

Nincsenek meleg, osztó szívek,

A pénz Mindennél nagyobb a földön,

Utána futnak a lelketlen emberek.

(Sass János: A kenyér vallomása).

A harmadik legyőzi lelkének csüggedését és így biztatja testvéreit:

(Folytatás a 35-ik oldalon)

Tündérország

A Regőeli Újság vasárnapi Inguen melléklete. — Szerkesztő: Dezső Bácsi

Dezső bácsi postája

Kovács Márta. Sok volt a lelkéd beteg is voltál, meg tulságosan sok volt a dolgod. Annyi sok minden ez lényeg, hogy nem csoda, ha nem futotta időből a rejtvények megfejtésére. Én mégis azt gondolom, hogy mindezekon felül volt még egy oka van annak, hogy oly sokáig nem jött föléd levél. Még pedig az, mert a Márta kicsit lustácska volt. Igaz-e? No de nem baj, a földolag az, hogy — mint igéred, — ezentul szorgalmas leszel. Rejtvényed jó, sorra kerül.

Kühner Ilke. Lapodat, leveledet megkaptam, nagyon szépen köszönöm. Icnak többek között kortcsolyát is hozott a Jézuska. Miatán idehaza már az egész lakást végigkorecsolyázta, hétfőn, a nagy hidegben kimentem vele a jégpályára. Utána két napig Icu kerülgette a székét, mint a macska a forró kását, mert olyan sokszor ült le a jégre akaratlan is, hogy beféjfájdult a combja.

Schwanderlik József. Tévedsz Jóska komám, ha azt hiszed, hogy te vagy a Tündérország legfiatalabb tagja. Néhány héttel ezelőtt egy 22 hónapos „olvasó” kérte felvételeit, tavaly pedig egy háromnapos kislány jelentkezett. Persze ők is a szütleik utján, de az nem baj. Majd megnőnek és akkor megköszönik szépen anyukájuknak, meg apukájuknak, hogy oly sok szép mesét olvastak nekik a Tündérországban.

Pill Ferkó és Rézi. Sajnálom, hogy nem közölhetem le a képet, annak a rajznak, amelyet ti „fűzött koca” nével küldtetek be a Tündérországunk. Első pillantásra tüdővész esacsinak néztem, de azért ne haragudjatok. A ti rajzotoknál az a fő, hogy ti minek látjátok. Én például még met-nék esküdni, hogy a ti hízott kocátoknak öt lába van, de ha ti négynek rajzoltátok, kiegészetek veletek. De ígértétek meg, hogy az ötödik somkát nékem adjátok, ha ugyan nem pusztul ki végelgyengülésben a koca „melfött levágásra kerülne.

Szabó Pirike. Nem haragszom én rád, miért haragudtél. A gyerekekre én sohasem haragszom. Lábvészketés ellen kérsz tölem orvosságot. Nem vagyok dokor, de azt hiszem még ő sem tudna orvosságot javasolni, ha nem mondod meg, hogy tulajdonképpen miért is viszed a lábad? Talán a kutyussal játszóttál és egy bolhácska vendégségbe jött a lábad szájára? Tel idején a megfagyott test-rész szokott viszketni, erre a leg-obb orvosság, ha nagyon meleg vízben áztatják a lábat. Ha megírod, hogy mi az oka a dolgnak, szívesen adok tanácsot, sőt orvosságot is, mert van egy patikus bácsi ismerősöm, aki nagyon szereti a gyerekeket.

Hajnal Irénke. Hallom, hogy költösz Irénke és vidékre utaztál, hogy gyógyulást találj. Remélem véglegesen kikökögted magad s költögs helyett dalolva jössz vissza.

Horváth Viktória és Ferike. Darék dolog, hogy ti verset is írtatok a bohócrá:

Jancsi bohócnak fáj a lába,
Mert vékony a ruhája.
Biciklizze ő, ha tudna,
Ha a bicikli gurulna.

Schwarz Évi és Marika. Azt írjátok, hogy monziban voltak és az Évi 15 kiló almát nyert. Azonkívül, hogy a Marika nagyon beteg, fáj a toroka. Vajjon nem attól fáj, hogy az almából, amit az Évi nyert, Marika tul sokat nyelt?

Winterstein Aranka. Bátor öszinteséggel megírod, hogy már nem jársz iskolába, mert megbuktál franciából. Most odahaza segítesz anyukádnak, Jól teszed, Hidd meg, hogy a francia tudás nélkül még nagyon boldogan eldegelhetsz akár 100 esztendőig, csak azt tanuld meg jól, amit anyukád végez odahaza, mert anélkül bizony aligha lehet boldog a leányok élete.

Auer Simi, Buda Imre, Balázs Ibolyka, Duttler Erzi és Gizi, Füstös Mariska, Gyakovics Zorisláv és Vladiszlava, Komlós Zsuzsa, Lakatos Lorna, Link Miklós és Regina, Majos József, Melka Iván, Németh Terus, Winterstein Aranka, Szűcs Juliska, Takácsy Gábor. Szeretettel üdvözöllek benneteket a Tündérország táborában. Aki közületek eddig elmulasztotta írja meg pontos címét és, hogy hány esztendő.

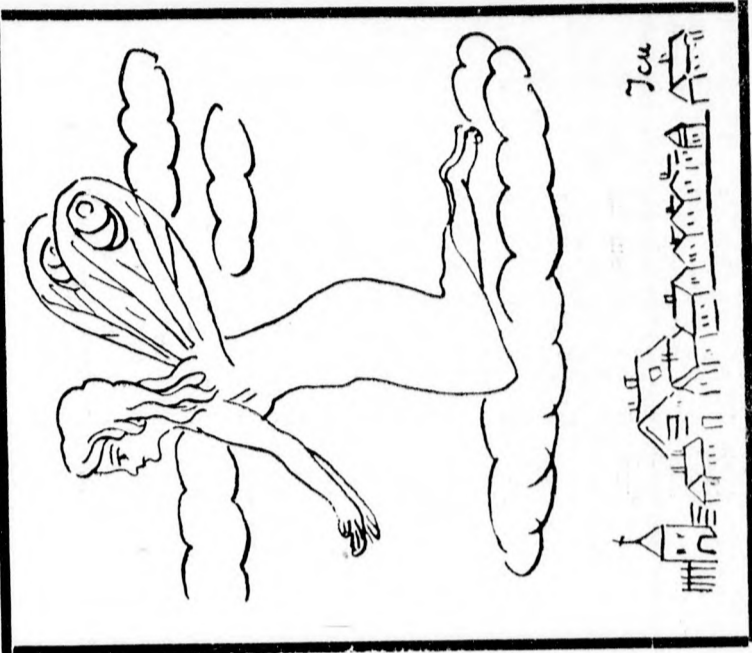
Az égi lepkek

Az égi lepkek csendben gyülekeznek, A csillagoktól némán bucsút vesznek.

Szárnyuk meglebben és már elindulnak, Szédült forgással fehér földre hullnak.

Hófehér lepke ragyogó a szárnya, A fényes ég volt a szülőházaja.

„Lám havazik!” a gyermek szól nevetve, És hajára száll az égi lepke...

Fessétek ki a képet izlésték szerint. A festményt azután küldjétek el a Tündérország szerkesztőségébe.

Aki a legszebb festményt küldi be, a **Noviszdádi Union cukorkaküldet csokoládéját** nyeri.

A festőpályázat szubotical nyertese a **szubotical cukorka-üzlet csokoládéját** kapja.

Megfejtés

Bettrejtvények:

1. 2.
3. 4.

Rács rejtvény:

1. 2. 3. 4.

Viszintes 1.

Fogyo rejtvény: 1. 2. 3. 4. 5.

Hibás levél:

Számítan rejtvény:

Osztlop rejtvény:

Rejtett leánynevek:

1. 2. 3. 4.

Hibakereső:

A beküldő neve és címe:

Rejtvények, játékok, mókák és egyéb hunculságok

Megjefések a Tündérország jan. 6-i számáról

Bejtéjvények: 1. Letelepedés, 2. Tisza, 3. Ujlesztendő, 4. Ellenérték.

Összesítő rejtvény: Károg a holló a jegenyén.

Fogyó rejtvény: 1? Kakuk, 2. Avar, 3. Kar, 4. Ur. 5. K.

Tréfás kérdések: 1. A kőgát, 2. A hínar, 3. A csütörtököt, 4. A kakas, 5. A karperec, 6. A kosárt.

Szólmalom rejtvény: Kicsiny a bors, de erős.

Öszlop rejtvény: 1. Bara, 2. Emil, 3. Odol, 4. Gomb, 5. Roka, 6. Arad, 7. Deda. A vastagon rajzolt első sor: Beograd.

Keresztrejtvény: Vizszintes 1. Beograd, 2. Hitek, 10. Iv, 12. Sik, 13. Ke, 14. Kút, 16. Rám, 17. Ihor, Aalp, 19. NAK, 21. Kal, 22. D. R. 23. Eső, 25. Po, 26. Eladó, 28. Husvét. Függőleges 1. Eh, 3. Ois, 4. Griz, 5. Rek, 6. Ak, 7. Kikinda, 9. Templom, 11. Vihar, 13. Kalap, 15. Tök, 16. Rak, 20. A sav, 23. E. L. S. 24. Ódó, 26. E. U. 27. Ót.

A hibakereső pályázat megítélése

A multvasárnapi Tündérországban az alábbi hibák fordultak elő: gye, genu, gyó, kaacs, gem, gye, gem, ed, zsa.

A multheti hibakereső pályázat nyertes Lálies Katóka. Könyvjutalmát postán küldjük el Szentára.

A rejtvényeket egészben, vagy részben megjejtették, szép tesztiményi küldtek ne:

Hugyezz Mária, Thurzay Incike, Gál Juliska, Weiss Grete, Winterstein Aranka, Eimann Ottó, Andrée Icuca, Németh Erzsé, Szigmund Gizi és Ilonka, Gombács Józsi, Török Mariska, Janka és András, Winkler Dusi, Gyura Erzsike, Valkay Ferike, Lakatos Ilona, Hajnal Irénke, Gombács Rud, Jancsenics Paula, Tyiptyor Bözsi, Nánási Liduka, Kéler Mária, Németh László, Fehér Vilma, Péter és Nándor, Kaszás Zsófia, Tóth Babus és Teri, Tóth Béla, Kapocs Antí, Cseszák Erzsike, Bollok Viktória, Milicz Margitka, ifj. Kovács András és Béla, Auer Sári, Schwarz Eva és Marika, Grünfeld Bözsi, Czoczek Aranka, Irénke, Major József, Virág Mancika, Aranka és Katka, Recsko Eszti, Mandics Dezső, Sulyok Dezső, Aranyosi Béla és Pista, Tóth Jani, Horváth Viktória és Ferike, Kovács Laci és Hajnalka, Bözsi Dezső, Dutter Erzsé és Gizi, Holczér László, Paul testvérek,

Kiss Boriska, Bogya Ilonka és Berta, Szabó Piroška, Magduska, Laci és Jolika, Nyirő György, Pili Ferkó és Rézi Stefánidesz Géza, Butás Gizi, Hunyadi Márta, Hunyadi Irénke, Schenk Vera és Őcsi, Falkenstein Gyula, Schwanderlik Józsi, Németh Juliska és Irénke, Lehrer Marianna, Moróvics János, Móricz Mancika, Spielmann Mária, Komlós Zsuzsa, Klincez Arpadka, Klinecz Bözsi, Divild Mária, Dimkovics Ljubica, Lality Katóka, Demmer Bözsi, Füstös Mariska, Kanyó Matyi, Juhász Bandi, Korda Mancika, Takács Cecília és Pisti, Szitka Sándor és Irénke, Geller Gizike, Szakáll Gézuka, illés József, Nesztorovics Ilonka, Szalkay József, Fiala Nándor és Rezső, Hevér Palika és Bözsi, Cseh Irénke és Józsi, Barna Béla és Laci, Buda Imre, Illés József, Szűcs József és Juliska, Tóth István és Juliska, Takács Gábor, Bakos Jenő, Erdőssy Antal, Bukovics Féri, Kardos József, Waltner István, Ács Károly és Gabi, Tóth Józsi, Sziget Bözsi, Szamuda Anna és Magda, Erős Zoltán, Melka Iván, Kucserovszky Ottó, Tichy Mariska és Józsi, Tóth Féri és Maris, Németh Terus, Somogyi Teruska és Pistike, Link Miklós és Regina, Oravetz Mariska, Hermin és Irén, Milinszky Bözsi, Becze Illés, Csáki Irén, Kührner Ilke, Barláz Ibolyka, Burány Ilonka és Magduska, Dankó Ferenc, Kovács Etuska, Lenese Gizi, Kálmán Jeő Schubert Vera, Schubert Magda Gyakovics Zorisláv, Gyakovics Vladislav, Bollik Gyuri, Bese Imrus és Edit, Balogh Eszti, Turcsányi Géza, Schwarc Evi és Mariska, Görög Féri, Fabriczi Pista, Pásztor Rózsi, László József és Mihály, Tóth József, Talzon Anita, Bercsenyi János, Nacs István, Horváth Sanyi, Takács Rezső, Szilvka Magduska, Kovács András és Béla.

Ezerné, Apatin. Gyerekeknek jövő vasárnap üzenet megy. Sok üdvözlét!

A sorshuzárnál Móricz Mancinak (Temerini 123) kedvezett a szerencse. Az Union cukorkaüzlet csokoládéját a szerkesztőségben vegye át. Erős Zoltán (Cara Dusana 69) a Herling Studio fényképre szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Szigmund Gizi és Ilonka, a novizádi Rotstein játékaruház ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Görög Féri szubotica szerkesztőségben vegye át az ajándékot.

A bohóc kifestésért Nagy Laci (Nemacska 41) az Union cukorkaüzlet csokoládéját a szerkesztőségben vegye át. Kiss Boriska (Zselyencska 44) a Foto Boulevard fényképre szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Kálmán Jenő szubotica szerkesztőségben vegye át az ajándékot. Turcsányi Géza könyvjutalmát postán küldjük el Katalin zara.

A Pál-uccai fiúk

Regény kis diákok számára

Irta: MOLNAR FERENO

(28. folyt.)

Richter tag: Tisztelt egyet! En azt indítványozom, hogy az elnök ellea írjunk be a nagy-könyvbe egy megrovást, mert elmulasztotta a kötelességet.

A tagok: Ugy van! Ugy van!
Elnök: En csak arra hivatkozom, hogy most az egyszer bocsásson meg nekem az egyet, legalább azért, mert tegnap olyan jól harcoltam, mint egy vad oroszlán és én voltam a hadsegéd és én a legnagyobb veszelyben kirohantam a sánca és nyomolt a földre az ellenség és szenvedtem a birodalomért, hát most mért szenvedjek még külön is, mer nem rágtam meg a gíttet.

Barabás tag: Az más.

Elnök: Az nem más.

Barabás tag: De más.

Elnök: De nem.

Barabás tag: De igen.

Elnök: Jó, legyen a tied az utolsó.

Richter tag: Kérem indítványom elfogadását.

Egyet: Elfogadjuk, elfogadjuk.

A baloldalon: De nem fogadjuk el.

Elnök: Szavazzunk.

Barabás tag: Kérek névszerűtí szavazást.

A szavazást megejtik.

Elnök: Három szótöbbséggel kimondta az egyet, hogy Kolnay Pál elnök megrovásban részesül. Ez disznóság.

Barabás tag: Az elnöknek nincs joga gombáskodni a szótöbbséggel.

Elnök: De van.

Barabás tag: De nincs.

Barabás tag: De nincs.

Elnök: Jó, legyen a tied az utolsó!

A napirendnek nem lévén több pontja, elnök az ülést bezárja.

Aláírva: Leszik, jegyző s. k.

Kolnay, elnök s. k.

(még most is feuntartom, hogy disznóság)

X.

A Rákos-utcai kis sárga házban nagy volt a

csend. Még a lakók is, akik rendszerint hangos

pletykára szoktak gyűlni az udvarra, most lábujjhegyen mentek el a Nemecsek szabó ajtaja előtt.

A cselédek hátravitték porolni a ruhát meg a

szőnyeget az udvar legvégébe és ott is csak kim-

letesen bántak veük, csak hogy a beteg még ne

hallja a lármát. Ha a szőnyegek álmétködni tudtak

volna, most el is álmétködtak volna azon, hogy a

dühös püföles helyett ma szelíd kis ütéseket van

részük...

Es be-benéztek a lakók az üvegajtón:

— Hogy van a kis fiu?

Mindenik ezt a választ kapta:

— Rosszul, nagyon rosszul.

A jó asszonyok hoztak egyet-mást:

— Asszonyosság, fogadja el ezt a kis jó lort...

Vagy:

— Ha meg nem sértem, itt van egy kis

cukorka...

A kis széke asszony, aki kísért szemmel nyit-

togatta az ajtót a jászivüeknek, megköszönte szépen

az ajándékokat, de hasznukat bizony nem nagyon

vette. Meg is mondta egyiknek-másiknak:

— Nem eszik szegényke, már két napja alig

hogy belé tudjuk önteni azt a pár kanál tejesköt.

Három órákor hazajött a szabó. Az üzletben

volt, ahonnan munkát hozott haza. Vigyázva, csor-

desen nyitott be a konyhába és nem is kérdezett

semmit a feleségétől.

Csak ránézett. És a felesége meg őrcá nézett.

És már mind a ketten értették is egymást. Csepr-

desen állottak egymással szemben, a szabó le se

tette a kabátokat, amelyeket a karján hozott.

Azian lábujjhegyen bementek mind a ketten

a szobába, ahol a kis fiu feküdt az ágyon. Bizony

nagyon megváltozott a Pál-utca egykor vidám köz-

legénye, most szomorú kapitánya. Lesoványodott,

a haja megnőtt, az arca beesett. Nem volt hala-

vány és talán éppen az volt a dolójban szomorú,

hogy mindig piros volt a két orcája. Nem egészséges

prüsszög volt ez. A belső tüzök volt a sugárzása,

ami napok óta szüntelenül égette.

Megállítottak az ágy mellett. Szegény, egyszerű

emberek voltak, akik sok bajon, viszontagságon, bu-

bánaton mentek már keresztül, hát nem sopánkodtak.

Csak állottak lehorgasztott füllel és a földet nézték.

Azian nagycsendesen megkérdezte a szabó:

— Alszik?

Az asszony nem is mert szóval felelni, csak

a fejével bólintott igent. Mert most már úgy feküdt

az ágyban a kis fiu, hogy még azt se lehetett tudni

alszik-e, vagy ébren van.

Szegény kopogtatás hallatszott kívülről, az ud-

vári ajtó felől.

— Talán a doktor — sugta az asszony.

A férje küldte:

— Nyias ajtót.

Az asszony kimeent és ajtót nyitott. Boka állott

a küszöbön. Az asszonyka arcán szomorú mosoly

jelent meg, mikor a fia barátját meglátta.

— Bejöhetek?

— Be, fiám.

Bejött.

— Hogy van?

— Sehog.

— Rosszul?

Meg se várta a feljetelet, belement ő is a szobába. Az assz ny utána. És most hárman állottak az ágy mellett és hárman nem szóltak egy szót sem. S ahogy így állottak az ágy mellett, a kis beteg mintha megérezte volna, hogy őt nézik, hogy mielőtt hallgatóknak, csendesen, lassan kinyitotta a szemét. Előbb az apjára nézett nagy szomorúan, aztán az anyjára. Mikor azonban végül Bókát meglátta, elmosolyodott. Alig hallható, gyenge hangon mondta neki:

— Te itt vagy, Boka?

Boka közelebb lépett az ágyhoz.

— Itt vagyok.

— Itt is maradsz?

— Itt.

— Egészen addig, amíg meghalok?

— Most erre nem tudott mit felelni Bókának. Rámagyogott a barátjára, aztán mintegy landolással kérésre, hátrahémozott az asszonyra. De az asszony akkor már háttal fordulva állott és a kötélye csücskét valahova a szeme közelébe emelte.

— Bolondo beszélsz, fiám — mondta a szabó és köszönte a torkát. — Kihí! Kihí! Bolondot beszélsz.

De Nemcsék Ernő ezáltal rá se hederített arra, amit az apja mondott. Bókára nézett és inett a fejével az apja felé.

— Ezek nem tudják — mondta.

— Most már Boka is megszólalt:

— Dehogyan nem tudják. Jobban tudják, mint te.

Megmozdult, valahogy nagynehézzen felkapászkodott a vánkossárolt és felült az ágyban. Nem tűrt, hogy segísenek neki. Felémelte az újat a levegőbe és komolyan mozdult:

— Ne hidd el nekik, amit mondanak, mert csak heccből mondják. Én tudom, hogy meghalok.

— Nem igaz.

— Azt mondtad: nem igaz?

— Azt.

Szigorúan nézett rá:

— Hát én hazudok talán?

Csúdtoták, hogy ne haragudjék, mert senki sem vádolja hazugsággal. De ő ezáltal szigorú volt és rossz néven vette, hogy nem hisznek neki. Te-kéntelyes arcot vágott és kijelentette:

— Hát szavamot adom neked, hogy meghalok.

A házmester né dugta be a fejét az ajtón:

— Asszony... az orvos.

Bejött az orvos és mindenki tisztelgetéssel üdvözölte az orvost. Nagyon szigorú öreg ember volt a doktor. Egy szót se szólt. Nagy mogorván biccentett egyet a fejével és egyenesen az ágyhoz ment. Megfogta a fiú kezét, aztán a homlokát simította végig. Majd a mellére hajította a fejét és hallgatósított. Az asszony nem állta meg, hogy meg ne kérdezze:

— Kérem... doktor ur... rosszaszabul van?

— Most szót először az orvos:

— Nem.

De ezt nagyon furcsán mondta. Ugy mondta, hogy rá se nézett az asszonyra. Aztán vette a kalapját és indult. A szabó szolgálatakszen szaladt ajtó nyitni neki:

— Kikiszem, doktor ur.

Mikor a konyhában voltak, a doktor inett a szemével a szabónak, hogy csúfja be a szobáját. A szegény szabó sejtette, hogy mi jelent az, mikor a doktor négy szemközti akar vele beszélni. Beeszküszte az ajtó. Most mintha valami barátságosabb kifejezést öltött volna az orvos arca.

— Nemcsék ur — mondta neki — maga férfiember, én magával szintén fogok beszélni.

A szabó lehajította a fejét.

— Ez a kis fiú már nem érj meg a reggelt.

— Palán még az este sem.

Meg se mozdult a szabó. Csak néhány pillanatra kezdett némán bólogatni a fejével.

— Azt mondod, — folytatta az orvos — mert maga szegény ember és baj volna, ha a csapás-vártaimnál érne. Hát... jó lesz, ha... ha a gerendakódor... ha gondbokorok arrol... amifől ilyenkor gondos óhí szokás...

Nézte még egy kicsit, aztán hirtelen a vállára tette a kezét.

— Isten áldja meg. Egy óra múlva visszajövök.

A szabó már nem hallotta ezt. Csak bamminta maga előtt a konyha úszkára szorult tégláját. Észre se vette, hogy az orvos kiment. Csak egyre az kavargott a fejében, hogy gondoskodni kell. Valami olyannal kell gondoskodni, amiről ilyenkor gondoskodni szokás. Mi értett ezáltal az orvos? Csak nem koporsót?

Betámadagott a szobába és leült egy székre. Nem lehetett szavát venni, hiába ment hozzá a feleség:

— Mit mondott a doktor?

— Csak bólogatott, bólogatott.

Most mintha valami vidámság ömlött volna el a kis fiú arcán. Bókához fordult:

— Te, János. Gyere ide.

— Odament hozzá.

— Uj ide az ágyam szélére. Mersz?

— Hogyne mernek! Ugyan miért ne mernek?

— Mert esetleg felsz. hogy megtalálók halni, amikor te éppen itt lész az ágyamon. De ettől nem kell félni, mert ha én érzem, hogy meghalok, akkor én előbb szólok.

— Odahlt mellette.

— No, mit akarsz?

— Te, — mondta a kis fiú, átöltözve a nyakát és a fülehez hajlítva, mintha valami nagy titkot mondana neki, — mi lett a vörössíngesekkel?

— Megverték őket.

— De azán?

— Aztán hazamentek a fűvészkertbe és gyűlést tartottak. Vártak egész késő estig, de Ais Feri nem jött. Aztán megunták a várást és elmentek hazra.

— Hát miért nem jött Ais Feri?

(Folytatjuk)

A kis kacsa

Volt egyszer egy kis kacsa. Mindenki-nek megakadt rajta a szeme, olyan szép volt. Ragyogott a csőre, tolla, tisztán csillogott lába-szárnya... csak egy volt a hiba: a kis kacsa nem érezte magát otthon, a kis tóban... Messzire kíváncskozott a nagy nagy vízre, a tengerre és ha föl-fölebredt al-kacsa a kék tengerrel és ha föl-fölebredt al-mából, kiüszott a partra. Inkább ott állt, mint a posványos vízben... Egyszerre kacshallja: megszólalt valaki a kerítés alatt:

— Jöjj velünk kis kacsa: megynk, utazunk és meg sem állunk a kék tengerig.

A kis kacsa iziben ott hagyta testvérét, édesanyját (azok a ludak) és csakhamar ott termelt a kerítés alatt. Szép, fehér kacsák vártak rá. Bucsut sem mondott a kis tónak sem édesanyjának, testvéreinek. Örömmel szállt a vízre a fehér kacsák mellé...

A kis kacsa büszkén nézgetett erre, arra, kappkodott ide si, oda is, egyszerre csak azt vette észre, hogy magára maradt. A fehér kacsának hilt helyük támadt.

Megijedt ám a kis kacsa! Azt sem tudta merre menjen? Sokáig töprengett magában. Mozdulatlannal állt a helyén. Egyszerre csak kopp: éles kő érte a csőrét. Szegény kis kacsa el is szédült.

Alig pillent valamit, már is újabb veszedelem fenyegette. Hatalmas kutya uszott feléje... Szörnyű nagyra tátotta a száját... hó, most, hamu sé vége a világnak! A kis kacsa szíve hevesen dobogott, szemet lehunyt és várta halálát... És most, az utolsó pillanatban édesanyja gondolt, testvéreire és a kis tóra. Milyen jó is ottani!

— Mért is voltam nagyravágyó! — gondolta a kis kacsa.

Eles fütyü hallatszott amelyre a kis kacsa is kinyitotta a szemét, hát láss esodát, a nagyszájú kutya eltávolodott tőle... A kis kacsa megmenekült...

De boldog volt! Nem gondolt a tengerre, othon szeretett volna lenni a kis tóban.

Iparkodott hazafelé, ed akirahogy erőli-ködött, nem tudott a folyvón fölfelé uszni. Azt hitte, sohasem látja viszont édesanyját és testvéreit, amikor háp, háp... megszólalt az édesanyja hangja...

A kis kacsának majd a szíve repedt meg a nagy boldogságtól.

— Háp, háp, édesanyám...

Bizony men tudott többet mondani.

Édesanyja segítségével szerencsésen hazajutott. Milyen szép volt a kis tó... milyen kedvesek voltak testvérei...

Örömmel hápolt:

Mindenütt jó, de legjobb mégis otthon...

A jégén

Tél volt, hideg. Palika nem szívesen ment ki a szobából.

— Levegőre kellene küldeni ezt a gyereket minél többször — mondta a doktor bácsi. — Nagyon sápadt.

Palika édesapja gondolt egyet. A kertben kis korecsolyapályát csináltatott, vett Palikának korecsolyát sé meghívta Juliskát a szomszédból, aki már nagyon jól tudott korecsolyázni, hogy korecsolyázzon náluk és tanítsa kicsit Palikát. Juliska szívesen eljött, két másik szomszéd gyerek pedig a korecsolyapályára szeléről nézte a mulatságot.

— Nagyon egyszerű az egész — mondta Juliska. — Szépen neküzdüsz, így... aztán gyönyörűen csuszol...

Megmutatta. Csakugyan. Juliska gyönyörűen siklott a jégen. Palika si kedvet kapott hozzá, utána iramodott és... a következő pillanatban már tilt is a jégen.

— Jaj! — mondotta. — Én nem akarok korecsolyázni többet! Megyök bék!

— Ugyan! — mondta Juliska. — Senki sem tanulhat meg korecsolyázni anélkül, hogy le ne essen néhányszor! Katonadokor! Alj! fel gyorsan és próbáld újra, meg újrat!

A parton álló gyerekek részvételt néztek Palikát, aki bizony sokat potyogott. Egyszerre összenagtak és elmentek. Palika éppen heledszert pottyant le, amikor szaladva jöttek vissza. Egy párna volt a kezükben.

— Palika! — kiabáltak. — Kösd ezt magadra, akkor nem fog fájni ha leesel!

Palika megfogadta a jó tanácsot, magára kötötte a párnát és akarmekkorit potyogott, kacs nevetett ezentul. De néhány nap múlva már nem is kellett neki a párna, mert nem potyogott le oly gyakran. Egy hónap múlva pedig már Juliskával kezenlogva vígan siklott a jégen. Mikor a másik két gyerek ezt látta, ők is kedvet kaptak a korecsolyázáshoz. Mi kor olvadni kezdett a hó, Palika arcoskáján olyan piros volt már, mint a róza s a doktor bácsi nagyon meg volt elégedve vele. De nemcsak az ő arca volt piros, hanem a többi gyerekeké is, akik korecsolyáztak.

Levél a tulvilágról

Írta: BLAZSEK FERENC

Tamásnak első érzése amikor Ilona eljegyzési kártyáját megkapta. Iháborodás volt. Hogy a lány, akit annyira szeretett, másé lesz, ebben az órában talán nem is fájt neki úgy, mint ez a fölösleges figyelmesség, amellyel Ilona sietett őt hűtlenségéről hivatalosan értesíteni. Ez már így van az életben: érzéseink a dolgok külsejére tapadnak s így a forma rendszerint fontosabb, mint a lényeg. Ha mástól hallotta volna meg, hogy Ilona ahhoz a gazdag földbirtóshoz megy férjhez, talán meghasadt volna a szíve bánatában, de most, hogy a lány saját maga értesítette őt róla, több volt benne a gyűlölet és keserűség, mint szomorúság. „Aki ilyen kihívóan tud viselkedni, aki így tud játszani az ember legszentebb érzelmeivel, az nem érdemli meg, hogy busuljunk utána, annak egyszerűen mosolyogva vissza kell adni a popofent”. Így gondolkodott Tamás és feltette magában, hogy csak azértis erősnek, jókedvűnek fog mutatkozni s nyugodtan kívánja az alkalmat, amikor majd bosszút állhat Ilonán.

Amde mindez reggel történt s mire eljött az este, Tamás férfias elhatározása megérett s a nyugalmát szerettefeszítette. Este többet ver a pulzusunk, mint reggel; lámpafény, holdvilágnál vagy sötétben mindent másképp látunk-érzünk, mint napfényben. Este, amikor vetkőzni kezdett, iszonyú erővel fogta el az elhagyatottság érzése s előtörték a napközben elfojtott könnyek, leperregtek a sápadt arcán, s onnan lepotyogtak a magányos legénykőbe kopó szőnyegére. Hol volt itt már a boldog, a dacos jókedv, a hideg bosszú? Mindez csak a világnak és megszűnt hűségének szólt volna, de amikor egyedül maradt önmagával, belátta, hogy ennek semmi értelme sincs és már egyáltalán semminek sincs értelme. A jövőjének, egész életének minden napja, lépése, gondolata úgy összerongolt álmaiban Ilonával, hogy most, amikor ez a boldog kapcsolás szétpattant, egyszerűen nem tudott mit kezdeni az életével; üresnek és összetörtnek látta, mint a levett felöltőt a szék támláján. Ez az élet, ami megmaradt, már nem hozzá tartozott, ebből ő végképen kibújott.

Egy mezezős udvarolni még: udvarolni, állhatatosan, ravaszul vagy erőszakosan udvarolni Ilonának. Persze nem mindjárt, amíg menyasszony, vagy fiatal menyecske, hanem két-három év múlva. Tudta, — hisz mindenki tudta, — hogy Ilona nem szereti Dorogot, a vőlegényét s ezek az érdek-házasságok előbb-utóbb megfeneklenek. Eleinte Ilona porl fog hinteni a világ szemébe, játszani fogja a meglepődöttet, de azután, egy szomorú estén majd ő is egyedül ül az ágya szélén, kivetkőzve minden büszkeségéből, elsírva tönkrement életét. Akkor kell eléje toppanni s újra lángra lobbantani a régi, soha ki nem alvó szerelmük paraszát.

Várni kell tehát, türelmesen várni... De érdemes-e? Addigra már sem ő, sem Ilona nem lesznek azok, akik most s a boldogságuk sem lesz olyan, amilyen most lehetne. Vannak orvosságok, amiket bizonyos határidőn belül kell elhasználni, mert azon túl elveszítik a hatéremüket... Azután meg nagy kérdés, vajon célt érne-e? Azok a nők, akik szerelem nélkül mennek férjhez, rendszerint megcsalják az urukat, de legtöbbször nem azzal, akibe házasságuk előtt szerelmesek voltak.

A kilátásai tehát nem rózsásak, nem vigasztalók s talán egész életét át légyvárás építene, megfoghatatlan árnyat üldözne, egy ideig frissen, de mindinkább lankadó erővel s végül is össze-rogyyna, mert ez a mérhetetlen fájdalom a szívében akkorára duzzadna, hogy soha többé meg nem bírná magával cipelni. A legjobb és legokosabb: meghalni, még ezen az éjszakán.

Dehát olyan olcsón mégsem adja az életét, valamit mégiscsak vissza kell fizetni a kölesönből annak a lánynak...

Előtt egy cigarettát a tárcájából, amely az éjjeli szekrényen feküdt s közben rátévedt a pillantása a kis ébresztőórára: félkilencet mutatott, de ő tudta, hogy már sokkal több lehet. Az óra megállt, talán nem is este, hanem még reggel, amikor a postás az eljegyzési lapot hozta. Igen, éppen félkilenc volt. Kicsit megborított a hála erre a gondolatra, hogy ez a lejárt óra az ő életének

szimbóluma; mert annak is vége. Kezébe vette az ébresztőt, hogy felhúzza, de abbahagyta, hiszen már nincs rá szüksége és... és az olyan kísérleties lenne, ha ez az óra itt ketyegne, amikor ő holtan fekszik az ágyban...

Ilonát igenis meg kell büntetni, hadd tudja ő is, mi az, ha az ember ilyesmít érez, ha a sötét fejjel látja önmagát, mellette a ketyegő órával...

Ilona néhány év múlva hűtlenkedni fog, ez biztos. A férje gyanakodni, leskelődni fog s alig várja majd az alkalmat, hogy megtudjon valami bizonyosat s kemény öklével agyonvágja a csapodár asszonyt. Mert ezek az ural parasztlak mind vérmesek, gögősek és kegyetlenek, ezek nem értik a tréfát és Dorogi kitékeri a nyakát Ilonának, ha rájön, hogy felszavazta. Az jó lesz... Ilona bevásárlások és rokon látogatások ürügye alatt mind sűrűbben felrándul majd ide a fővárosba s itt találkozik a szeretőjével.

Elnyomorodott testéből mintha kiszabadult volna a lélek, amely számára nincs tér és idő; Tamás most tisztán látta maga előtt a jövőt. Látta, hogy három év múlva Ilona le fog szállni a vonatból s a férje, aki őt az állomáson várja, az asszony hangján, mozdulatain és illatán keresztül találhatja, vajjon nem a szeretőjétől jön-e. „Ezt a szegény, gyötrődő férjet fel kell világosítani!” — gondolta. — „Ez hálás lesz nekem, ha megtudja tőlem az igazságot s elégtételt vesz Ilonán helyettem is.”

Elővette a töltőtollát s az éjjeliszekrény ketté repedt márványlapján megírta a következő levelet: „Ilona, drága,

ezután is köszönöm a felejthetetlen órákat, amelyekben tegnap megint részem volt. De nem ezért írok, hanem azért, hogy egy nagy vesztélyre figyelmeztessék: ma váratlanul visszatért a feleségem s így a jövő szombatára tervezett találkánkat el kell halasztanunk. Bármilyen nagy is ez a város, ha a feleségem itthon van, nem merem őt megcsalni. Előle nem lehet elbujni, mert ő nem olyan hiszékeny és vak, mint a te áldott jó férjed. Helyed a levegő megint tiszta lesz, azonnal értesítelek, hisz azt talán felesleges hangsúlyoznom, hogy epedve várlak. Mert nagyon szeretlek, nem tudok betelni a csókjaiddal és minden vágyam, gondolatom téged leng körül, mint a tavaszi szellő a nyíló rózsát.

Kálmán.”

Sebtiben, minden fontolgatás nélkül rötta a sorokat s amikor újra átváltozott a kész levelet, meg volt elégedve vele. Egy-két kifejezés különösen tetszett neki, például az, hogy „megint részem volt”, amiből Dorogi tudni fogja, hogy a viszonyuk már régi keletű, azután az, hogy „nem olyan hiszékeny és vak, mint a te áldott jó férjed”, amiből Dorogit a végsőkig feljengerli majd, hogy így szárnakoznak és gonyolódnak felette végül sikerültnek tartotta az utolsó mondatot, a költői hasonlatot is, bár nem volt biztos benne, hogy saját szeremenye-e, vagy pedig olvasta-e valahol.

Most már csak a cím van hátra. Megírta azt is: „Nagys. Dorogi Gáborné urasszonyának, Felsődorog”. A boríték bal sarkába pedig ráírta: „Saját kezébe” s így biztosra vette, hogy Dorogi gyanú fog s felbontja majd a levelet.

Amikor leragasztotta a borítékot, egy pillanatra megdöbben, hogy ez aljasság, ez örület, amit csinál, — de hamar lecsitította a lelkiismeretét. „Attól, aki tudja, hogy egy óra múlva meghal, nem lehet józanságot és jószágot várni.”

Kezében a levéllel, átment özv. Jávornéhoz, a lakásadóhoz, akinek szobája a konyha másik oldaláról nyílt. Bekopogtatott az ajtón s amikor nem kapott választ, rátette kezét a kilincsre. Az ajtó kinyílt, amin Tamás kissé meglepődött. „Itt alszom — gondolta — másfél éve egy csinos özeveg mellett s nem is tudtam, hogy éjszakára nem zárja be az ajtaját. Ezt is elszalasztottam, sok mindent elszalasztottam Ilona miatt...”

Leült az egy szélére s a sötétben megrezeste az asszony kezét.

— Jávorné! — suttogta.

— Tessék? — válaszolta az asszony... — Gomban, de a hangjában öröm rezgett.

— Ne haragudjék, hogy felébredtem, de... valami fontos gondom van... Hol van a villanykapcsoló?

— Nem kell a lámpa! — tiltakozott az asszony. — Szégyelem magam a világosságban. Mondja meg a sötétben, mit akar.

— Egy nagy szívességet akarok kérni magától.

— Halljuk! — nógatta az özeveg türelmetlenül s arra gondolt, minek ez a sok kertelés ilyenkor.

— Arról van szó, hogy irtam egy levelet, amit három év múlva kell feladni. En nem tudom, hol leszek addigra, ezért kérem, adja fel majd helyettem. Három év múlva, azaz 1934. március 20-án, ahogy rá is irtam erre a kis cédulára. Bélyegre hagyok itt egy aranyat.

— Minek olyan sokat?

— Mert nem lehet tudni, mi lesz három év múlva és nem tudom, mennyi a levélpórtó a tulvilágról Felsődorogra. Nos, megígéri, hogy feladja?

— Fel.

— Akármilyen történet is? Esküdjék meg.

— Jól van már, no! — felelte Jávorné, már ismét félálomban, mert ettől a fordulattól egyáltalában nem volt elragadtatva s meg volt győződve róla, hogy Tamás részeg.

— Jó éjszakát! — mondta Tamás és kicsit habozott, menjen-e vagy maradjon. Hiszen ez a Jávorné is asszony, ez is hus, talán még kívánatosabb, mint Ilona. De azután mégis elindult. „Legalább mocsoktalanul őrzöm meg a szerelmemet.”

Visszament a szobájába, ruhástól lefeküdt ágyába és kezébe vette revolverét. „Ilyen nyugodtan még nem halt meg senki, mert így még nem utálta senki az életet, mint én.” Ez volt az utolsó gondolata.

Azután magára huzta a paplant, halántékhöz szorította a revolvert és elsütötte.

*

Dorogi Gábor negyvenéves korában szánta rá magát a nősülésre, amikor az öccse váratlanul belehalt egy vese-műtétbe s ő maradt a Dorogi közös ismerőst, aki bemutatta őt Ilonának s attól gázszálalon látta először, amelyre évenként felrúccant a fővárosba, mert — mint a magyar földbirtokosok nagyrésze — ő is félbemaradt jogász volt. Mayer Ilona a kölcsönkért prómes belépőjével s a zálogházból erre az alkalomra kiváltott ékszerével sem volt olyan gyönyörű jelenség, hogy a sok ragyogó nő között feltűnhetett volna. Dorogi is alig ha vette volna őt észre, ha tánc közben véletlenül nem lépett volna a lány lábára. Az ilyenkor szokásos futó-pillantás és mentegetőzés után már tovább is lejtett volna, ha meg nem hallja, hogy a lány a háta mögött azt mondja a táncosának: „Ott-hon biztosan csizmában jár, ezért csetlik-botlik a lakcipőben.” Erre már jobban megnézte a lányt s csodálkozva érezte, hogy a sértés dacára sem tud rá haragudni, sőt... Hamarosan kinyomozott egy közös ismerőst, aki bemutatta őt Ilonának s attól fogva el sem mozdult mellőle, bár a lány másik lovagja, Tamás, egyáltalában nem vette jónéven talakodását. De hát, aki bírja a marja, Ilona fülig szerelmes volt Tamásba, mindazonáltal jókonzenyesnek találta Dorogit is, aki a szünórán egyik francia pezsgőt a másik után hozatta s akinek zsebkezdijén rögtön észrevette a nemesi címet. A bál vége viszont mégis az lett, hogy Ilona előkelően csókra nyújtotta a kezét Doroginak s Tamásba karolva beült egy autóba. Dorogi sokáig nézett a guruló autó után s arra gondolt, hogy Ilona talán nem is urilány. Azután meg arra gondolt, hogy milyen jó volna most kettesben hazamenni, kecsiben ülni egy szép nővel, ezzel a nővel, igen csak ezzel a nővel. Ebben a percben talán már szerelmes is volt Ilonába s feltette magában, hogy a lány az övé lesz, elragadja őt Tamástól, ha másépp nem, házassággal. Ugyis meg kellene már nősülnie, hogy ki ne haljon a családban.

A jogászból január elején volt, március végén megtartották a kézfogót s májusban az esküvőt.

Ilona még akkor sem szerette Dorogit s tudta, hogy sosem fogja megszeretni, de elhatározta, hogy hűséges és jó felesége lesz. Az első évben nem is történt semmi baj. Ilonát lekötötte és elbűvölte ez új élet, a felejthetetlen nászut, a szép kastély, az új ruhák, a nagy szolgaszemélyzet, a parádés hintó, az úri kényelem és mindaz, amit csak a gazdagság tud nyújtani. Ideig-óráig a hála is elég erős költőjék: ahhoz, hogy egymáshoz fűzőn két

De a második évben már beleszólt a jómódba, egészen természetesen találta azt s ezzel együtt bele is unt. Ebben az évben már azon töprengött, vajjon nem hibázta-e el az életét, mert hátha a pénz mégsem minden. Talán mégis van valami, amit kastéllyal, ruhákkal, szolgaszemélyzettel és parádés hintóval nem lehet kárpótolni. Unalmában kezdett regényeket olvasni, hosszasan elábrándozni a egy-egy érzelgős részletnél s olykor már benne is feltámadt az a kerítő mondat, amit a hűtlen asszonyok találtak ki ballépéseik menésére, hogy „elvégre nekem is jogom van a boldogsághoz”. Ez a boldogság persze nem Dorogi alakjában jelent meg, hanem inkább Tamás képében, aki a halálával hőssé magasztosult a szemében s akinek árnyéka ujjában mind sürűbben üldözte. Tamásnak könnyű dolga volt, mert ő nem egyedül jött, hanem magával hozta a régi társaságot, régi uccákat, régi dalokat, régi kávéházakat, régi vacsorákat a kis-korcsmákban, a régi életet, aminek most már vége, vége. Hízenkor gyűlölte a férjét, aki bebörtönözte őt ide az Isten háta mögé, aki megölte az ifjúságát és megölte szegény Tamást; mert a nők furcsa logikájával Ilona szentül meg volt győződve arról, hogy Tamás öngyilkosságának kizárólag Dorogi az oka.

A harmadik évben már türehetetlennek találta a falut s a házasságot. Ekkor már alig mult el lét, hogy fel ne utazott volna a fővárosba, divatbemutató, rokoni látogatás, löverseny, orvosi vizsgálat és hasonló címeken. Pedig a fővárosba érkezve maga sem tudta, miért jött és mihez kezdjen, csak bolyongott minden ok és cél nélkül, rábízva magát a jósorsra, mint hajótörött a tengeren.

Dorogi érezte, hogy baj van, hogy a felesége kezd kicsuszni a kezéből. De azzal vigasztalódott, hogy majd az első gyerek rendbe hozza mindent. Csakhogy Ilona hullani sem akart róla s egyszer, amikor hevesebb összeszólalkozás után erről is szó került, azt mondta: „Minek úgy sietni vele? Ha ki is hal a családfád, marad még elég paraszt a világon.” Dorogi elsápadt, de azután nyugodtan felelt: „Ígazán sajnálom, hogy a jó-gászbálon a tyukszemedre léptem. Anélkül talán mindkettőnk élete nyugodtabb volna”. Ez már mély szakadék volt, ami most megnyílt kettejük között. Ilona, most már minden indokolás nélkül, még többet utazott és még többet maradt el hazulról, Dorogi pedig visszaköltözött a kastély másik végébe, a volt legénylakásába. Nem szívesen tette és nem szánta véglegesnek, de a párba elöl ki nem térhetett, hiszen uriember volt.

A férjek általában kétféleképp intézik el a családi viszályokat: az egyik fajta rögtön kiegészíteli feleségét, a másik fajta néhány napig játssza a sértegetést, a haragost és csak azután kér bocsánatot.

A hivatalos tavasz első napján, március 21-én Dorogi kikészítette a vonathoz felesége elé, aki a fővárosból jött. Bár otthon, négyesemközti még javában folyt a háborusdó, a világ előtt szigorúan megóvták a látszatot.

Ilona nem egyedül szállt le, magával hozta Böskét, a hűgát is. A hölgyek a hátsó ülésen foglaltak helyet, Dorogi pedig elől hajította a lovakat s itt-ott hátrafordult, ha valamit szóltak hozzá. Ilona hallgatagon ült, de Böske annál többet beszélt, élvezte és elragadtatással dicsérte a falut, a zsupfödeles házakat, a gémes kutakat, a kocsi után ugató kutyákat, az uccán pipázó öregeket és mindazt, ami az ő nagyvárosi pupilláját tágira meresztette. Amikor pedig egy fiatal, még zöld libacsopot szaladt át közvetlenül előttük az utastestben, ijedtében felsikoltott, hogy el ne gázolják őket. Dorogi mosolyogva fordult hátra, hogy megnyugtassa kis sógorúját; közben rátévedt a pillantása Ilonára, aki éppen akkor dobtott az árokba valamit, néhány papírfoszlányt, ami szétépett levél, névjegy vagy fénykép lehetett.

Doroginak hirtelen fejébe szállt a vér: az asszonynak titka van, most tüntette el a nyomait; az asszony megcsalja. Nagyot nyelt és ostorával nagyot csapott a lovak közé.

Böske látta, hogy ebben a némajátékban valami dráma folyt le a szeme előtt; kicsit megszeppent, azután, hogy megmentse a helyzetet, újra kezdte tréfás megjegyzéseit a falu szépségeiről, de senki sem hederített rá s kénytelen volt elhallgatni ő is.

Ilona viaszfehéren dőlt neki az ülés támlájának. Oh, milyen könnyelműség volt, magával hozni azt a névjegyet! Mit is akart vele? Minek most már a neve, a lakáscíme és telefonszáma, amikor már hallani sem akar róla, soha többé... Minek

megőrizni az emlékét, a bizonyítékát annak az órának, amelyre most csak iszonyattal tudott visszagondolni? ... Mért történt, hogyan történt, — most már maga sem értette. Talán nem is ő volt az, talán csak egy holdkörös éjszaka lidércnyomása kinozza, hiszen nem lehet az, hogy az ember ilyen könnyen elbukik... Azért még nem lett belőle rossz nő és nem is lesz az soha; rossz nő csak az, akinek tartósabb viszonya van, neki pedig nem lesz, ezután már hűséges asszonya lesz az ő áldott jó urának, csak ezt uszta meg szerencsésen... Ki fog békülni vele, ezért hozta magával Böskét, akit a férje mindig nagyon kedvelt; Böske lesz a villámháritó... Csak ezt az egyet ne tudja meg Dorogi. De honnan is tudná meg?!... Most hosszú időre ki sem fog mozdulni hazulról, minden jóvá tesz. Doroginak igaza van, a gyerek rendbe hozza mindent; hiszen még nincs későn, a vonat nem zuzódott össze, csak kiköltött kicsit. Majd visszaállítják a vágányra, csak ez egyszer bocsásson és segítsen meg a jó Isten...

Dorogi az uton és azután is, vacsoránál és egész éjszaka viaskodott önmagával, mintha két darabra szakította volna a hit és kétely, a szerelem és gyűlölet. Az egyik percben biztosra vette, hogy Ilona megcsalja, tisztán látta az asszony szemében a bűnt és érezte a lehetetlenségben az idegen csókot; de a másik percben elszégyelte magát, hogy ilyesmivel vádolja a feleségét, aki erre igazán nem szolgált rá. Azok a papírfoszlányok, amiket az árokba dobott, még nem bizonyítanak semmit; Ilona azokat előbb is eltüntethette volna, nem pedig éppen az ő szemellettára. Ez még inkább az asszony ártatlansága mellett szól... Meg kellene kérdezni Ilonát, mi volt az, amit eldőlött s Ilona bizonyára nevetve adná meg a felvilágosítást... Azután megint önmagának tett szemrehányást: ő az oka mindennek, mert túlságos szabadságot engedett Ilonának és elhanyagolta, ami végül is kiabrándította egy fiatal menyecske számára... Most itt van Böske, kénytelenek barátságosak lenni egymáshoz s ezalatt majd megszokják újra a békés, boldog családi életet. Mindenestre többet kell foglalkozni az asszonnyal és jobban kell vigyázni rá. Mert alkalom szüli a tolvajt...

Uccai énekesek a londoni koktélpártikon és más egyebek

London, december.

Kezdetben volt a dinner-party. A nyolcvanas-kilencvenes években az angolok estebédre hívták össze barátait, amely nyolckor kezdődött s tíz óra felé, miután végigettek hét-nyolc fogást, átvonultak a szalónba, kinyitották a zongorát és egy ifjú hölgy (aki erre való tekintettel egész este alig evett valamit), elénekelt pár régi nótát, különösen románcokat és bus dalokat holdvilággal és epedéssel.

A háború után az óriási dinner-partyk kimentek a divatból s hogy az emberek mégis találkozhassanak, divatbajött a sherry-party s még ma is divatban van. Előkelő angol házakban a koktélpárty nagy ritkaság. A koktél amerikai intézmény, az angolok megisszák, de csak egészen ultramodern emberek csöditik egybe ismerőseiket koktéltre. A sherry nemes dolog, mint a valcermuzsika, a koktél viszont édesestevére a jazz-nek.

A délutáni párt (koktél, vagy sherry) a legutóbbi hetekben érdekes újítással bővült. Kapcsolatba hozták a zenével, mint a viktorjánus dinner-partyt. Egyes házakban zongoristát szerződtettek az alkalomra, Lady Melchett, a legelegánsabb és legötletesebb angol társaságbeli hölgy azonban finom érzékkel uccai muzsikuskokat hívott meg a pártjára. A muzsikuskok megjelentek vagy hatan, elhozták a zongorájukat is, felállították a Smith Square-en, a Mulberry House előtt, ahol a lady a pártot adta és játszani kezdtek. Az inasok kinyitották a szalón nagy ablakait és a meghívottak pohárral a kezükben hallgatták a zenét, mint a bakfis a szerenádot.

Az ötlet szellemes. Minek a muzsikust behívni a telekre? (mondta Stormont Mancroft). Akkor vagy a vendéget sértjük meg azzal, hogy szótlanságra kárhozzátjuk, vagy a muzsikust azzal, hogy nem figyelünk rá és tulkiabáljuk.

Uj londoni divat a punch is. Két-három hónappal ezelőtt elevenítette fel Lady Cuard és Mrs. Cubbit, de már egyre népszerűbb. Angliában már legalább ötven év óta nem volt divatban a

Másnap reggel már korán talpon volt, aludni ugysem tudott volna. Fél-álá sétált a kastély kertjében s időnkint a falu felé nézett, ahonnan a postásnak kell jönnie. Eddig sosem törődött a felesége leveleivel, de most elhatározta, hogy személyesen veszi és nézi át a postát. Ha gyanus küldeményre akad, felbontja, hátha így megoldódik a rejtély.

Nyolc óra felé feltűnt a levélhordó. Lassan, kényelmesen lépkedett, részint azért, mert hátrókkant volt, részint meg azért, mert a kevés dolgot így is elvégezte délig. Sürgönyök vagy expressz levelek ugysem érkeztek Felsődorogra emberemlékezelt óta...

A kastélyt kis patak választotta el a falu szelétől. Amikor a levélhordó felért a hidra, neki-dőlt a korlátjának s elővette a Dorogi-postát, hogy illoen szortírozza, ahogy azt évek óta szokta. Felülre tette a nagyságos ur postáját, alájá a nagyságos asszonyét, utána a személyzet s legalulra az ujságokat. A levélhordó t. i. nem soha értékelte az ujságokat. A nagyságos asszonynak ezuttal két divatlapon kívül csak egy levele volt, a bal sarkában vastagon aláhúzva a felírást: „Saját kezébe”. Nézte-mézte az öreg a levelet s a fejét csóválta, mert férfi-írás volt s még titokzatosabbá tette az ügyet, hogy a feladó neve nem szerepelt rajta. Hm-hm... Ezek a mai nők!... De mit csináljon vele? Hátha mégis a nagyságos ur kezébe kerül?... Az ilyen leveleket „poste restante” kellene feladni vagy ajánlva, de a feladó vagy számár volt, vagy sajnálta rá a pénzt... Nézte-forgatta a levelet a hid korlátjánál s a levél egyszerre csak kicsuszott reszkető ujjai közül és belesett a vízbe. Ki akarta így? Az öreg levélhordó vagy a tavaszi szellő?...

Dorogi hiába nézte át a postát ezen a napon és a többi napokon, sohasem talált benne semmi áruolt. Végül is abbahagyta azt a méltatlan kémkedést.

Sosem tudta meg, hogy Ilona egyszer, egyetlenegyszer megcsalja. Mert a posta még nem olyan olyan fejlett, hogy tulvilági küldeményeket is kézbesítsen.

puncs s most előkerültek a szép régi ezüst punch-bowl-ok és az elefántcsontnyelű puncsos kanalak (amelyekért ezüstgyűjtők nagy árat fizetnek. Különösen, ha a kanál fenekére a 18. század szokása szerint egy régi arany guinea van forrasztva) és vacsora után a szalónban puncsot szolgálnak fel. A puncsot a házigazda koveri s a leg-híresebb puncsrecepttel Lady Mount Temple ajánlódokozta meg ismerőseit. Ennek alapanyaga a rum, de a további alkatrészekről sajnos, a nemes lady ismerősei nem voltak hajlandók tájékoztatni.

Mrs. Woolley Hart, az amerikai származású londoni divathölgy azt az ötletes újítást hozta be Londonba, hogy löncspártyjai alatt régi indiai edényekben tömjént és mirrhát éget a háza előcsarnokában. Minthogy a ház egészen modern, nem értettem, hogy mi köze a keleti füstölőknek az üvegbe készült székekhez és tűkőrlapu asztalokhoz az előcsarnokban. Kérdésemre elmagyarázta, hogy a legtöbb londoni házban nem sikerült a konyhát teljesen elszigetelni és még a hercegi palotákban is ételszag van az előcsarnokban. Szóval inkább mirrha, mint konyhaszag.

A backgammon, ez a régi, ostáblaszerti játék, amelyet kis fehér és fekete csontkorongokkal játszanak, még mindig erősen tartja magát s teljesen létezik az öt-hat évvel annyira divatos Mah-Yongot. A backgammon annak idején különösen Gladstone miniszterelnök szerette játszani s élet-rajzírója szerint azon a délután, amikor a kormánypálcát kénytelen volt átengedni Dzsraelinek, egyfolytában nyolc órát ostáblázott unokáival.

A backgammonnak különösen a királyi palota fogadásaiival kapcsolatban van jelentősége. Nem mintha Ofelségének ez volna a kedvenc szórakozása (György angol király a világ leghíresebb bélyeggyűjtője) hanem a meghívottak játszáka, de nem a palotában. A fogadásokra érkező kocsiknak ugyanis rendszerint másfél órát kell várakozniuk a palotához vezető uton és a backgammon kifizető.

Hedevig Adám

A Reggeli Újság divatmelléklete

Divat asszonyosság oroszul beszél...

Divat önagsága egy kacér hölgy s kítűnően ért ahhoz, hogy mindig fiatal, mindig sajtásos és ami a legfontosabb: mindig csábító legyen. Évről-évre többször is változtatja a kosztümjeit, miáltal mindig más-más színben tűnik fel.

Tavaly például kínai viseletben pompázott a csinos kis kulji-kalapokkal, mandarin-kabátokkal és pagoda-ujjakkal, az idén azonban teljesen oroszra van beállítva. Cserkesz-sapkák, Wulst-gallérek, zsinórok, kozák kabátok, széles paraszt-övek és a tunika, mind-mind pregnáns motívumok, amelyek harmónikus egységbe olvadnak össze.

Arra a kérdésre, hogy miképpen állnak elő ezek a nagy változások idényről-idényre, szinte alig lehet választ adni. Ezuttal talán az az oka, hogy már évek óta a kosztüm-motívumokat favorizálják s mintának azt a népviseletet veszik, amely ezeknek a vonalaknak a legmegfelelőbb. Mivel pedig az idén a keskeny vállak, lefelé sulyosodó ujjak és szoros szabás a divat, nem csoda, ha az orosz népviselet után igazodunk, amelyben mindezek a sajtáságok fellelhetők.

Hiba volna természetesen ezt a stílust túlságosan erőltetni vagy szolgalelkűen kihangsúlyozni, inkább csak arra kell törekedni, hogy átvegyük az orosz viselet legjellemzőbb sajtáságait, de azokat izlésesen beleillesztjük a mostani divatba. A nagy szalónok természetesen kítűnően értenek ehhez s ennek folytán az orosz motívumok nemcsak az uccai ruhákon, hanem a látogatási sőt estélyi ruhákon is jól érvényesülnek. Hogy ez a stílus mindig újra

meg újra lábra tud kapni és sosem fásaszt ki, főleg annak tudható be, hogy az orosz vonalak, bár meghatározott keretben mozognak, sosem egyhanguak és mindig szépek.

Első modellünk cserkeszkabátot mutat be, amelynek szabása egészen egyenes, paszomány-zsinórokkal csukódik, vastag Wulst-gallérja prémből van, az ujjai tölcészerűen bővülnek s ugyancsak prémben végződnek, prém-zsebei pedig négyszögletesek.

Alapjában ehhez hasonló, de hatásában egészen más a paletot-kabát-ruha. (Második modell). Ennél nemcsak a kezelőkön, hanem a kabátszegélyen is van prémezés, mintegy tenyérnyi szélességben. Négyszögletes prémgombok és széles prémöv teszik eredetivé ezt a mintát. Mivel a kozák-kabát alá szűk szoknyát vagy keskeny ruhát kell felvenni, a szoknyát mindkét oldalon fel kell hasítani, hogy a járásban ne akadályozzon.

Míg az uccai ruhánál meglehetősen könnyen lehet alkalmazni az orosz motívumokat, a társasági ruhánál ez már lényegesen nehezebb. Mindazonáltal ezen a téren is sok szépet alkottak a divatmesterek.

Ebből a szempontból főleg az orosz tunikának van nagy sikere. Ennek a tunikának felső részét keresztirányban lehet kidolgozni, az ujjai pedig ugynevezett cső-alakúak. Az alapruha alsó része egészen egyenes s előle kell átvetni a tunikát, alul fűhajtással, úgy hogy a selyembélése lássék. (Harmadik modell).

a költészetet nem tanulták, de dalolnak...

Ezek a költők éber szemmel járnak a szegény falusi portákon, látják a hálóru, a forradalom pusztításait, a kisebbségi sors következményeit. Ők igazai osztályosai a mának. Szívtükön, lelkükön végigreng sok érzés, gondolat és keresik a megoldást. Őszinték és igazak, telve felelőséggel népünk iránt. Kítűnik, hogy a magyar falu milyen tisztán és világosan látja helyzetét, milyen erőből merít vigasztalást és milyen komolysággal kutatja a kibontakozás útját.

És a mi utunk?... Hogy Kázmri megvilágításban: mi ugyanis olyan kocsinyek vagyunk?!

A négy szlovenszói falusi költő kötetével felelek Kázmérnek: de nagy a mi lelkünk emberi kulturája!

És elvégre az európai civilizáció sorsa mégis ezen fordul meg... **Vető György**

Az orosz-stílusú estélyi ruha felső része teljesen sima, a nyakán kis kivágással, úgy hogy az egész a primitív orosz ingre hasonlít. Gombok helyett egyetlen dísznek himzett vagy strass-motívumokat használunk, az ujjai pedig puffos paraszt-ujjak. Az alsó rész egészen karosu, a szabása pedig haránt-irányú. (Negyedik modell).

Ezt az új divatot, amely átmeneti állapotában bizonyára módosul még, különös színekkel teszik még sajtásosabbá, mint például jibolya, lovörös, szilvakék és ezek különböző árnyalatai vagy összetételei. A díszül használt fém-motívumok pedig azt az ünnepi varázst adják ezeknek a ruháknak, amely az orosz templomi képekről árad felénk.

Mindent egybevetve: ez a divat az egyéniség divátja, azoké, akik számára a ruha több, mint szükséges valami.

Filter-hatások

A filter hosszú időken át talmi eleganciának számított, miért is azt minden előkelően öltözött hölgy a leghatározottabban visszautasította.

Amióta azonban újra megbecsülik a gazdag díszítéseket s minduntalan felfedezik a régebbi korok hatásos díszeit, azóta a filter is népszerű lett s ez csak előnyére válik sok ruhának, amely gazdag díszítés által egészen újja lesz.

Vegyünk például egy sötét ruhát, mint az ábránkon látható, amely szerénységében talán megfelelő délutáni viseletnek, de estére túlságosan egyszerű és hatástalan volna. Ebben az esetben egy rágombolt, filterrel himzett gallér egyszerűen teljesen előírásos estélyi ruhává varázsolja a legegyszerűbb selymruhát is, úgy hogy azt színházba és társaságba egyaránt nyugodtan felvehetjük.

Az estélyi öltözék

magával a ruhával még nem komplett, mert a ruha kiegészítésére és a hatás fokozására még egy-két el nem hanyagolható apróság is szükség van.

A lassu, de előrelátható gazdasági fellendülés magával hozza majd a bálók és egyéb estélyek szaporodását, ezek viszont újra néhány divatkérdést vetnek fel.

Általában a legyező-divat visszatéréséről beszélnek. Ezek a legyezők, mint anyáink idejében, toll és csipke kombinációk, eselleg rajtával sulyosbóva. (Lásd a képet).

Az új divatnak képzeletdus stílusa megkívánja az esti táskák és koztyúk gondos és művészi kidolgozását is. Ezeket fém vagy selyemfonalakkal hímézik, miközben érvényre jut a keletázsai művészet, amely tudvalevőleg évek óta nagy szerepet játszik az iparművészetben.

(Folytatás a 24-ik oldalról)

Szálljon ezután is a szép nóta,
Tudja meg a világ: élünk és vagyunk.
Kerül még e tájon vadvirág és rózsa
S hogy dalba szépül minden bánatunk!

(Veres Vilmos: Csendüljön fel a dal).

A negyedik szülőfalujának örül nagy szeretettel:

Itt születtem, az én falum,
Itt huzzák lábamra sarum
Kicsi voltam...
Örültem csörgőnek, títznek,
Gyermek évek idefűznek.
Hozd kis falum.

(Agárdy Zsigmond: Edes kis falum).

Négy költő egymás mellett, akiknek lelke kinccsüket oszt. Középszkolát, egyetemét nem jártak,

R · E · J · T · V · É · N · Y · R · O · V · A · T

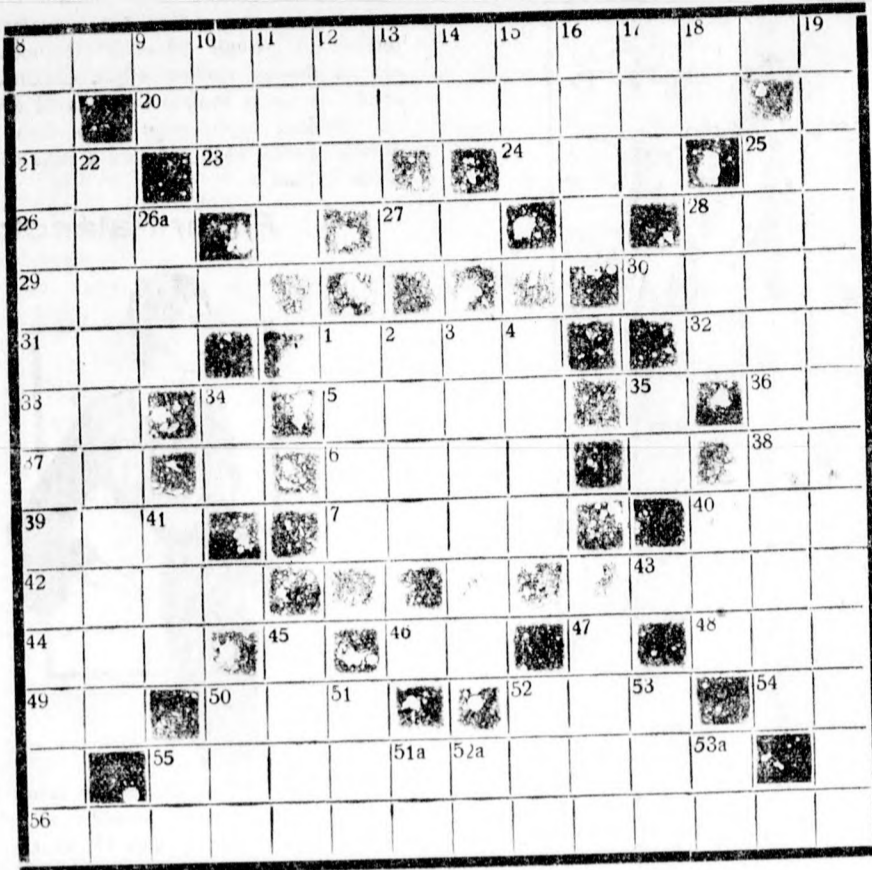
Rejtvény szelvény
január 13

← Kívágni →

Rovatvezető: Vig Erzsébet

Keresztrejtvény

Közzli: Barth Sándor, Noviszád

A megfejő neve és címe: _____

Vízszintes sorok: Kereszt-számrejtvény: 1. Ebben az évben született a 25-ös függőleges. 2. Vissza: Ebben az évben született a 20-as vízszintes. 3. Ebben az évben született az 56-os vízszintes. 4. Vissza: Ebben az évben március 13-án süllyedt el a Titanic.

Vízszintes sorok: 8. A legnagyobb élő filmkémikus, 20. Vissza: Politikai egyéniség kinek a nevét az egész világ ismeri, egy betű híján, 21. Óserdei állat, idegen nyelven, 23. Milyen nap van máma?, 24. Nem a tiéd, az ..., 25. Mássalhangzó duplázva, 26. Vissza: Szaglószer, 27. Odafelé: ahol az, vissza: háziállat, 28. Hát ugy? ... ugy? Rossz magyar szó, 29. Mocsvári, ..., 30. Vissza: szerbül templomot jelent, 31. Nemes, idegen nyelven, 32. Vissza: Vám idegen nyelven, 33. Egy tuskós állat mássalhangzóval, 36. Igen, franciául fonetikusan, 37. D H, 38. Amin a vonat fut, mássalhangzóval, 39. Bibliai nevezetességű hegy, s ..., 40. Ali p. ..., török ur, 42. Csuf betűi keverve, 43. Nem zöldfejű, 44. Kerület rövidítve, 46. Oda: télen szokott lenni, vissza: felsőhajtás, 48. Mint a 23-as, 49. Személyes névmás, 50. Ilyen toll is van, 52. Olyan, az ögyszerű betű kihagyásával, 55. Vissza: Egy híres magyar színésznő, aki egy pár hónappal ezelőtt egy világhíres lengyel énekesnek lett felesége (?), 56. Az a nagy német filozófus, akinek műveit az örök bibliája néven emlegetjük, 54. Ezen szoktunk járni, a lovaknak külön van.

Függőleges sorok: 1. Ebben az évben született az 55-ös vízszintes. 2. Ebben az évben született a 22-es (vissza), függőleges, az asztrófizika megalapítója, 3. Ebben az évben született a 3-as vízszintes. 4. Ebben az évben született a 3-as függőleges (vissza).

Függőleges sorok: 3. Egy világhíres angol író, 22. Az asztrófizika megalapítója, 26a. Német autómárka fonetikusan, 9. Minden árunak megvan az, 10. Vissza: Idegen nyelven tenger fonetikusan, 11. Ő hallja, 12. Női név becézve, 13. Téli sport szerszám, 14. Német összetett betű, 15. H F Ő, 16. Alszik félműltban, 17. Neves amerikai költő, 18. Enekelő szócska, 19. Hol volt meg minden luxus és komfort és 1912-ben szerencsétlenül járt 13. március, 28. Néma állat, 25. Igy írta magát alá egy híres francia filozófus, 35. Oda: Ha valakinek ideje van, ..., ér, vissza: minden árunak megvan, 41. Csak, idegen nyelven, 40. Szegény, idegen nyelven, 55. Összetett idegen betű, 50. Szellemi munkás, 45. de Chin,

szövet, 51. Vissza: Én, latjúl, 51a. Idegen prep., 52a. Felsőhajtás, 52. Vissza: nagy víz, névelővel, 47. Emelő ..., 53. Közel idegen nyelven fonetikusan, 53a. Ur, angolul rövidítve.

Rejtvénymegfejtés

A múlt vasárnapi számban megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése.

Vízszintes: 1. Falu, 4. Olt, 7. Kurta, 11. Az adoma, 14. Er, 15. Ma, 17. Szamosra, 19. Ha, 20. Alkot, 22. Zerge, 24. Tor, 25. Vigad, 26. Yrp, 29. Magát, 31. Só, 32. Azé, 34. Uszó, 36. Végén, 37. Hadur, 39. Iv, 40. Is, 42. Kocsmá, 45. Kaz, 48. Ere, 48. Lízé, 49. Ki, 50. Olg, 52. Omega, 54. Ej, 55. A tanerő, 57. Közleledne, 62. Nem, 36. Benne.

Függőleges: 1. Fama, 2. La, 3. Uzsoza, 4. Oda, 5. Lomnítzi, 6. Tmo, 8. Ugar, 9. Teher, 10. Ara, 12. Azt, 13. Aszal, 16. Alt, 18. Red, 21. Komédia, 23. Gyógyszertár, 25. Vás, 27. Panna, 28. Nahe, 30. Gur, 31. Sé, 33. Za, 35. Ov, 36. Violon, 38. Uszó, 41. Meg, 43. Cinege, 44. Mégő, 45. Kijön, 47. Látná, 49. Kék, 51. Lel, 53. Ze, 59. Em, 60. Em, 61. Le.

Bélveg

Rovatvezető: Dr. Dürbeck F.

Miért vagyok a Noviszádi Filatelista Egylet tagja? Ezáltal sokkal nagyobb eredménnyel gyűjthetek bélyeget. A tagok rendelkezésére egy könyvtár áll, melyben a legújabb és legjobb szakkönyvek, azonkívül azonban a legfrissebb szakkalok is megtalálhatók. A tagok szakszerű tanácsokat kapnak. Különböző kedvezményekben részesülnek, ezáltal előnyösen szerezhetnek be anyagot, csere útján, vagy kereskedőktől. Minden tag igénybe veheti a csereközpontot, ezáltal duplán tud adhat és a hézagokat kiöltheti. Nagy előnyököt biztosít a filatelista cikkek beszerzési központja is, ezáltal minden bélyeggyűjtéshez szükséges eszközt jutányos áron szerezhet be. Ezenkívül minden tag ingyen kapja a jugoszláv filatelista szövetség hivatalos lapját a „Filatelista“-t. Tagsági díj csak 5 dinár havonként.

„Filatelista“. A havi folyóirat kiadóhivatala reméli, hogy az érdekeltek az újságot idejében megkapták. A közbeeső ünnepek miatt egy kis ké-

sedelem elkerülhetetlen volt, de az elmúlt hét végén mégis postára adtuk. Aki a lapot nem kapta meg jelentse ezt a kiadóhivatalnak, egyszersmind mellékelje pontos címét, hogy az újságot minél előbb rendeltetési helyére juttathassuk. Esetleges kívánságokat, valamint felszólalásokat a kiadóhivatalon kívül a helyi képviselők is elfogadnak. Helyi képviselőink: Beogradban: Ljuba Cvetković, Ovčarska ul. 5. Zagreb: Pavao Bayer, Račkoga 1. Ljubljana: Vaso Samec, Kralja Petra trg 2. Sarajevo: dr. Ali Onnan Mehmedagić, Državna bolnica. Sombor: Milivoj Palanački, Kralja Petra 9. Skoplje: Teodor Mrazek, Stojana Novakovića 47. Novi Vrbas: Edmund Seidl, veletrgovac. Makarska: Luka Klarić. Dubrovnik: Leopold Sornstajn, gradski tonkino. Maribor: Ing. Henrik Mohorčić, Vrbanova 63.

Tagjaink kívánsága szerint közöljük a Szent katalógus pótlapjainak jugoszláviai gyászkeretes bélyegek árjegyzéseit:

25 para —.05, —.05; 50 para —.10, —.04; 75 para —.15, —.08; 1 dinár —.20, —.04; 1.50 dinár —.25, —.05; 1.75 dinár —.30, —.08; 3 dinár —.60, —.10; 3.50 dinár —.70, —.25; 4 dinár —.80, —.30; 5 dinár 1.—, —.60; 10 dinár 2.—, 1.—; 15. dinár 3.—, 2.—; 20 dinár 4.—, 2.50; 30 dinár 6.—, 4.50. Michel, valamint Yvert pótlapok eddig még nem jelentek meg, illetve ezen árjegyzéseket nem hozták. Mivel tagjaink nagy része Michel-alapon gyűjt a pótlapok kiadása után rögtön közölni fogjuk olvasóinkkal ezen jegyzéseket is.

Jöjjön el a Noviszádi Filatelista Egylet esztendő estélyére! Mint már jelentettük a NFE jövő szerdán kedélyes társas összejövetelt rendez tagjai és azok hozzátartozói részére, melyen jó zene, tánc és tombola fog vidám hangulatról gondoskodni. A tombola kellemes meglepetéseket hoz, mert tréfas dolgok mellett igen értékes bélyegnyeremények is lesznek. Felkérjük tagjainkat, hogy minél nagyobb számban jöjjenek el.

Utolsó számunkban jelentettük, hogy Menrath ur e hó 21-én előadást tart. Ezen hírünkbe tévedés csuszott be, miután ezen előadás a csereest alkalmával, e hó 23-án lesz megtartva. Ugy a kedélyes estén, mint az előadás alkalmával belépődíj nincsen. Vendégeket szívesen látunk.

Már Noviszádon is kaphatók a gyászkeretes Oplenac bélyegek. A repülő sorozat 3 dináros értékű, mint már jelentettük gyászkerettel látta el a postaigazgatóság és január elsejétől kezdve forgalomba hozta őket. A bélyegek nem csupán repülőpostaküldeményekre használhatók, hanem a rendes postaforgalomban is érvényesek.

Minden szám „Filatelista“-hoz egyleti közleményeket is kapcsolunk, ezekben bőven számolunk minden a tagokat érdeklő eseményről. Tagjaink kísérjék figyelemmel ezen mellékleteket.

A fontosabb és aktuálisabb témákról természetesen továbbá is beszámolunk a Reggeli Újság vasárnapi bélyegrovatában, azért felhívjuk tagjaink figyelmét ezen rovatra.

SZÖVETSÉGI HIREK:

A beszerzési központ vezetője Zágrebba költözött és ezért minden levél ezen címre küldendő: Ervin Zwerger, Zágreb, Jagodnjak br. 23.

A szövetségi vezetőséget sikerült néhány igen neves szakértővel megerősíteni, akik igen előnyös feltételek mellett megvizsgálják a szövetségi egyesületek tagjainak bélyegeit. Ezen alkalommal csak az egyes szakértők neveit közöljük, legközelebb azonban tudatjuk majd a feltételeket is. Albánia: Zef Prendushi, Shkoder (Skadar). Olaszország: Dr. Emilio Diana, Roma Via Vittorio Colonna 40. Románia: J. W. von Witzleben, Bucuresti, str. Lipscani 33. Lengyelország: prof. Stanislaw Mjksztewski, Krakow, Sokolska 13. Oroszország: C. Schmidt, Berlin—Zehlendorf, Feldfichten 2; Sergije Manzelej, Beograd, Jovana Ristića 27; az első oroszországi szakértő csak a cári Oroszország bélyegeivel foglalkozik, míg a második úgy a cári, mint szovjet Oroszország bélyegeit vizsgálja. Németország: Heinrich Köhler, Berlin, W. 8, Friedrichstrasse 166. Görögország: Alekszandre G. Argyreopoulos, Athenes, rue Kriezotok 11. Franciaország: G. Gilbert, Paris, rue le Peletier 51.

BUDAPEST II

- 18.05—18.45: Gáti István brácsázik zongorakísérettel.
- 18.50—19.40: Bura Géza és cigányzenekara.
- 19.45: Idegenforgalom Svájcban, Márkus Béla dr. előadása.
- 20.20—21.40: A rendőrség fuvózenekara. Vezényel Szöllőssy Ferenc.
- 21.45: Hírek, időjárásjelentés.

Szombat, január 19

BEOGRAD

- 8.55: Műsor ismertetés.
- 9.00: Pravosláv istentisztelet átvitel.
- 10.45 óra körül helyszíni közvetítés a vízszentelésről, utána tarka műsor.
- 11.50: Pontos idő.
- 12.00: Jugoszláv hangverseny.
- 1. Rendla: Induló, 2. Bincsksi; Liljan és Omorika, nyitány, 3. Bosnjakovics: A régi bitőlől, 4. Szedlacssek: Beograd éjjel, egyveleg, 5. Brodli: Nisról és környékéről, egyveleg, 6. Frejt: Szerb tánc, 7. Rendla: Kóló.
- 13: Hírek.
- 13.15: Jankovics Sztanoje beogradi operanének népdalokat énekel zenekari kísérettel.
- 13.40: Az Avata hírei és pontos időjelzés.
- 15.30: Előadás a si-ről.
- 16.00: A katonai fuvós zenekar hangversenye.
- 1. Linke: Jindra császársága, nyitány, 2. Rektenvald: Monyuskoljana, nyitány, 3. Schmelting: Szerenád, 4. Leopold: Jugoszláv gyöngyök, egyveleg, 5. Petit: Gracieux habill, 6. Csizsek: Furulya, egyveleg, 7. Strabec: Dalmát sajkás, 8. Schneider: Gyémántok és gyöngyök, opera revü, 9. Stolz: Nant, 10. Muhvics: A szlovén, szerb és horvát.
- 18.40: Pontos idő és műsorismertetés.
- 18.45: A színtek és piramisok országában, Szimonovics Brane előadása.
- 19.15: Hírek.
- 19.30: Jugoszláv nemzeti óra.
- 20.00: Levova Mile énekkoncertje.
- 20.40: Átvitel a Kolarac népegyetemről: Az orosz zeneegylet nagy hangversenye. Vezényel: Szlatin Iljja.
- 1. Pergolezo: Stabat mater, 2. Beethoven: Hangverseny, 3. Csajkovszki: 6. számú szimfonia.
- Szombatban 21.30: Pontos idő és az Avata hírei.
- 22.30: Tarka műsor, hanglemek.

BUDAPEST

- 6.45: Torna. Utána Hanglemek. 10: Hírek.
- 10.20: Tábori posta 1915-ből (felolvasás). 10.45: Mit nézzünk meg vasárnap? (felolvasás, 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.

A REGGELI ÚJSÁG HETI RADIOMUSORA

- 12: Déli harangszó, időjárásjelentés.
- 12.05: Hanglemek, Kelen Péter Pál képviselőtől. Klasszikus zene.
- 12.35: Hírek.
- 13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés.
- 13.30: Schwarz János és fiai, János és Oszkár különleges hangszereken játszanak.
- 14.00: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek.
- 16.10: Ezeresterműhely. (Harsányi Gizi előadása).
- 16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek
- 17: Az autóvezető és a gyalogláró, Csárdar-Ab-ráni Dezső előadása.
- 17.50: Frits Miklós gitározik.
- 18.10: A rövidhullámok a gyakorlatban, Zakariás János előadása.
- 18.45: Közvetítés a Rajna cukrászdából, Kalmár Rezső és Balázs László szalonkvintettjének műsora.
- 19.15: Flora és a trékkli, Nemeth Károly elbeszélése.
- 19.45: Színműelőadás a Stúdióban. „Aranyigazság”, falusi életkép hat színben. Irta Lukács István. Rendező Kiss Ferenc.
- 21.30: Hírek, időjárásjelentés.
- 21.50: Közvetítés a Keszev-éteremből. A Bach maun szalonkvintett műsora. Capua: O sole mio; Oh, Marie. Strauss Oszkár: Legénybucsu, keringő, Szerenád a Tisza-ház előtt, Márkus Alfréd: Dalke, ringó a Meseautó c. filmből, Morena; Itallo Bécs. egyveleg. Lazzaro: Nalale, tangó, Lajtai: Tangó a Nápolyi kaland című operettből.
- 22.40: Az Operaház tagjaitól alakult zenekar. Vezényel Fridl Frigyes.
- 0.05: Hírek.

BUDAPEST II

- 18.15—18.40: Közvetítés a Rajna cukrászdából. Kalmár-Balázs szalonkvintettjének műsora.
- 18.50: A Földművelésügyi Minisztérium mezőgazdasági felőrája.
- 19.55: A kancuk szerepe a világgazdaságban és politikában, Rátz Kálmán előadása.
- 20.40—22: A Budapesti Férfi Dalegylet fennállásának 60 éves jubileuma alkalmából rendezett díszhangversenynek közvetítése a Zeneművészeti Főiskola nagyszínházban. Közreműködik a Budapesti Szimfonikus Zenekar. Vezényel Dötsch Zoltán, 1. Goldmark: Sakuntala, nyitány, 2. Unnepi beszéd, Elmondja Puréli Győző dr. a Budapesti Férfi Dalegylet elnöke, 3. Szabados Béla: Messze valahol (előő előadás), 4. Thomé F.: Legenda. Hárlán előadja Szarvas Klári (zenekari kísérettel). Dötsch Zoltán: Missa solemnis in honorem Sancti Josephi. Előadja a Józsefvárosi Énekkar Egyesület és a Budapesti Férfi Dalegylet énekkara. A szoprán-szólistát Hoffinger Edéné, a tenorszólistát Bánhidti Lajos énekl. Orgonál Gabry László, vezényel a szerző.
- 22.05: Hírek, időjárásjelentés.

RÁDIOMŰSOR

1935 január 13-tól 19-ig

Vasárnap, január 13

BUDAPEST:

- 9.15: Hírek, 10—10.55: Református istentisztelet a Kálvin-feri templomból, Prédikál Ravasz László dr. püspök, — 11—12.15: Egyházi népek és szentbeszéd a Jezus Szíve templomból, Szentbeszédet mond P. Bangha Béla dr. jázultársasági házfőnök. A szentbeszéd mise után van.
- 12.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés.
- 12.30: Az Operaház tagjaitól alakult zenekar. Vezényel: Rajter Lajos.
- Szombatban: „Rádiókrónika”, Elmondja: Papp Jenő.
- 14.00: Hangtanz bemutatón. Patria-Ultravox lemezek, Kelen Péter Pál képviselőtől.
- 15.10: „A prémyutányasztás jövendelműsége”. Léhrani Odón előadása.
- 16.00: Zenedélután közvetítése Hubay Jenő dr. palotájából.
- 17.45: „Kuruc-sors”. Reva Dezső előadása.
- 18.20: Szarvas Klári hárlatik.
- 18.50: „Az apostol”. Tomay Cécile elbeszélése. Felolvassa Kovách Ernő.
- 19.20: Feleki Rezső énekel, zongorakísérettel.
- 20.00: Színműelőadás a Stúdióban. „A vő gazember”. Színmű 3 felvonásban, Mikszáth Kálmán regényének felhasználásával írta Harsányi Zsolt. Rendező: Odrý Árpád.
- Utána kb. 21.50: Hírek, sport és ügétőverseny-eredmények.
- 22.10: Közvetítés a Hungária szállóból. Magyar Imre és cigányzenekara muzsikál.
- 23.15: Közvetítés a Patria kávéházából. A Mándis jazz zenekar műsora, Orbán Sándor énekszámaitval.
- 1. Szlatinay—Békéffy: Kis Conchitám — pasodoble, 2. Warren: Gigolet és Gigolet — foxtroli, 3. Schleifer: A tenger, 4. Agoston: Groszok — foxtroli, 5. Damith Endre: Komédia-fox, 6. Radó-Szecsény: Nagyságos asszonyom — tangó (Orbán), 7. Pényes—Mihály: Szeressen egy kicsikét — foxtroli, 8. Báryai—Nador: A szívünk ha fáj — keringő (Orbán), 9. Haich Béla: Song — foxtroli.
- 0.05: Hírek.

BUDAPEST II

- 14 órától 15 óráig: Nagy Izabella magyar nőfőket énekel Veres Lajos és cigányzenekara kísérettel.

BEOGRAD

- 8.55: Műsorismertetés, 9: Tornaóra, 9.30: Istentisztelet a pravosláv püspöki templomból, 11.10: Vizállásjelentés, 11.30: Előadás a szövetségesekről, 11.59: Pontos idő.
- 12: A rádiózenekar déli hangversenye.
- Goldmark: Szakuntala, nyitány, Meyerber: Robert árdög, operabránd, Bizet: Az arlezi nő.
- 13: Hírek.
- 13.15: Joties Dobrivoj népdalokat énekel.
- 13.40: Az Avata hírei és pontos időjelzés.
- 15: A posta alkalmazottak énekkarának hangversenye.
- 16: A rádiózenekar hangversenye Drauszaly—Laptev Szofia közreműködésével, Jokszimovics: Mladá Szrbija, induló, Lalo: Iszai király nyitány, Arenszki: dalok, Bincsksi: Griyna, Mokranjac: XI. dalluzár, Tijardovics: Szerettem, Bellini: A putitánok, Rachmaninov: Románc, Schubert: Szerenád (éneklő Drauszaly), Fetris: Emlékezés Offenbachra, Per: Tavasz reggel, keringő, Planquet: Corneviljai harangok, ábránd.
- 18.55: Pontos idő és műsorismertetés.
- 19: Jankovics Sztanoje operanének hangversenye.
- 19.30: Jugoszláv nemzeti óra.
- 20: Luigini: Egyiptomi balett (hanglemek), 20.20: A szerelmes levél, Trifkovics Kosztia vigjátéka.
- 21: A királyi gárda zenekarának hangversenye. Vezényel Pokorni Dragutin főkapornagy, Urbán: Morava, Csizsek: Egy nap a beogradi helyorség cletéből, Rendl: Szerb egyveleg, Offenbach: Hoffmann meséi, töredékek, Fekete szemek, orosz népmán meséi, Nisról és környékéről, Leoncavallo: Prologus a Bajazótkból, Zajc: A bojszta boszorkány ábránd, Csizsek: Jugoszláv dalokszoru.
- 22: Pontos időjelzés és az Avata hírei.
- 22.45: Denis Ruzsa népdalokat énekel.
- 23.15: Cscevegés.
- 23.45: Varmava patriárka beszédének átvitel a pravosláv püspöki templomból.
- 24.30: Tarka műsor (hanglemek).

Hétfő, január 14

Dalok: Dóczy József: Darnadar után indult; Nagy a kenyér; Fíz pár csokor; Mikor én a dalos madárt hallgatom; Várady Aladar: Hajlik a fejem; Igyardó Zoltán: a) De sötétlik a fekete felhő; b) Csopodar a szive, csalogat a szeme; Stephanides Károly: a) A kertemben a sok virág; b) Vigyázza-tok ti kövesdi lányok; Balács Arpád: a) Ha volna egy inakönyvem; b) Gyere haza kincsem; c) Most még hideg van; d) Mit keres a temetőben; e) Gyere ide édes; f) Mint a többi ezer asszony.

15.15—16.00: Hanglenezek: Kelen Peter Pál képviseletéből.

1. Robinson: Every boy's going but me — fox-trot; Billy—Ornith: Get away old man (Durium tánczenekar); 2. Strauss János: Becsi vér — keringő (Durium tánczenekar); 3. Vaccari—Carbone: Andiamo lontano — tangó; 4. Lazaro—Bixio: Cam-peane — tangó (Durium tánczenekar); 4. Brod-szky—Brandt: Was kann so schön sein — angol keringő; Stolz—Gilbert: Ein Lied; ein Kuss; ein Maedel — slowfox (Durium tánczenekar); 5. Heymann—Gilbert: Das ist die Lie der Matrosen — induló; Heymann—Gilbert: Pontenero — pas-doble (Durium tánczenekar); 6. Alford: Cuore in-dole (Durium tánczenekar); 7. Fajó—Santi: Was that the human thing to do? — slowfox; Fiorito: Now that you're gone — slowfox (Durium tánczenekar); 8. Pál: How are you? — kvikstep; Raymond—Wal-lace: When they're of the love parade — kvik-step.

16.05—17.10: A Maria Teresia I. hercevd-egylezred zenekara.

17.15: „Hogyan kapták nevüket a regénybőrök”.

19.40: „Massolm” Ciszán Béla előadása.

20.20—21.25: Mell's vonósnégyes.

21.30: Hírek, időjárásjelentés.

21.30—22.30: Közvetítés a Beross kévéházból. Hirtely László jazz zenekara; műsora, Szántó Gyula énekstámmal.

BÉCS, 8.15: Ébresztő, 8.55: Hanglenezek, 9.40: Isteniszület, 11.20: A bécsi szimfonikusok hang-versenye, Tokács Jenő zongoraművész közreműkődésével, 12.30: Szórakoztató zene, 15: Időjelzés, 16.05: Takács Jenő zongorázik, 17: Tánzene, 18.55: Hírek, 10.05: Kamarazene, 20.05: Duppelt verlobt, Petcuni, háromfelvornisos vígjátéka, 21.30: Hírek, 22.05: Hangverseny, 23.45: Tánzene.

Az összes német állomások, 6.35: Hamburg Hangbör ébresztője és hangversenye, 18.15: Stutt-gart hangversenye, 9.15: Frankfurt evangélikus is-tenszulete, 10: Frankfurtból katolikus istenszulete, 10.30: Stuttgart hangversenye, 12: Köln hangversenye, 14: Frankfurt szórakoztató zenéje, 20: Frankfurt hangversenye, 22: Köln szórakoztató zenéje, 23: Leipzig szórakoztató zenéje, Stuttgart tánczenéje közlik.

PRÁGA, 17.30: Hanglenezek, 19.05: Operet-zene, 20.55: Hangverseny, 23.30: Schrammelzene Bránból.

BEGRAD:

9.25: Műsor ismertetés, 9.30: Isteniszületévtől a pravoszláv szék-egyházból.

11.30: Vizálásijelzés.

11.40: Nemzeti zene (hanglenezek).

11.50: Pontos idő.

12: A rádiózenekar jügoszláv hangversenye, Pradolovic: Polisevics, induló, Zajic: Dubravka, nyitány, Kuszics: I számú szimb. tánc, Mokranjac: IV. dalház, Hriszics: A Jeske, Golovac: Tan-cok, Mokranjac: XIII. dalház.

12.45: Tűzsele.

13.00: Hírek.

13.15: Popovic: Vladeta operaténkes népdalo-kat énekel.

13.40: Az Avala hírei és pontos időjelzés.

16: Albin Jilic előadása a szerzői jogról.

16.30: A rádiózenekar délutáni hangversenye, Andrejevics: Veszela je Szabadja induló, Jenko: Uldozás, nyitány, Golemovics: I számú falusi tán-cok, Dorzsis: I számú szlovén tánc, Leopold: Lengyelország, egyveleg.

17: Mihovojevics Lyubira népdalokat énekel, nekari kísérel mellett.

18.25: Pontos idő és műsorismertetés.

18.30: Német nyelvtan.

19: Két népdal (hanglenez).

19.15: Hírek.

19.30: Jugoszláv nemzeti óra.

20: Közvetítés a zágrébi nemzeti színházból.

22: Pontos idő és az Avala hírei.

BUDAPEST:

6.45: Torna, Utána: Hanglenezek, 10.00: Hírek, 10.20: „A lochnessi szörny és más állatfergetes régi kalandárimondból”, (Felolvasás), 10.45: „Món-kis lelkő” (Felolvasás), 11.10: Nemzetközi vízföl-zéselőjelzés.

12.00: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés.

12.05: Tokaji Andrács gondnokküzik, zongorakísé-rettel.

Közben kb. 12.30: Hírek.

12.55-től az állásalan zenészek szimfonikus ze-nekara, Vezényel Melles Béla.

13.20: Pontos időjelzés, időjárás és vizálási-jelzés.

14.40: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfor-lyambírek.

16.10: A rádió diaktévéje, „Olvasunk együtt” Nemeth László előadása.

16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

17.00: Bertha István szalonzenekara.

17.55: „Létkelendők”, Clementis Ervin dr. elő-adása.

Herr sieht sich nach Dir, slowfox, Abraham Pál: Du bist mein Glück, slowfox, Warren: Oh that kiss, fox-trot, Mignel: My Donna Rita, spangol onestep, Di Capua: O sole mio: Di Capua: Maria, Mari: nopolý dal, Bixio: Cielo d' Havi, fox-trot, Zentoni: Rido, fox-trot, Curci: La tua bocca dice: Noi, tan-go, Capisch: L'edera, Grosz: Wer nimmt die Liebe ernst, keringő, Jermann: Eine kleine Reise im Frühling mit Dir, keringő, Bixio: Siffo con te, slowfox, Bixio: L'amore coste, Jack Lemon: She was only a postmasters daughter, fox-trot, Drink up, kvikstep.

18.20—19.40: Az Operaház tagjából alakult ze-nekar, Vezényel Friedl Frigyes.

19.45: A „Száz könyv” sorozatban Fabius Mi-hály előadása.

20.10—22: A Szekesfővárosi Zenekar alasz hang-versenye a Vigadó nagyereméből, Vezényel Orosle Picardi, Közreműködik a Szekesfővárosi Zenekar és Svéd Sándor.

22.05: Hírek, időjárásjelentés.

BÉCS, 12: Hanglenezek, 13: Hírek, 13.10: Hang-verseny, 14: Hírek, 15: Tűzsele, 16.05: Hírek, 16.10: Hanglenezek, 17.30: Zongoraszámok, 19.05: Hírek, 19.40: Zenei egyveleg, 21.20: Hírek, 21.30: Bérzene, 22: Organhangverseny, 22.30: Hírek, 23: Tánzene.

BERLIN, 12, 13.15, 14.15, 16: Zene, 19: Trou-badur, Verdi 4 felvonásos operája, utána tánczene, 10.14, 20, 22: Hírek.

Műsorom: Fehér, Grieg, Hanssger, Szabó és Oroszka dalai.

19.15: Hírek.

19.30: Jugoszláv nemzeti óra.

20.00: Átírtel Zagreből.

22.00: Pontos időjelzés és az Avala hírei.

Utána: Ljubics Edó énekel a Kaszinó étke-méből.

BUDAPEST:

6.45: Torna, Utána Hanglenezek, 10: Hírek, 10.20: Közvetítés apróságok (felolvasás), 10.45: Jif-ségi közlemények (felolvasás), 11.10: Nemzetközi vízfölzészólási.

12: Déli harangszó, időjárásjelentés.

12.05: Szimfon Szeregi balajkazenekara.

12.30: Hírek.

13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizálási-jelzés.

13.30: Sovinszki—Karnózi szalon- és jazz-zene-kara, Strauss János: Ögánybáro, nyitány Gröschl-Venusz birtalmában, keringő, Grossmann: Vajták szelleme, csárdás, Grieg: Solveig dala, Oscheit: O, sole mio, átna, Grünfeld: Kis szerenáda; Banyai Aladár: Mót szerzem negy, dalkeringő, Sanchiái Károly: Magyar szerenáda, Lehár: Paganini, operet-egyveleg, Magyar dalegyveleg.

14.40: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfor-lyambírek.

16.10: A rádió diaktévéje, A gazda és a tör-vény.

16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek

17: „Részai a vilákhöz örök panasza”, (Néhány szó az éremkötésről), Reith Tradar dr. elő-adása.

17.25: Berend Endre szalonzenekara.

18: Munkásféltára.

18.30: A szalonzenekar műsorának folytatása.

18.55: A balatonai jégfolytörés, Horvay János és Benacsék Jenő párbeszéde.

19.25: Az Operaház előadásának közvetítése, Tosca, melodráma 3 felvonásban, Szövegét Sardou Viktor drámája nyomán írta Illica E. és Giacosa, Fordította Várady S. Zenejét szerzte Puccini.

Az I. felvonás után kb. 20.25: Sportközlemé-nyek.

A II. felvonás után kb. 21.30: Hírek.

Az előadás után kb. 22.20: Időjárásjelentés.

Majd: Közvetítés a Debreceen-térből, Kur-rina Simi és égenyzenekara muzsikál.

23.15: Közvetítés a Britannia-színházról, Jethu-mann Ede jazzzenekarának műsora, Warren: Fox-trot, Johnston: Fox-trot, Revel: Fox-trot, Vennit: Jazzszerenáda, Casirudo: Tangó, Fildes—Harmet: Nizzában így szokás, tangó, Claret: Keringő, Fe-nyes Mihály: Rendes kisbány, fox-trot az „Emmi” című filmből, Holly: Tangó, Leitai—Vadnai: Me-gának köszönöm, tangó, Márkus—Harmath: Le-gyen esze, fox-trot a „Meseantó” c. filmből, 0.05: Hírek.

Péntek, január 18

BEGRAD:

10.45: A napi műsor ismertetése.

10.50: Vizálásijelzés.

11.00: A rádiózenekar hangversenye.

1. Krenzer: Éjféli tábor Granddandi, nyitány, 2. Tovaosovszki: Népdal egyveleg, 3. Joshtomio: II. japán szvit, 4. Zimmer: Havannai szerenáda, 5. Zil-ber: Hegyi gyermek, keringő.

11.50: Fleta spangol dalokat énekel. (Hangle-nezek).

11.59: Pontos időjelzés.

12.00: Aranaki Alekszandar tamburazenekara muzsikál.

12.45: Tűzsele.

13.00: Hírek.

13.40: Az Avala hírei és pontos időjelzés.

16.00: A rádiózenekar hangversenye.

1. Linke: A Casanova opera nyitánya, 2. Lov-tángó: A cár és acs opera, baletzenéje, 8. Syde: Nyáreji multság, szvit.

16.30: Petrovics Milica népdalokat énekel zene-kari kísérettel.

17.00: Tornaóra.

18.40: Pontos idő és műsorismertetés.

18.45: Bugarinovics Malina operaténkesi dal-esje.

Műsorom: Fehér, Grieg, Hanssger, Szabó és Oroszka dalai.

19.15: Hírek.

19.30: Jugoszláv nemzeti óra.

20.00: Átírtel Zagreből.

22.00: Pontos időjelzés és az Avala hírei.

Utána: Ljubics Edó énekel a Kaszinó étke-méből.

BUDAPEST:

6.45: Torna, Utána Hanglenezek, 10: Hírek, 10.20: Közvetítés apróságok (felolvasás), 10.45: Jif-ségi közlemények (felolvasás), 11.10: Nemzetközi vízfölzészólási.

12: Déli harangszó, időjárásjelentés.

12.05: Szimfon Szeregi balajkazenekara.

12.30: Hírek.

13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizálási-jelzés.

13.30: Sovinszki—Karnózi szalon- és jazz-zene-kara, Strauss János: Ögánybáro, nyitány Gröschl-Venusz birtalmában, keringő, Grossmann: Vajták szelleme, csárdás, Grieg: Solveig dala, Oscheit: O, sole mio, átna, Grünfeld: Kis szerenáda; Banyai Aladár: Mót szerzem negy, dalkeringő, Sanchiái Károly: Magyar szerenáda, Lehár: Paganini, operet-egyveleg, Magyar dalegyveleg.

14.40: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfor-lyambírek.

16.10: A rádió diaktévéje, A gazda és a tör-vény.

16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek

17: „Részai a vilákhöz örök panasza”, (Néhány szó az éremkötésről), Reith Tradar dr. elő-adása.

17.25: Berend Endre szalonzenekara.

18: Munkásféltára.

18.30: A szalonzenekar műsorának folytatása.

18.55: A balatonai jégfolytörés, Horvay János és Benacsék Jenő párbeszéde.

19.25: Az Operaház előadásának közvetítése, Tosca, melodráma 3 felvonásban, Szövegét Sardou Viktor drámája nyomán írta Illica E. és Giacosa, Fordította Várady S. Zenejét szerzte Puccini.

Az I. felvonás után kb. 20.25: Sportközlemé-nyek.

A II. felvonás után kb. 21.30: Hírek.

Az előadás után kb. 22.20: Időjárásjelentés.

Majd: Közvetítés a Debreceen-térből, Kur-rina Simi és égenyzenekara muzsikál.

23.15: Közvetítés a Britannia-színházról, Jethu-mann Ede jazzzenekarának műsora, Warren: Fox-trot, Johnston: Fox-trot, Revel: Fox-trot, Vennit: Jazzszerenáda, Casirudo: Tangó, Fildes—Harmet: Nizzában így szokás, tangó, Claret: Keringő, Fe-nyes Mihály: Rendes kisbány, fox-trot az „Emmi” című filmből, Holly: Tangó, Leitai—Vadnai: Me-gának köszönöm, tangó, Márkus—Harmath: Le-gyen esze, fox-trot a „Meseantó” c. filmből, 0.05: Hírek.

A REGGELI ÚJSÁG HETI RADIOMUSZORA

18.25: Az Operaház előadásának ismertetése.
 18.30: Az Operaház előadásának közvetítése.
 „A nürnbergi mestersédlalokok”. Dalmat 3 felvonás.
 ban. Szövegét és zenéjét írta Wagner Richard.
 Az I. felvonás után kb.:
 20.00: „A nürnbergi mestersédlalokok megszüle-
 téséről és adomák Wagnerről”. Kilián Zoltán elő-
 adása.
 A II. felvonás után kb.
 21.10: Hírek, időjárásjelentés.
 Az előadás után kb.
 23.25: Közvetítés a Spolarich kávéházából. Rác
 Béla és cigányzenekarának muzsikája, Antók Ferenc
 enekszámaival.
 Dalok: Anvas—Tubi: Van egy mikor; Szeni-
 miklóssin—Domonkos: Murgács—Domonkos: Min-
 den nagy örömmek; Kalmár Tibor: Ha rossz vagyok
 hozzád; Népdalok: Lehullott a rózsalevél; Nagy a
 feje busuljon a lo.
 0.5: Hírek.

BUDAPEST II

18.10: „Völte filozófia Magyarországon”. Jó
 Tibor egyetemi magántanár előadása.
 18.45—19.30: Fenyves Alice hegedűl zongora-
 kísérettel.
 19.35: „Bacsányi”. Halász Gábor előadása.
 20.05—20.45: Hanglemek. Kelen Péter Pál
 képviseléstől.
 1. Offenbach: Orfeusz a pokolban — nyitány
 (Benjoni filharmonikusok). 2. Offenbach: Hoffmann
 meséi — bavarola (Szimfonikus zenekar). 3. Strauss
 János: Pizzicato polka (Szimfonikus zenekar). 4.
 Toselli: Szezenád (Cecy Barnabás zenekara). 5.
 Czibulka: Szivek és virágok (Szimfonikus zenekar).
 6. Kálmán Imre: Csárdáskirálynő — egyveleg (Ber-
 lini állami opera zenekara). 7. Dostal: Táncegy-
 veleg (Red Robert zenekara).
 20.50: Hírek, időjárásjelentés.
 21.10: Közvetítés a Ketterétteremből. Horváth
 Rezső és cigányzenekara muzsikál.
 BERLIN, 11.30: Hírek. 12: Hírek. 13.15: Régi
 operettek. 14: Hírek. 14.15: Könyv zene. 15:
 Tözsde. 16: Hangverseny Kölnből. 18.30: Dalok,
 19.20: Indulók, 20: Hírek, 20.10: Német mesterek,
 22: Hírek, 22.20: Tarka est.

HAMBURG

6.35: Leipzigi hangverseny. 7: Hí-
 rek, 6.10: Hanglemek. 11: Hírek. 11.30: Hang-
 verseny. 18.45: Tözsde. 19: Mozart utja Prágáig.
 20.10: Esti hangverseny. 22: Hírek. 23: Tarka est.

STUTTGART

7: Hangverseny. 10: Hírek. 10.45
 Orosz zene. 12: Hangverseny. 13.05: Hírek. 13.15:
 Hanglemek. 15.30: Albn dalok és táncok. 16:
 Hangverseny Münchenből. 17.30: Rokoko szvit 19.15:
 Müncheni füvésze. 20: Hírek. 20.10: A Deutsch-
 landsender Grusz Euch Gott alle mitepander. 22:
 Hírek. 22.30: Breslauer tánczene. 24: Frankfurti
 hangverseny.

A REGGELI ÚJSÁG HETI RADIOMUSZORA

17: „Gazdatanfolyam: Az okszerű takarmányo-
 zás XI. rész”. Zajlay Artur dr. ny. kísérletügyi
 igazgató előadása.
 17.35: Közvetítés az Osterde kávéházából. Char-
 les Gaudriót szalmazenekekarának műsora Kalmár Pál
 enekszámaival. Strauss: Perpetuum noble. Joh-
 stor: Slofox. Kola Szécsen: Vallomás (Kalmár).
 Charly Gaudriót szaxofonszólója. Brodzski Miklós:
 Kleiner Leutnant Annemaris, foxtrott. Sándor—Já-
 vor: Már megittem a kegyerem javát (Kalmár). Mein
 ken: Blues (trombitaszóló). Wood: Foxtrott. He-
 tényi—Heidelberg—Kovács: Agó Madame, tangó.
 (Kalmár). Hangosfilm- és operettütdonságok (Kal-
 már).

18.25: Angol nyelvtanítás.

19: A Nyiregyházi Tiszviselő Dalkör hangyer-
 senyének közvetítése a nyiregyházi Városi Szín-
 házból. Vezényel Krecsák László. Európai nemzo-
 tek nép- és műdalából, bemutató hangverseny. 1.
 Demény Dező: A tamási bíró háza. 2. Pettinato:
 Serevissima, szerenád (olasz). 3. Druhij: Bonnie
 Charlie; b) Druhij: Sigh no more (angol). 4.
 Ph. Oconomides: Diamandó (görög). 5. Lachmann:
 a) Piesn pasztusza (fuvolakísérettel); b) Ulani, ulani
 sa (lengyel). 6. Sztára Sándor: Sej besoroztak
 7. Szohor Pál h. polgármester előadása: „Nyiregy-
 házi taliga”. 8. Edgner: Som strajnan uppa (svéd).
 9. Bre Sztojane (bolgár). 10. Merikantó: Lohdutus
 (finn). 11. Barron: Rondenes riberabas (spanyol).
 12: Jandl—Ady: Májusi zápor. 13. Brahms: Bol-
 esedál.
 20.40: „Az ügyességéről”. Huszár Károly (Puff)
 csevegése.
 21.15: Hanglemek. Kelen Péter Pál képvisete-
 téből. Beethoven: Coriolan, nyitány. Loeve—Tri-
 nius: Feuersgedanken. Ries: La capriciosa. Liszt:
 VI. magyar rapszódia. Schumann: Almadozás. Kreis-
 ler: Szép rozmaring. Strauss János: Tavaszi haur-
 gok keringő. Borodin: Poloveci táncok.
 21.50: A rádió külügyi negyedórája.
 22.20: Hírek, időjárásjelentés. ügetőverseny-
 eredmények.
 22.40: A Mária Terézia I. honvédtálogezred
 zenekara. Vezényel Fígedy—Fichtner Sándor. Dol-
 nányi: Magyar induló. Fígedy Sándor: Tavaszi nyi-
 tány. Leoncavallo: Valse coquette. Király—König:
 magyar szvit. Kettelbey: Haváji vizek partján. Nagy
 Frigyes: Danse caprice. Schemmel Emilné: Mjmo-
 Magyar nótacsokor.
 23.10: Henry Jean Duteil franciányelvű elő-
 adása.
 0.05: Hírek.

BUDAPEST II

16.45—17.40: Hanglemek. Kelen Péter Pál kép-
 viseléstől. Kahn: Lovable, foxtrott; Ellis: Door-
 ish over you, foxtrott. Curci: Runa Madonna, rum-
 badal. Bixio: Finestre, rumbadal. Amberg: Mein

12.00: Katonazenekar hangverseny.
 1. Binder: Savoyard, nyitány. 2. Bizet: Gyöngy-
 vadászok, ábránd. 3. Csizsek: Visszatérés Banji-
 cáról. 4. Jenko: Gyűdó, egyveleg. 5. Cibulka: Gavott,
 6. Szvoboda: A Vardaron, nyitány. 7. Filipovszki:
 Csalogány dal, pikoló szóló. 8. Gounod: Muret. 9.
 Novák: Hrvatszkoji, dal. 10. Csizsek: Takarodó.
 12.45: Tözsde.
 13.00: Hírek.
 13.40: Az Avala hírei és pontos időjelzés.
 16.00: Diák óra.
 17.00: A rádió vonósnegyes.
 18.25: Pontos idő és műsorismertetés.
 18.30: Hanglemek.
 18.55: A szokol feladata a szláv népeknél.
 19.15: Hírek.
 19.30: Jugoszláv nemzeti óra.
 20.00: Ludenburg grófia, Lehar Ferenc három
 felvonásos operettje.
 Szereplők: Klemenecics, Bratus, Harcsenkóné,
 Sztarcics, Katajicsné, Berkovicsné, Josnovics, Mel-
 nkovicsné, Szaklerovics, Maszlovics.
 Szünetben: 21.30: Pontos idő és az Avala
 hírei.

BUDAPEST

6.45: Torna. Utána Hanglemek. 10: Hírek.
 10.20: „Kisfaludy Károly elbeszélésciből” (felolva-
 sás 10.45: „Egészségügyi kalendárium”. A Köz-
 egészségügyi Intézet közleménye (felolvasás). 11.10:
 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
 12: Déli harangzó, időjárásjelentés.
 12.05: Hidy-Gyulai Mária hegedűl.
 12.35: Hírek.
 13—14.15: Varga Imre magyar nótákat énekel
 Bura József és cigányzenekarának kísérettel. Du-
 lok: Kádas György: Kék a buzarivág; Murgács Kál-
 mán—Gárdonyi Géza: Meg kell váltani a falunktól;
 Sándor—Javor László: Van egy szöke asszony;
 Szentmiklóssy—Domokos: Te mosolygó édes asz-
 szony; Balázs Árpád: Édesanyám sirját; Várdi Ala-
 dár—Erdős László: Szombat este ha bemennék;
 Thege—Melha Armandus: Oszí hervadásban; Pá-
 pai Molnár Kálmán: Születtem a Kiskunságon; Kop-
 dor Ernő: Cudar ember voltam. Népdalok: Bujtor-
 sik a kedves rózsám valahol; Tele van a csipke-
 bokor virággal; Ezt a kerék erdőt járom én; Ki
 tenyája ez a nyárfás; Tul a Tiszán faragnak az
 ácsok; Esik eső szép csendesen esik; Végig men-
 tem az uccán.
 13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállás-
 jelentés.
 14.40: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfo-
 lyamhírek.
 16.10: „Negyvenzer szó óráként”. Pollák Ar-
 tal előadása, Felolvassa Somody Pál.
 16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

BECS. 11.30: Hanglemek. 12: Hangverseny.
 13: Hírek. 13.10: Hangverseny. 14: Hírek. 15:
 Tözsde. 16.10: Hanglemek. 17.35: Hangverseny.
 19: Hírek. 20: A filharmonikusok hangversenye. 21
 és 30: Hírek. Utána zenekari hangverseny. 23.45.
 Hanglemek.

Kedd, január 15

BEOGRAD:

10.45: Műsorismertetés.
 10.50: Vizállásjelentés.
 11.00: A rádiózenekar hangversenye.
 1. Frajt: Gutosa, induló. 2. Suppé: Bandita tré-
 fák, nyitány. 3. Dvorszák: Szép napokról. 4. Gyor-
 gyevics: Tündérek tánca. 5. Gyorgyevics: Kicsike,
 tánc. 6. Binicski: Hárem énekek az „Ut a föld kö-
 rül” című daraból. 7. Gorjusen: Északi szvit. 8.
 Ratke: Idill. 9. Urban: Kólo.
 11.59: Pontos időjelzés.
 12.00: Könyv zene (hanglemek).
 1. Nikolaj: Vindsori víg nők. 2. a) Strauss.
 Csók, keringő; b) Szerelmi dal. 3. a) Linde: Idill;
 b) Rode: A szépség nászatja. 4. Szuzsa: A kapl-
 tány, induló. 5. Eduard: A keringők gyöngye, egy-
 veleg.
 12.45: Tözsde.
 13.00: Hírek.
 13.15: Trifunovics Alekszandar operatnékes
 hangversenye.
 1. Schumann: A két gránátos. 2. Delibes: Arja
 a Lakmé című operából. 3. Hendl: Örök álom. 4.
 Verdi: Arja a „Simone Bokanegra” című operából,
 5. Flegiet: Agencs.
 13.40: Az Avala hírei és pontos időjelzés.
 16.00: Asszonyok órája.
 18.25: Pontos idő és műsorismertetés.
 18.30: Szerb óra.
 19.00: Karlovics Litvian rapszódia (hanglemek).
 19.15: Hírek.
 19.30: Jugoszláv nemzeti óra.
 20.00: Franck Cézár: Ötös zongora, két he-
 gedű, viola és cselló részese. Előadja a rádiózenekar
 ötöse.
 20.30: Irodalmi szemle.
 21.10: A bécsi Európa hangverseny közvetítése
 Bécsi vig dalok.
 22.00: Pontos idő és az Avala hírei.
 Utána: Timodica Milan népdalokai angol zen-
 kari kísérettel.

BUDAPEST:

6.45: Torna. Utána Hanglemek. 10: Hírek.
 10.20: „Hátó-India öserdejében”. (Felolvasás). 10.45:
 „Divatütdonságok: kalap, cipő, táska”. (Felolvasás).
 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
 12: Déli harangzó, időjárásjelentés.

12.05: Nyári Rudi és cigányzenekaránk muzsikája.
 Közben kb. 12.30: Hírek.
 13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és viharjelentés.
 13.30: Fény Ida zongorázik, Pál Honka énekel zongorakísérettel.
 14.40: Hírek, élelmiszerek, piaci árak, árto-lyanhírek.
 16.10: Aszonyok tanfolyója. (Arany Mária előadása).
 16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
 17.00: A Magyar Ifjúsági Vöröskereszt műsoros délutánja.
 1. Hubay Jenő-B. Takács Ede: Az Ifjúsági Vöröskereszt himnusz. Előadja a Szekeres Margit Leánykórus csoportjának ének-kara. 2. Sajó Sándor: Vöröskereszt. Előadja az all. Szent István realgimnázium csoportjának egy tagja. 3. Bekkőszó. Előadja a Margit-kórus közönségi elemi fülszola csoportjának egy tagja. 4. Egy vöröskereszt munkadélután. Irta Szekeres Margit. Előadja a Szekeres Marcsy Leánykórus csoportjának tagjai. 5. Bodor Aladár: Oszd szét, Költemény. Előadja a Margit-kórus közönségi elemi csoportjának öt tagja. 6. Magyar dalok. Furulyán előadja a Margit-kórus közönségi elemi csoportjának tagjai. 7. Soris Mihály dr.: "A Bacillusok nagygyűlése". Kis hangjáték elő- és utójátékkal. Előadja az all. Szent István realgimnázium csoportjának tagjai. 8. Irta Béla: Ifjúsági vöröskeresztés induló. Előadja az all. Szent István realgimnázium csoportjának ének-kara.
 18.10: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. Vezényel Rajter Lajos.
 19.35: "A diplomáciáról". Rudnay Lajos követségi meghatalmazott miniszter előadása.
 20.10: Pusztai Sándor énekel, zongorakísérettel.
 20.55: Hírek.
 21.15: Hanglenczék. Kelen Péter Pal képviseletében.
 Ukán: Időjárásjelentés.
 22.10: A bécsi rádióállomás Európa-hangversenye. "Kedélyes bécsi muzsika". Közreműködik a bécsi szimfonikus zenekara, Josef Hofzer vezényel. Ernest Arnold (ének), Otto Schultze (zongora) és a Tautenhaym kvartett.
 Közben 22.35-22.45: Rádió a Rádióról.
 0.05: Hírek.

BECS, 12: Hangverseny. 13. Hírek, utána hangverseny. 14: Hírek. 15.45: Könyvt. muzsika. 16.05: Hírek, utána nyilatványok hanglenczéken. 17.25: Svéd zene. 19: Hírek. 19.30: Kétkézes zongorahangverseny. 20: Régi zene. 21: Ez az első szereltem Eysler operettjének második felvonása a népeperából. 21.50: Hírek. 22.10: Kedélyes bécsi zene. 23.45: Zenei pikantériák.
 BERLIN, 19.13, 14.15, 15, 15.15, 17.30, 18.30, 19, 20.10, 22.20, 23: zene. 14: Hírek. 15: Törszde. 16: Tarka délután Hamburgból. 20: Hírek. 21: Kabaré-éjvadás. 22: Hírek.
 HAMBURG, 12.10, 13.10, 14.30, zene 16: Tarka délután. 20.10: Chivia, operett. 22.25, 23: zene. 14.15, 20, 22: Hírek.

Szerda, január 16

BEOGRAD:

10.45: A napi műsor ismertetése.
 10.50: Vízilásjelentés.
 11.00: Tarka műsor (hanglenczék).
 1. Rossini: A tolvaj szarka, nyitány. 2. a) Tormas: aria a Mignon operából. b) Meyer: Villard drágonyosai. aria. 3. a) Fossoli: Sarcadon, b) Drirot: Szerenád a "Hortekm miltior" című operából. 4. a) Scott: Bus keringő. b) Driota: Szerenád. 5. a) Lehár: Eva, keringő. b) Linke: Be szép vagy tavasz. 6. Benedikt: Velencei karnaval (Tóti del Monte. 7. a) Smetana: Valcska. b) Polka a "Két özevgy" című operából. 8. a) Zilner: Bécsiek, keringő. b) Transziter: Vándorolnak a bécsi mar-darak. 9. a) Dan: Schol, tango. b) Dan: Költőnk. 11.59: Pontos időjelzés.
 12: A vaktízzenekar déli hangversenye.
 12.45: Törszde.
 13: Hírek.
 13.15: Nikolics Boskó operaténkes népdalokat énekel.
 13.40: Az Avia hírei és pontos időjelzés.
 16.00: Asszonyok órája.
 16.20: Rimszky-Korczakov: Szerenád a fildelhai zenekar, hanglenczén.
 17.00: Egészségügyi előadás.
 18.25: Pontos idő és műsorismertetés.
 18.30: Francia óra.
 19.10: Hanglenczék: Chopin keringője op. 64.
 19.15: Hírek.
 19.30: Jugoszláv nemzeti óra.
 20.00: Ártírel Ljubljamból.
 20.40: Koszics Milan professzor előadása. Mr. licevice Milanovi.
 21.15: Európa hangverseny átvétel Svájcban: Svájci nemzeti zene és népdalok.
 21.55: Pontos idő és az Avia hírei.
 Utána: Hanglenczék.

BUDAPEST:

6.45: Torna. Utána: Hanglenczék. 10.00: Hírek.
 10.20: Intelem a gazdához és moszteremberekhez a XVIII. században". (Felsőváros). 10.45: "Csokonai műfordításbóli" (Felsőváros). 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
 12.00: Déli harangzó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés.
 12.05: Székla Adolf énekütése. Tagjai Dáni De-zs, Hidasz Sándor, Balint Béla, Hegedűs Armand és Gerendai Vilmos.
 Közben kb. 12.30: Hírek.
 13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és viharjelentés.
 13.30: Hanglenczék Kelen Péter Pal képviseletéből. Mozart: Così fan tutte, nyitány. Mozart: Fergaró házassága, aria. Leoncavallo: Bajazet, prólogus. Sahr-Senus: Samson és Delila, aria. Flórov: Máté, aria. Puccini: Pillangókisasszony, ábránd. Puccini: Bohémélet, aria. Verdi: Rigoleto, aria. Of-fenbach: Hoffmann meséi, intenzó és barcarola. Ádám: Ha én király volnék, nyitány.
 14.40: Hírek, élelmiszerek, piaci árak, árto-lyanhírek.
 16.10: A rádió diaktérfája "Galilei". Sztrókay Kálmán előadása.
 16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
 17: "Esti világitás" Nádai Pál előadása.
 17.30: Balázs Gyula magyar népdalok zongorázik.
 18: Olasz nyelvoktatás.
 18.30: Közvetítés a Gellért-szállóból. Patáki Vil-mos jazzzenekarának műsora Davies: Foxtrott. Áb-rahám: Halló Bébi, foxtrott. Hill: Két foxtrott. Discepolo: Tango. Fehér István: Nem kerék én rdi: c) Szeretném elhinni, hogy szeretem. Enkei senmi mást jánógó. Kahal: Foxtrott. Duhin: Foxtrott. Eisenmann: Megrohottam egy kis szivesseget, slovofox. Szlachny: Kisány, foxtrott.
 19.10: A "Száz könyv" sorozatban Koszics-nyí Dezső előadása. "Pázmány beszédei".
 19.30: Vas Henrik és Zerkovitz Béla szerzemé-nyei. Előadja Dobos Annie és Fekete Pál. Kisei a Mánthás jazzzenekar. Vas Henrik és Polgár Ti-bor (zongora). I. Réz: Vas Henrik szerzeményei: a) Tudom, hogy nem szabad (Amos Laci); b) Vol-tam egyszer én is boldog (Malgaryádi Jenő); c) Szögdedben de magának a hazak (Vig György). E-nekhi Dobos Annie. 2. a) Hervadt virágok közt (Marcell Frigyes); c) Ezt a delvirágot (Serecs Re-zs); e) Volt ennekem babám (Vas Henrik); d) Ide-halib a Magyar barátság (Farkas Andor). Enkei Fekete Pál. 3. Reftonegyveleg régebbi szerzemé-nyekből. Enkei Dobos Annie és Fekete Pál. 4. a) Dollár (Marcell Frigyes); b) Bolondság a szar-elem (Szánthó János). Enkei Dobos Annie. 5. a) Zug a tengert (Barth Endre); b) Tudod-e, hogy mi a szereltem (Vas Henrik); c) A boldogságot drá-gán megfizettem (Vas Henrik). Enkei Fekete Pál. II. rész: Zerkovitz Béla szerzeményei: a) Májor-nar mindenem tud van az ember; b) Egyiknek síke-

BUDAPEST II

18.05-18.25: Közvetítés a Gellért-szállóból. Pa-táki Vilmos jazzzenekarának műsora. Szlachny: Szereltek téged, keringő. Buday Denis: Amióta magát szeretem, keringő. Johnston: Két foxtrott.
 19-19.45: Engel Iván zongorázik.
 20: "A homigláló magyarok hajléka". Bátky Zsigmond dr. előadása. Felolvasza Halasz Gyula.
 20.35-21.35: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. Vezényel Polgár Tibor.
 21.40: Hírek, időjárásjelentés.
 BECS, 12: Szimfonikus hangverseny. 13: Hírek, utána hangverseny. 14: Hírek. 16.19: Hanglenczék. 17.05: Jelenkörti osztrák zeneszerzők. 19: Hírek. 19.45: Arák és kettősök. 20.15: Előadás a Hebungról. 21.15: Európa-hangverseny közvetítése Ber-tnsterből. 21.55: Hírek. 22.15: Tánccene.
 BERLIN, 12, 13.15, 14.15, 16, 18.30, 21, 23: Ze-ne. 14.20, 22: Hírek.
 HAMBURG, 12.10, 13.10, 14.30, 16, 18.30, 19, 22, 23: Zene. 14.15, 22: Hírek. 15: Törszde.
 STUTTGART, 12, 13.15, 16, 18.30, 22.30, 23: Zene. 13.05, 20, 22: Hírek.

Csütörtök, január 17

BEOGRAD:
 10.45: A napi műsor ismertetése.
 10.30: Hívatások vizilásjelentés.
 11.00: Hanglenczék, különböző operák.
 11.59: Pontos időjelzés.